

**Správa o plnení úloh vyplývajúcich
z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020**

Úvod

Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020 (ďalej len „NPAS na roky 2014-2020“) bol prijatý uznesením vlády Slovenskej republiky č. 688 zo 4. decembra 2013.

V súlade s plnením úlohy B.3. uznesenia č. 688/2013 bola vypracovaná Správa o plnení úloh vyplývajúcich z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020 (ďalej len „správa“).

Správa bola vypracovaná na základe odpočtu plnenia úloh¹ zainteresovaných ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, správcov ďalších kapitol štátneho rozpočtu, subjektov verejnej správy, seniorských a spoločenských organizácií. Vzhľadom na objem a rôznorodosť poskytnutých odpočtov, správa je súhrnom vybraných informácií o opatreniach, ktoré predstavujú najmarkantnejšie, systematické a celospoločenské napĺňanie cieľov NPAS na roky 2014-2020 zo strany ich gestorov a spolupracujúcich subjektov. Jednotlivé podrobné správy gestorov o plnení úloh NPAS na roky 2014-2020 sú súčasťou správy ako Príloha.

NPAS na roky 2014-2020 je po obsahovej stránke rozčlenený na tri základné okruhy starostlivosti štátu o starnúcich občanov:

- Ochranu ľudských práv, podporu aktívnej nezávislosti a občianskej účasti starších ľudí
- Zamestnanosť a zamestnateľnosť starších ľudí
- Nezávislý, bezpečný a kvalitný život starších ľudí

V NPAS na roky 2014-2020 je zadefinovaných celkom 110 aktivít.

¹ Plnenie jednotlivých cieľov/opatrení v tomto dokumente korešponduje s číslovaním uvedeným v národnom programe.

1. Ochrana ľudských práv, podpora aktívnej nezávislosti a občianska účasť starších ľudí

5.1. Presadzovanie práv, právom chránených záujmov a potrieb starších ľudí prostredníctvom podpory seniorských organizácií

Cieľ 1: Subjekty presadzujúce záujmy starších ľudí považovať za aktívnych partnerov pri tvorbe verejných politík, využívať ich vedomosti, skúsenosti a potenciál na zlepšenie situácie starších ľudí aj v oblasti sociálnej politiky, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia : cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK uzavrel v roku 2015 s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Bratislave „Memorandum o partnerstve a spolupráci“, ktorým vyjadrili spoločnú vôľu k vzájomnej spolupráci v napĺňaní kvality a dôstojnosti každodenného života seniorov žijúcich na území BSK. Cieľom spolupráce je aj využívanie skúseností a poznatkov seniorov na poskytovanie kvalitných služieb v sociálnej a zdravotnej oblasti, vytváranie podmienok pre kultúrne, športové a spoločenské aktivity, presadzovanie nových poznatkov a skúseností zo života spoločnosti, podporovanie informovanosti a vzdelávacích programov v rámci celoživotného vzdelávania pre seniorov v regióne BSK.

Trnavský samosprávny kraj

Spolupráca TTSK s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku pokračovala aj v sledovanom období marec 2018 – február 2020. TTSK podpísal s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku „Memorandum o partnerstve a spolupráci“, už v roku 2008. V memorande sa zaväzuje podporovať aktivity a iniciatívy dôchodcov smerujúce a umožňujúce rozvoj ich vlastnej podnikateľskej činnosti v regióne, podporovať cezhraničnú spoluprácu a spoločné aktivity seniorov a TTSK.

Nitriansky samosprávny kraj

NSK spolupracoval a naďalej bude spolupracovať so ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK ako aj s Jednotou dôchodcov v Nitre pri presadzovaní a ochrane práv a slobôd seniorov na svojom území.

Trenčiansky samosprávny kraj

V roku 2019 bolo uzatvorené na ďalšie obdobie Memorandum o spolupráci medzi TSK a krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku. Snahou TSK je umožniť starším osobám - seniorom viesť nezávislý spôsob života a postupne zohľadňovať ich potreby.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK zriadil 6. 11. 2018 poradný orgán Radu seniorov, ktorý je nápomocný v oblasti práv a zvyšovania kvality života seniorov v ŽSK. Rada seniorov ŽSK je stálym poradným a konzultačným orgánom predsedníčky ŽSK pre otázky postavenia seniorov v kraji. ŽSK spolupracuje so seniorskými organizáciami, predovšetkým s Jednotou dôchodcov, ale aj s inými subjektmi presadzujúcimi záujmy starších ľudí.

Banskobystrický samosprávny kraj

V priebehu októbra 2018 sa v rámci procesu prípravy Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 – 2025 (ďalej „Koncepcia BBSK“) uskutočnili v 8 okresoch kraja pracovné stretnutia pre zástupcov všetkých okresov z radov verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcov samosprávy a zástupcov občianskej spoločnosti. Stretnutia prebiehali samostatne pre jednotlivé cieľové skupiny občanov vrátane cieľovej skupiny seniorov s cieľom získať podnety zúčastnených zástupcov k smerovaniu sociálnych služieb v kraji. Na

všetkých stretnutiach k príprave Koncepcie BBSK pre cieľovú skupinu seniorov sa zúčastnili zástupcovia Jednoty dôchodcov, v jednom prípade zástupca Slovenského zväzu telesne postihnutých.

Košický samosprávny kraj

KSK je zriaďovateľom 4 zariadení pre seniorov s kapacitou 340 miest. Zároveň realizuje a financuje sieť špecializovaných sociálnych poradcov, spolu s pracovníkmi kancelárie prvého kontaktu na Úrade KSK, ktorí sú k dispozícii všetkým skupinám ohrozeným sociálnym vylúčením, či ďalším sociopatologickým javom, vrátane seniorov. Dobrovoľnícke centrum KSK pravidelne (raz mesačne) zasielalo všetkým klubom seniorov, denným centrá, domovom sociálnych služieb v Košickom kraji pozvánku na tematické stretnutia seniorov k témam dôležitým pre KSK, ku ktorým zo svojich skúseností mohli vyjadriť svoj názor, na základe ktorého sa snažili potom realizovať dobrovoľnícke aktivity. KSK v roku 2019 podpísal Memorandum o spolupráci s Jednotou dôchodcov (krajská organizácia), v ktorom sa obe strany dohodli na úzkej vzájomnej spolupráci v oblasti vzdelávacích aktivít, v oblasti zdravia i v oblasti sociálnych služieb.

Prešovský samosprávny kraj

PKS intenzívne spolupracuje s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Prešove, Okresnými organizáciami Jednoty dôchodcov ako aj so Združením kresťanských seniorov Slovenska a jeho územnými centrami pôsobiacimi v PSK formou besied, stretnutí, prednášok zameraných na rôzne oblasti života seniorov.

Cieľ 2: Posudzovať politiky a opatrenia z hľadiska ich vplyvu na starších ľudí s dôrazom na zabránenie diskriminácií na základe veku a na ochranu ľudských práv a slobôd.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK všetkým osobám bez rozdielu veku zabezpečuje sociálne služby v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Na základe princípu rovnosti a nediskriminácie umožňuje aj starším osobám so zdravotným postihnutím za podmienok stanovených zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), využívať sociálne služby slobodne, uplatňuje ich právo výberu sociálnej služby, formy jej poskytovania a tiež právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.

Trnavský samosprávny kraj

ZSS - organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sa aktívne podieľajú na posudzovaní rôznych opatrení v rámci vlastných riešení problematických oblastí pri poskytovaní sociálnej služby uplatňujú príslušné ustanovenia zákona o sociálnych službách týkajúce sa ochrany ľudských práv a slobôd. V rokoch 2018 a 2019 bol vypracovaný Dodatok č. 1 a Dodatok č. 2 ku „Koncepcii rozvoja sociálnych služieb na území TTSK 2015-2020“, kde jedným z hlavných cieľov, ktoré by mal TTSK dosiahnuť do roku 2020 je eliminácia násilia a skvalitnenie monitoringu osôb ohrozených násilím.

Nitriansky samosprávny kraj

NSK pri tvorbe koncepčných materiálov a všeobecne záväzných nariadení postupuje v zmysle platnej legislatívy a podľa princípov verejných politik podpory aktívneho starnutia. ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK spolu s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb sú povinné koncipovať všetku svoju internú dokumentáciu tak, aby boli dodržiavané základné ľudské práva a slobody v zmysle platnej legislatívy.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK v rámci výkonu a zabezpečovania svojich originálnych pôsobností zabezpečoval koordináciu implementácie NPAS na roky 2014-2020 a ich plnenie priebežne počas celého obdobia marec 2018-februára 2020 aj prostredníctvom riadenia, kontrolovania a financovania organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti v oblastiach – sociálnych služieb, školstva, zdravotníctva, dopravy a

kultúry. Občianska spoločnosť bola zahrnutá do procesu TSK, útvaru hlavného kontrolóra TSK a členov jednotlivých komisií Zastupiteľstva TSK – neposlancov.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK spolu so zástupcami prijímateľov sociálnych služieb sa aktívne podieľa na posudzovaní rôznych politík a opatrení z hľadiska ich vplyvu na seniorov v rámci aktívneho pripomienkovania návrhov zákonov a ich novelizácií, ale taktiež v rámci vlastných návrhov a riešení problematických a rizikových oblastí ochrany ľudských práv a slobôd starších ľudí, v rôznych sférach života občanov.

V rámci sociálneho poradenstva pomáhajú ZSS svojim prijímateľom s ochranou ich práv a právom chránených záujmov. ZSS rešpektujú ochranu ľudských práv a slobôd s dôrazom zabránenia diskriminácie na základe veku, rasy, pohlavia alebo iného postavenie prijímateľa sociálnej služby, ktoré sú tiež zakotvené v interných a organizačných smerniciach zariadení.

Banskobystrický samosprávny kraj

BBSK sleduje politiky a opatrenia týkajúce sa starších ľudí, aktívne sa zapája do pripomienkových konaní návrhov zákonov, ich novelizácií, koncepčných materiálov a premieťa súčasné trendy do vlastnej regionálnej politiky. V rokoch 2018 a 2019 sa zamestnanci ZSS BBSK zúčastňovali rôznych akreditovaných vzdelávaní zameraných na oblasť dodržiavania ľudských práv v sociálnych službách organizovaných vzdelávacími agentúrami.

Košický samosprávny kraj

V zariadeniach pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú spracované celoživotné plány vzdelávania zamestnancov zariadení pre seniorov. KSK aktívne vystupuje pri pripomienkovaní rôznych vládnych dokumentov, pri spracovávaných dokumentoch v Košickom kraji (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, stratégia dobrovoľníctva atď.), ktoré sa týkajú seniorov.

Prešovský samosprávny kraj

PSK implementuje v interných smerniciach ZSS vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti zásady nediskriminácie prijímateľov sociálnych služieb z dôvodu veku či zdravotného postihnutia a zabezpečuje ochranu ich ľudských práv a slobôd.

Cieľ 3: Poskytovať odbornú pomoc a podporu formou dotácií seniorským organizáciám, na rozvoj sociálnych činností v sociálnej oblasti, ktoré sú v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“).

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V roku 2019 MPSVR SR poskytlo podľa § 6, odsek 1 písm. b) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dotáciách“) dotáciu zameranú na predchádzanie sociálneho vylúčenia a na podporu obnovenia psychickej a fyzickej kondície fyzickej osoby, ktorá je poberateľom starobného, predčasného starobného alebo výsluhového dôchodku a nevykonáva činnosť, ktorá zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti alebo z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v sume 697 000 eur prostredníctvom 3 subjektov – Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky, Odborového zväzu potravinárov SR a Jednoty dôchodcov na Slovensku. Príspevok bol poskytnutý pre 13 940 osôb.

Združenie kresťanských seniorov

Skúsenosti ZKS poukazujú na to, že okrem menších grantov seniorské organizácie neboli a nie sú pripravené na realizáciu väčších a náročnejších projektov najmä z európskych zdrojov (napr. Európsky sociálny fond) a nemajú v tom dostatočnú odbornú pomoc a podporu.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum pre pomoc starším realizovalo projekty podporené MPSVR SR na činnosť- vydávanie časopisu Fórum seniorov, ktorý vyšiel v roku 2018 3 krát, 2019 5 krát v náklade 3 000 ks. V rámci tohto

časopisu poskytujeme starším v rámci celého Slovenska dôležité informácie, poradenstvo, a rady ako sa brániť proti rôznym nekalým praktikám a zneužívaniu.

V rámci podpory ministerstva sme zrealizovali aj projekt v rámci členstva a medzinárodnej spolupráce v rámci medzinárodnej siete AGE – Platform Europe, ktorá sa zaoberá problematikou starších v EÚ. V rámci tohto projektu sme sa zúčastnili 4 medzinárodných stretnutí a konferencií. Sme členom medzi národnej siete, ktorá sa zaoberá problematikou starších, prispievame svojimi návrhmi a podnetmi pre riešenie problematiky starnutia staroby na európskej úrovni.

Realizovali sme projekty podporené MS v oblasti ochrany a presadzovania práv starších a realizovali sme i rôzne projekty so zahraničnou spoluprácou. Poskytovali sme informácie členským organizáciám o prijatých zákonoch, normách v prospech skvalitňovania života starších.

Cieľ 4: Podporiť účasť starších ľudí na živote spoločnosti a presadzovať ich práva, právom chránené záujmy a potreby aj cez seniorské organizácie.

Gestor: obce a VÚC

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK organizuje a podporuje účasť seniorov so zdravotným postihnutím na kultúrnom živote, záujmových aktivitách a športe. Cieľom týchto aktivít je vyzdvihnúť užitočnosť starších ľudí pre spoločnosť a podporiť medzigeneračnú solidaritu a spoluprácu, ktorá vedie k vzájomnému emočnému obohateniu sa a podpore. Seniormi boli v rokoch 2018 až 2020 najviac ocenené aktivity: Župná olympiáda seniorov, Komunitné plávanie v Gaudeamus a ďalšie.

Trnavský samosprávny kraj

V spolupráci medzi TTSK a Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Trnave sa pravidelne realizovali spoločné projekty ako napríklad Župná olympiáda seniorov, Mesiac úcty k starším. Seniori žijúci a profesijne pôsobiaci na území TTSK boli aj v roku 2018 – 2019 laureátmi ocenení TTSK za oblasť kultúry, športu, sociálnej starostlivosti, zdravotníctva a pedagogiky. V rámci Európskeho týždňa mobility sa zapojili študenti do aktivity „Prechádzka so seniormi“. Účelom aktivity bolo zobrať imobilných dôchodcov na prechádzky a spríjemniť im voľný čas.

Nitriansky samosprávny kraj

NSK pre seniorov zo ZSS vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti zrealizoval v rokoch 2018 aj 2019 dve akcie, ktoré aj finančne zabezpečil:

1. Domov baví domov - v mesiaci úcty k starším - v októbri, celokrajská prehliadka hudobnej a dramatickej tvorby klientov v ZSS.
2. Zdobenie medovníkov – vianočná akcia v spolupráci so školami v pôsobnosti NSK, ktoré napečú medovníky a pripraví materiál na zdobenie. Upečené medovníčky zdobia prijímatelia sociálnych služieb v seniorskom veku. Personál ZSS vedie seniorov jednotlivými aktivitami a individuálnym prístupom k sebestačnosti a samostatnosti.

Trenčiansky samosprávny kraj

Jednou z hlavných zložiek činnosti seniorov je vzdelávanie od jednorazových besied a prednášok cez celoročné vzdelávacie cykly, až po niekoľkoročné štúdium v rámci univerzity tretieho veku, kde seniori môžu realizovať svoje záujmy a potreby. TSK finančne podporuje činnosť Krajskej organizácie jednoty dôchodcov v rámci grantového programu. TSK zároveň prostredníctvom svojich organizácií šíri informácie o právach všetkých osôb, či už seniorov alebo ľudí so zdravotným znevýhodnením.

Žilinský samosprávny kraj

V roku 2018 a 2020 sa ŽSK prostredníctvom 26 účelne zlúčených zariadení sociálnych služieb pokračoval v šírení práv osôb v dôchodkovom veku. Celkovo 10 poradenských centier poskytovalo základné sociálne poradenstvo pre osoby v rôznych krízových situáciách. Priamo na rozhodovaní o živote v zariadení sociálnych služieb môžu klienti participovať prostredníctvom Výboru obyvateľov, kde presadzujú v zariadení svoje záujmy a potreby – tvorba jedálničkov, návrhy mimo časových

aktivít, rada obyvateľov, individuálne plánovanie. Rozhodovanie v oblasti stravovania je zabezpečované prostredníctvom Stravovacej komisie, ktorá sa pravidelne stretáva. Klienti v nej dávajú pripomienky k strave.

Banskobystrický samosprávny kraj

Zariadenia určené pre občanov v seniorskom veku zriadené BBSK, obcami aj neverejnými poskytovateľmi spolupracujú s dennými centrami v obciach a s Jednotou dôchodcov (hlavne organizácia spoločných podujatí). Okrem toho sa zúčastňujú rôznych akcií, ktoré sú organizované miestnou komunitou, kultúrnymi inštitúciami a inými subjektmi.

Košický samosprávny kraj

ZSS sa svojou činnosťou aktívne podieľajú na procese začlenenia starších ľudí do spoločnosti, zabráňujú ich sociálnemu vylúčeniu, aktivizujú ich k posilneniu sebestačnosti rôznymi aktivitami napr. dni otvorených dverí, maškarné plesy, akcie v rámci týždňa dobrovoľníctva a predajno-prezentačné výstavy na veľkú noc, ako aj vianočné trhy.

KSK aktívne vytvára a financuje služby pre potreby seniorov, napr. špecializovaných zariadení poskytovaných ambulantnou formou, sociálneho poradenstva či sociálnej rehabilitácie. V roku 2019 odbor sociálnych vecí zaregistroval a rozbehol činnosť 4 požičovní pomôcok.

S cieľom podporiť účasť starších ľudí na živote spoločnosti KSK poskytuje bezplatné, resp. symbolické vstupné do všetkých kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK: t. j. knižnice, múzeá, galérie, divadlá atď.

Prešovský samosprávny kraj

PSK každoročne od roku 2014 organizoval podujatie „Kridla túžby“ – prehliadku talentu a zručnosti prijímateľov sociálnych služieb tak verejných ako neverejných poskytovateľov, ktorého sa zúčastňovali aj seniori so zdravotným postihnutím. Aj prostredníctvom akcií ako napr. „Deň otvorených dverí na Úrade PSK“, „Veľkonočné trhy“, „Vianočné trhy“ sa PSK snaží podporovať účasť seniorov na spoločenskom živote.

5.2. Právna ochrana seniorov

Cieľ 1: Zabezpečiť osvetu seniorov v otázkach nemorálnych zmluvných podmienok a zneužívajúcich praktík poskytovateľov služieb alebo dodávateľov tovarov.

Gestor: seniorské organizácie zastúpené vo Výbore pre seniorov v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: MS SR, MH SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej len „RTVS“), univerzity a vysoké školy, inštitúcie ďalšieho vzdelávania

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Trnavský samosprávny kraj

Z hľadiska prevencie zneužívania seniorov sa ZSS OvZP TTSK zameriavali na osvetu a priebežne distribuovali dostupné informačno – edukačné materiály, organizovali besedy k daným témam, napr. v rámci ochrany prijímateľa sociálnych služieb ako spotrebiteľa robili prednášky o možných nástrahách a nekalých praktikách predajcov. Ak prijímatelia sociálnych služieb trpia duševnou poruchou, ich práva sú zabezpečované a chránené cestou súdu.

Nitriansky samosprávny kraj

Minimálne raz do roka ZSS organizujú preventívne prednášky s príslušníkmi Mestskej polície, polície SR, s pracovníkmi MV SR, odbor prevencie kriminality, besedy na tému „šmejdi“, „Seniori pozor, nesaňte sa obeťami podvodníkov a zlodejov“, alebo „Ako sa nestáť obeťou trestného činu“. V rámci projektu „Bezpečný senior“ boli poučení, ako sa pred podvodníkmi dokonale chrániť. Osveta proti nekalým praktikám podvodníkov je zabezpečovaná aj prostredníctvom rôznych propagačných materiálov a oznamov na nástenke, prostredníctvom osobných rozhovorov a diskusií so seniormi na rôzne témy a spoluprácou s ich rodinami.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK sa aktívne podieľa na podpore aktivizácie a začleňovania seniorov do diania v spoločnosti a to hlavne prostredníctvom svojich organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti, ktoré organizujú rôzne

besedy so zamestnancami policajného zboru so zameraním sa pomoc seniorom – osвета na zabránenie diskriminácie na základe veku ale aj na elimináciu páchania násilia na senioroch. Kultúrne zariadenie TSK sa v rámci svojej činnosti nezameriavali na zvyšovanie právneho povedomia seniorov, sústredovali sa na aktivity iného charakteru (rozvoj kognitívnych funkcií, zdravý životný štýl a pod.).

Žilinský samosprávny kraj

Osveta seniorov ŽSK v rámci zariadení je zabezpečená formou prednášok, ktoré boli realizované Odborom prevencie kriminality kancelárie ministerky vnútra v Žiline (projekt zameraný na preventívne aktivity s vybranými skupinami obetí „Bezpečný senior“) a Mestskou políciou (projekt „Bezpečnosť seniorov a riešenie krízových situácií“). Formou osobných pohovorov a informácií pre klientov zo strany sociálnych pracovníkov, ako aj formou informačných letákov prístupných v spoločných priestoroch zariadenia – „Seniorský vek je zmena, nie je dôvod na zlodejské prekvapenia“ od Mestskej polície a „Seniori pozor, nestaňte sa obeťou zlodejov a podvodníkov, pri komunikácii s cudzími osobami buďte opatrní“ od PZ SR. Vykonávanie akýchkoľvek predvážiacich a predajných akcií v zariadení je možné iba po odsúhlasení riaditeľom zariadenia (v sledovanom období boli požiadavky na predaj textilu a doplnkov, kozmetiky, kníh a podobne).

Banskobystrický samosprávny kraj

Vo všetkých ZSS sociálni pracovníci poskytujú seniorom kvalifikované sociálne poradenstvo a realizujú osvetu v otázkach nemorálnych zmluvných podmienok a zneužívajúcich praktík. Realizujú besedy, osobné pohovory a diskusie s prijímateľmi s poukázaním na príklady zneužívajúcich praktík, prípadne prezentujú modelové situácie nátlakových spôsobov predaja tovarov, služieb a iných v praxi sa vyskytujúcich zneužívajúcich praktík, čítajú seniorom príklady z tlače, poskytujú informácie dostupné z médií. ZSS vyvíjajú iniciatívy, ktorými znemožňujú prítomnosť osôb, ktoré by mohli zneužiť seniorov pre svoj zisk. Viaceré zariadenia majú na svojich informačných nástenkách letáky PZ SR, v ktorých upozorňujú seniorov, aby pri komunikácii s cudzími ľuďmi boli opatrní, aby sa nestali obeťou zlodejov a podvodníkov.

Košický samosprávny kraj

V roku 2019 Odbor sociálnych vecí vstúpil do partnerstva s projektom MV SR: Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť. V Košiciach bol zriadený kontaktný bod pre obeť trestných činov. Dňa 27.6.2019 sa zástupcovia Úradu KSK spolu so špecializovanými sociálnymi poradcami zúčastnili na vzdelávaní osôb prvého kontaktu, ktorého cieľom je zvýšiť úspešnosť identifikácie obetí trestných činov a poskytnúť im relevantné informácie o činnosti kontaktných bodov. V rámci tohto vzdelávania boli prezentované najnovšie poznatky z praxe v oblasti zneužívania seniorov a páchania trestnej činnosti s úmyslom zneužiť práve túto cieľovú skupinu na nekalé obohatenie sa. Zástupcovia projektu prezentovali svoju činnosť aj na stretnutí komunitných centier a terénnych sociálnych pracovníkov 10.9.2019, ktorý sa konal na Úrade KSK.

Prešovský samosprávny kraj

V PSK je zriadený Informačné centrum pre obeť trestných činov, tzv. kontaktný bod, ktoré je zamerané na päť cieľových skupín a jednou z nich sú obeť z radov seniorov, a ktoré pravidelne organizuje prednášky pre seniorov a verejnosť. PSK taktiež distribuuje do ZSS rôzne letáky a informačné materiály týkajúce sa tejto problematiky.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum pre pomoc starším realizuje vo svojej činnosti ochranu a presadzovanie práv a robí množstvo akcií na osvetu a prevenciu priamo v členských organizáciách Fóra, kluboch dôchodcov po celom Slovensku. Realizovali sme osvetu a prevenciu proti uplatňovaniu rôznych nekalých obchodných praktík. Prispeli sme k tomu, že sa zvýšilo právne vedomie starších ľudí.

Uskutočnili sme školenia a odborné prednášky ako sa brániť proti rôznym nekalým praktikám, kde a na koho sa obrátiť a prezentovali sme im konkrétne formy zneužívania starších a ako postupovať pri uzatváraní zmlúv a ako sa vyhnúť podvodom a nevýhodným zmluvám rôznych špekulantov a podvodníkov. Upozorňovali sme na nekalé praktiky a ohrozenia pre seniorov poskytovaním reverzných hypoték a snahou rôznych subjektov získať majetok a obydlie starších za nevýhodných podmienok, čo spôsobuje starším vážne ohrozenia a stratu bývania.

V rámci stretnutí sme robili osvetu tým, že sme im predložili letáčky a materiály s informáciami ako sa brániť, ako uplatňovať svoje práva, kde sa obrátiť v prípade zneužitia, podpísania nevýhodných zmlúv, ako postupovať v prípade porušovania ich práv, poskytovali sme im informácie o súčasnej legislatíve.

V rámci regiónov Slovenska sme uskutočnili za rok 2018 a 2019 spolu 95 workshopov v rámci osvetu a prevencie so staršími v rôznych regiónoch Slovenska v spolupráci s políciou, samosprávami a seniorskými organizáciami. Spolupracovali sme s rôznymi subjektmi so samosprávami, Policajným prezídiom, MV SR, MS SR, Komisárkou pre osoby so zdravotným postihnutím, miestnou políciou a rôznymi klubmi a seniorskými organizáciami v rámci celého Slovenska, ale aj expertmi, ktorých sme zapojili do našich aktivít.

Robili sme veľkú kampaň a poskytovanie informácií o problematike zneužívania rôznymi nekalými praktikami v médiách. O našich aktivitách a o tejto problematike bolo uverejnených viac článkov v dennej tlači v rôznych časopisoch. Uskutočnilo sa niekoľko relácií v RTVS. Markíze, TA3, LUX, v Slovenskom rozhlase, Lumene a iných printových médiách, časopisoch – Slovenka, Pravde, rôznych regionálnych časopisoch. Z našich preventívnych a informačných akciách bolo zverejnených viac správ i cez TASR.

Zvyšovali sme informovanosť verejnosti v oblasti ľudských práv a konkrétnych problémov starších o zneužívaní, ako i páchaní násilia a týrania starších – spolupracovali sme s rôznymi médiami RTVS, Markíza, Joj, TA3, LUX, Rádio Lumen ako aj miestnymi televíziami. Poskytli sme viacero informácií v rôznych národných i regionálnych časopisoch a denníkoch. S rádiom Lumen realizujeme spoločný projekt v rámci ktorého realizujeme pravidelné mesačné relácie o rôznych témach, hlavne o ochrane a prevencii porušovania práv starších.

Zúčastnili sme sa tiež celoslovenského stretnutia, ktoré organizovalo Ministerstvo vnútra a Policajný zbor pre svojich pracovníkov a poskytli sme im obsiahle informácie o nekalých praktikách pri zneužívaní starších a naše poznatky zo Senior linky, ktoré oni môžu využiť pri ochrane občana.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Všetky Univerzity tretieho veku pôsobiace vo všetkých samosprávnych krajoch pravidelne vzdelávajú starších učiacich sa (45+) v oblastiach posilňujúcich spotrebiteľskú gramotnosť, ktorá je súčasťou programov venujúcich sa témam z oblasti práva. Ide o jedno alebo viacročné vzdelávacie programy, kde sa účastníci vzdelávania s odborníkmi s praktickými skúsenosťami stretávajú pravidelne počas celého akademického roku.

Cieľ 2: Zverejňovať právne rubriky a čitateľské poradne v časopisoch pre seniorov, organizovať pravidelné regionálne poradne a prednášky na témy ochrany práv seniorov v závislosti od konkrétnych problémov, ktoré rezonujú v spoločnosti – vytvoriť priestor pre osobné konzultácie a riešenie konkrétnych právnych problémov.

Gestor: seniorské organizácie zastúpené vo Výbore pre seniorov

Spolupracujúce subjekty: MS SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, RTVS, vysoké školy a univerzity, inštitúcie ďalšieho vzdelávania

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne sa plní

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum pre pomoc starším aktívne spolupracovalo s rôznymi inštitúciami – samospráva, polícia, štátne inštitúcie, MS SR, MPSVR SR, MV SR a Policajný zbor v oblasti informovanosti a prevencie – realizovali spoločné akcie – workshopy v regiónoch, poskytovali sme im naše poznatky a konkrétne prípady zneužívania, týrania, upozorňovali na porušovanie práv starších či už v zariadeniach, v domácnostiach, ako i používaní rôznych nekalých obchodných praktík. Poskytovali sme kontrolným orgánom sťažnosti a podnety, ktoré boli spoločne riešené.

Uskutočnili sme 95 prednášok v rámci stretnutí v regiónoch zamerané na prevenciu a ochrany práv starších v spolupráci s Mestskou políciou a samosprávou kde sme im poskytli konkrétne informácie o zákonných normách, ako sa brániť proti zneužívaniu a porušovaniu ich práv. Konkrétnymi príkladmi z praxe sme starších upozornili na používanie nekalých praktík, páchaní trestných činov a ohrozovaní tejto skupiny rôznymi asociálmi. Urobili sme prednášky ako sa brániť, kde sa obrátiť v prípade ich zneužívania.

Uskutočnili sme 2 školenie zástupcov klubov seniorov z celého Slovenska o presadzovaní a uplatňovaní svojich práv, kde boli dôležité prednášky o ochrane práv spotrebiteľa a boji proti porušovaniu práv starších. Naše aktivity boli zamerané na zvyšovanie sa ich právneho vedomia a znalostí o zákonoch.

Na stretnutí boli prijaté návrhy, aby sa zamedzilo rôznym klamným a zavádzajúcim reklamám o tovaroch a službách a poskytovaní rôznych pôžičiek o zneužívaní a páchaní násilia na starších. Starší reagovali kriticky na problém, že je veľa rôznych reklam na pôžičky uvádzané vo verejných médiách. Taktiež bola požiadavka na obmedzenie násilia a vulgarizmu v rôznych reláciách a filmoch ktoré propagujú a šíria napätie, násilie a degradujú hodnoty života.

Naše prednášky sme tiež zamerali ako si udržať dobré zdravie. ako riešiť problémy zneužívania, násilia a týrania starších.

Naša organizácia prevádzkuje bezplatné poradenstvo a bezplatnú telefonickú Senior linku, ktorá je celoslovenská a obracajú sa na nás občania z rôznych regiónov Slovenska. Za rok 2018 bolo viac ako 3 125 hovorov starších, a 350 občanom sme poskytli osobné poradenstvo, v roku 2019 bola poskytnutá po moc cez Senior linku 3 712 starším a osobné konzultácie 345 občanom z celého Slovenska. Starším sme pomohli riešiť ich problémy, ťažké situácie a pomohli obeť domáceho násilia. Spracovali sme a predložili aj na Rade vlády správu o problematike páchania domáceho násilia. Vypracovali sme Manuál o tejto téme, prieskum aké formy páchania násilia na starších sú, aké sú príčiny, ako sa starší môžu brániť a návrhy ako tento problém riešiť.

Uverejnili sme niekoľko odborných článkov v rôznych odborných časopisoch, pre Lekársku komoru, rôzne prednášky na národných a medzinárodných konferenciách, stretnutiach v rámci celého Slovenska.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Všetky Univerzity tretieho veku pôsobiace vo všetkých samosprávnych krajoch pravidelne vzdelávajú starších učiacich sa (45+) v oblastiach posilňujúcich právne povedomie starších, pričom niektorí z nich sú ešte aktívnymi na trhu práce (v roku 2017 – 24 vzdelávacích programov, v roku 2018 – 22 vzdelávacích programov). Ide o jedno alebo viacročné vzdelávacie programy, kde sa účastníci vzdelávania s odborníkmi s praktickými skúsenosťami stretávajú pravidelne počas celého akademického roku. Vďaka tomu je zabezpečený systematický – nie jednorazový prísun informácií z celej problematiky nielen ľuďom už v dôchodkovom veku ale aj pracujúcim. Tí sú tak ďalšími aktívnymi šíriteľmi tejto problematiky vo svojich rodinách.

5.3. Účasť starších ľudí na rozhodovaní vo veciach, ktoré sa ich priamo dotýkajú na všetkých úrovniach, ich právo slobodnej voľby a participácia na živote v spoločnosti

Cieľ 1: Zapájať do plánovania, tvorby, poskytovania a komunitného rozvoja (vrátane rozvoja sociálnych služieb) ústretových starším ľuďom a zodpovedajúcim ich potrebám a preferenciám, starších ľudí a ich rodiny ako potenciálnych užívateľov.

Gestor: obce, VÚC v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb a zástupcami prijímateľov sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK uzavrel v roku 2015 s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Bratislave memorandum o partnerstve a spolupráci, ktorým vyjadrili spoločnú vôľu k vzájomnej spolupráci v napĺňaní kvality a dôstojnosti každodenného života seniorov žijúcich na území BSK. Cieľom spolupráce od marca 2018 do februára 2020 je aj využívanie skúseností a poznatkov seniorov na poskytovanie kvalitných služieb v sociálnej a zdravotnej oblasti, vytváranie podmienok pre kultúrne, športové a spoločenské aktivity, presadzovanie nových poznatkov a skúseností zo života spoločnosti, podporovanie informovanosti a vzdelávacích programov v rámci celoživotného vzdelávania pre seniorov v regióne BSK.

Trnavský samosprávny kraj

Spolupráca s Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku pokračovala aj v období marec 2018 – február 2020. Každoročne v októbri pri príležitosti „Mesiaca úcty k starším“ usporiadal odbor sociálnych vecí Úradu TTSK v spolupráci s výborom Jednoty dôchodcov Slovenska v Trnave spoločenskú akciu pre 200 seniorov trnavského regiónu. Zamestnanci odboru sociálnych vecí úradu TTSK sú členmi pracovnej skupiny k tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2017 – 2021 v meste Trnava a Hlohovec, v rámci ktorých sa každoročne hodnotia potreby občanov – seniorov v sociálnej oblasti a návrhy priorit pre jej rozvoj na nasledujúcich päť rokov.

Nitriansky samosprávny kraj

Seniori majú možnosť zúčastňovať sa zasadnutí mestských zastupiteľstiev a v Nitre aj Zastupiteľstva NSK.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK je zriaďovateľom 24 zariadení sociálnych služieb, z toho je 17 kombinovaných špecializované zariadenie, domov sociálnych služieb). V procese plánovania komunitného rozvoja sa prihliada na potreby a špecifiká prijímateľov sociálnych služieb (ďalej len „prijímateľ“), pričom v maximálnej možnej miere sa zohľadňujú aj požiadavky rodinných príslušníkov, aby nedochádzalo k narušeniu sociálnych väzieb v rodine. Dbá sa na účasť prijímateľov na rôznych stretnutiach organizovaných mestskými či obecnými úradmi, a to hlavne Dni rodiny, Dni otvorených dverí a aktívna účasť na voľbách a pod.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK uvedený cieľ zabezpečuje prostredníctvom 26 zariadení sociálnych služieb v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Klienti zariadení majú možnosť priamo sa podieľať na rozhodovaní prostredníctvom Výboru obyvateľov. Členovia výboru sa stretávajú pravidelne a jeho členovia ako zástupcovia názoru klientov tlmočia svoje požiadavky, pripomienky, názory (príprava a zloženie stravy, výber a zabezpečenie voľno - časových aktivít, kultúrnych a spoločenských podujatí a pod.).

Banskobystrický samosprávny kraj

BBSK vstúpil v roku 2019 do partnerstva s Európskou komisiou a Svetovou bankou v rámci iniciatívy Catching-Up Regions (Dobiehajúce regióny), ktorá je určená na podporu menej rozvinutých regiónov. Jednou z priorit je rozvoj integrovaných sociálno-zdravotných služieb pre seniorov prostredníctvom navrhnutého modelu. V rámci tejto iniciatívy boli v roku 2019 organizované tri výjazdové regionálne stretnutia v troch okresoch kraja (Rimavská Sobota, Revúca a Veľký Krtíš) zamerané na zisťovanie potrieb a možností daného regiónu pre vytvorenie a overenie funkčnosti vytvoreného modelu. V januári 2020 boli tri regionálne stretnutia v okresoch Revúca a Rimavská Sobota za spoluúčasti zástupcov vybraných samospráv, zástupcov tretieho sektora, miestnych akčných skupín, Jednoty dôchodcov Slovenska a ďalších aktérov. Vo februári 2020 bolo vybrané územie na kreovanie pilotného modelu sociálnych služieb na komunitnej báze, ktorý sa bude v budúcnosti overovať.

Košický samosprávny kraj

V KSK, pri zariadeniach pre seniorov, ktorých zriaďovateľom je Úrad KSK fungujú dva kontaktné body Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti pre pacientov s Alzheimerovou chorobou a ich rodinných príslušníkov. Je to pri ZSS ARCUS Košice a ZSS Subsidium Rožňava. V každom z nich sa realizuje aspoň 1 aktivita mesačne. Zamerané sú na pravidelné stretnutia s prijímateľmi a ich rodinnými príslušníkmi za účasti rôznych odborníkov (1x mesačne), tiež stretnutia za účasti psychológa, psychiatra, zástupcov spoločnosti Parkinson Slovensko a odborných lekárov, organizujú sa aj stretnutia pre širokú verejnosť pod názvom „týždeň mozgu“.

Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia Košice vypracovalo v roku 2019 Stratégiu aktívneho starnutia Košického kraja na roky 2019 - 2023. Stratégia pozostáva z analytickej, strategickej a návrhovej časti. Súčasťou stratégie je aj akčný plán pozostávajúci z možných projektových zámerov. Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia sa v rámci svojej činnosti, snaží o naplnenie vypracovanej stratégie s cieľom zlepšiť život aktívnym seniorom na našom území.

Prešovský samosprávny kraj

PSK v roku 2019 vypracoval a následne schválil Konceptiu rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020-2025. Zverejnený návrh koncepcie bol predložený na verejnú diskusiu a k návrhu koncepcie mala možnosť sa vyjadriť aj široká, teda aj seniorská, verejnosť.

Zástupcovia seniorských organizácií ako napr. Jednota dôchodcov Slovenska sa aktívne zúčastňovali regionálnych stretnutí, ktoré predchádzali samotnej tvorbe koncepcie, kde mali možnosť vyjadriť svoje návrhy, prípadne pripomienky. V predmetnej koncepcii je spracovaná samostatná časť, ktorá sa venuje problematike sociálnych služieb zameraných na seniorov.

Cieľ 2: Zabezpečiť pre starších ľudí právo voľby a spolurozhodovania o forme, spôsobe, rozsahu a mieste poskytovania pomoci a podpory v záujme zabezpečenia dôstojnosti v starobe a pri poskytovaní pomoci.

Gestor: obce a VÚC v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb a zástupcami prijímateľov sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

Sociálne služby žiadateľom o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby BSK zabezpečuje na základe slobodnej vôle občana a umožňuje mu slobodný výber poskytovateľa sociálnej služby, druh a formu sociálnej služby. Pri poskytovaní sociálnej služby v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK majú prijímatelia sociálnych služieb právo (priamo, alebo prostredníctvom volených zástupcov) podieľať sa na určovaní životných podmienok v zariadení pri úprave domáceho poriadku, pri riešení vecí súvisiacich s podmienkami a kvalitou poskytovania sociálnych služieb a pri výbere aktivít vykonávaných vo voľnom čase.

Trnavský samosprávny kraj

TTSK zabezpečuje v súlade so zákonom o sociálnych službách občanom bez rozdielu veku, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii poskytovanie sociálnych služieb v ZSS vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a v ZSS neverejných poskytovateľov. Umožňuje využívať sociálne služby slobodne, uplatniť právo výberu sociálnej služby, formy jej poskytovania a tiež právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.

ZSS OvZP TTSK majú v zmysle všeobecne záväzných nariadení (ďalej len „VZN“) TTSK zriadenú stravovaciu komisiu, ktorej členom je aj zástupca z radu prijímateľov sociálnych služieb a ktorý participuje pri zostavovaní jedálneho lístka, prípadne navrhuje zmeny jedál z hľadiska racionálnej a diabetickej stravy.

Nitriansky samosprávny kraj

Starší ľudia majú plné právo voľby a rozhodnutia sa o akú formu, spôsob, rozsah a miesto poskytovania pomoci a podpory sa môžu uchádzať. Všetky potrebné informácie a usmernenia sú im poskytnuté na Odbore sociálnych vecí Úradu NSK.

V ZSS, sú zriadené stravovacie komisie, ktorých členovia sú zástupcovia z radov obyvateľov, majú právo rozhodovať o zložení jedálneho lístka. V niektorých ZSS si obyvatelia založili „parlament“ alebo „výbor obyvateľov“, ktorý sa podieľa na rozhodovaní o podmienkach a kvalite poskytovania sociálnych služieb. Zvolení zástupcovia predkladajú vedeniu ZSS návrhy a pripomienky všetkých prijímateľov sociálnych služieb. Podieľajú sa aj na organizovaní spoločenských podujatí.

Trenčiansky samosprávny kraj

Poskytovanie sociálnych služieb prebieha v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a s princípmi nediskriminácie. V ZSS sú vytvorené tzv. výbory obyvateľov, prostredníctvom ktorých sa prijímatelia aktívne zúčastňujú na chode zariadenia (tvorba jedálneho lístka, tvorba domáceho poriadku, činnosť zariadenia, tvorba individuálneho plánu...). Ide o tzv. právo voľby spolurozhodovania o forme, spôsobe, rozsahu a mieste poskytovania pomoci a podpory v záujme zabezpečenia dôstojnosti v starobe a pri poskytovaní pomoci.

Žilinský samosprávny kraj

Vykonávané priebežne priamym poskytovaním sociálneho poradenstva ŽSK alebo prostredníctvom 26 zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti, resp. prostredníctvom 10 centier sociálneho poradenstva. Nadácia ŽSK pre podporu rodiny a Rodinné centrum, kde jej cieľom je pomáhať a podporovať nielen rodiny, ale aj jednotlivcov v ťažkej sociálnej a ekonomickej situácii

Banskobystrický samosprávny kraj

ZSS BBSK sa raz ročne realizujú dotazníkové prieskumy spokojnosti klientov vo všetkých oblastiach týkajúcich sa ich života v zariadení. Dotazníkové prieskumy slúžia ku skvalitneniu života prijímateľov v rozhodujúcich oblastiach pre ich život. V ZSS BBSK sú vytvorené výbory obyvateľov, ktoré sa podieľajú na rozhodovaní prostredníctvom zvolených zástupcov (hlavne stravovanie, medziľudské vzťahy, pripomienkovanie tvorby VZN BBSK o úhradách, voľnočasové aktivity a pod.). ZSS BBSK a niektoré neverejné zariadenia majú zriadené skrinky určené pre anonymné podanie podnetov a sťažností.

Košický samosprávny kraj

V zariadeniach pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti, ale aj u neverejných poskytovateľov pracujú výbory seniorov, ktoré zastupujú klientov pri tvorbe jedálneho lístka, plánu voľnočasových aktivít, ďalšom rozvoji soc. služieb a pod.. Úrad KSK v kancelárii prvého kontaktu poskytuje poradenstvo o zariadeniach pre seniorov, o postupe pri podávaní žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, o forme, mieste poskytovania soc. služby a o možnostiach konkrétnej pomoci seniorom. KSK vytvára v kraji sieť špecializovaných poradcov, ktorých úlohou je priamo v prirodzenom prostredí seniorov poskytovať pomoc, napr. – pri výbere miesta poskytovania sociálnej služby, o poskytovateľoch jednotlivých druhov sociálnych služieb, pri získavaní informácií o nárokoch na kompenzačné pomôcky o opatrovateľskej službe, o denných stacionároch, denných centrách a pod.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum zrealizovalo medzinárodný projekt o aktívnom zapojení starších do verejného a politického života. V rámci projektu sme motivovali ľudí k účasti na voľbách, oboznamovali ich s činnosťou inštitúcií EU a ich vplyv na život a zabezpečenie dôstojnosti v starobe.

Fórum je členom medzinárodnej organizácie AGE – Platform Europe v Bruseli, ktorá aktívne spolupracuje s EK, EP. Delegácia starších ľudí sa zúčastnila aj medzinárodného stretnutia v EP v Bruseli, kde starší mali možnosť prezentovať svoje názory a život na Slovensku a tiež získať informácie o živote starších v členských krajinách EU.

V rámci aktivít na Slovensku sme našim členom, ako i ďalším organizáciám poskytovali informácií o práci EK, EP a zahraničných organizácií v prospech riešenia problémov starších, oboznamovali sme ich s prácou konkrétnych európskych inštitúcií a význam účasti starších vo voľbách do EP. Pred voľbami do EP sme vyzývali starších k účasti vo voľbách s poukázaním na prospech členstva EU pre zlepšenie a skvalitnenie života v starobe. Komunikovali sme s kandidátmi na poslancov s cieľom získať ich pre angažovanie sa v problematike starších. Podarilo sa nám získať 5 slovenských poslancov EP na spoluprácu v rámci európskej siete AGE- Platform Europe a našou organizáciou v rámci vytvorenej Interskupiny, ktorá sa bude zaoberať problémami starších ľudí v EU a s cieľom presadzovať návrhy a podnety zo Slovenska.

5.4. Zneužívanie a zlé zaobchádzanie so staršími ľuďmi

Cieľ: Zabrániť zneužívaniu a zlému zaobchádzaniu so staršími ľuďmi.

Opatrenia:

1.1. Klásť dôraz na elimináciu diskriminácie na základe veku a ochranu ľudských práv pri poskytovaní sociálnych služieb.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

Odbor sociálnych vecí Úradu BSK sledoval, aby ZSS v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti používali prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľov sociálnych služieb v súlade so zákonom

o sociálnych službách. Dohliadal, aby ZSS mali vypracovanú smernicu, ako postupovať v prípade použitia prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia klientov a aby každé použitie týchto prostriedkov bezodkladne oznámili MPSVR SR a zároveň zákonnému zástupcovi, opatrovníkovi, alebo inej blízkej osobe prijímateľa sociálnej služby.

Trnavský samosprávny kraj

V rámci zavádzania kvality poskytovania sociálnych služieb je dodržiavanie základných ľudských práv a právom chránených záujmov zabezpečované prostredníctvom Štandardov kvality sociálnych služieb spolu s vypracovaním procesov odborných postupov pri poskytovaní sociálnych služieb. TTSK má snahu predchádzať prípadnému šikanovaniu, zneužívaniu alebo zlému - agresívnemu správaniu voči prijímateľom sociálnej služby.

Nitriansky samosprávny kraj

ZSS zabráňujú zneužívaniu a zlému zaobchádzaniu s prijímateľmi sociálnych služieb na základe dodržiavania medzinárodných dohôd o ľudských právach a tiež na základe vykonávania pracovnej činnosti zamestnancov ZSS v súlade s platnými internými dokumentmi: dokument postupu Proces implementácie základných ľudských práv a slobôd, Domáci poriadok, Etický kódex, smernica Ochrana a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb, Metodický pokyn ochrany a dodržiavania ľudských práv a slobôd. Seniori v ZSS majú k dispozícii schránku sťažností, požiadaviek a námetov, kde môžu anonymnou formou nahlásiť porušovanie ľudských práv a slobôd.

Trenčiansky samosprávny kraj

V priebehu rokov 2018-2019 aktívne preveril plnenie povinností poskytovateľa sociálnej služby v súvislosti s používaním netelesných ale aj telesných obmedzení prijímateľov sociálnych služieb vo všetkých svojich ZSS, pričom nebolo zistené, že by dochádzalo k porušovaniu ľudských práv. Zamestnanci ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK sa pravidelne zúčastňujú supervízie, kde sa predchádza vyhoreniu zamestnanca, neustále si osvojujú a učia sa odborne a ľudsky správať voči prijímateľom a k svojim kolegom, neustále si osvojujú a učia sa svoje kompetencie, čím sa predchádza zlému zaobchádzaniu.

Žilinský samosprávny kraj

V ZSS je vytvorený súbor opatrení a vnútorných predpisov, ku ktorým patrí predovšetkým Etický kódex pracovníka v zariadení sociálnych služieb, externá supervízia, domáci poriadok - základné ľudské práva a slobody; práva a povinnosti prijímateľa a poskytovateľa sociálnej služby. Prijímatelia majú možnosť predkladať vedeniu zariadenia akékoľvek podnety a sťažnosti, pripomienky. ŽSK taktiež podporuje vzdelávanie zamestnancov odboru sociálnych vecí ŽSK a zamestnancov zariadení sociálnych služieb v oblasti dodržiavania ľudských práv prijímateľov sociálnych služieb.

Banskobystrický samosprávny kraj

V roku 2019 zamerala BBSK kontroly v ZSS BBSK najmä na otázky dodržiavania ľudských práv prijímateľov sociálnych služieb označené ako tzv. metodicko - inšpekčné kontroly nadväzujúce na hodnotenie kvality sociálnych služieb. Vykonaných bolo 9 metodicko – inšpekčných kontrol (z toho bolo 5 v zariadeniach pre seniorov), na základe ktorých boli zariadeniam poskytnuté odporúčania s cieľom predchádzať porušeniam ľudských práv a zlému zaobchádzaniu s prijímateľmi sociálnej služby vrátane seniorov. Viaceré ZSS majú schránky na podnety, majú vypracovanú smernicu k ochrane ľudských práv, resp. je ochrana ľudských práv zapracovaná v inom dokumente.

Košický samosprávny kraj

V zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú spracované celoživotné plány vzdelávania zamestnancov za účelom poskytovania sociálnych služieb pre túto cieľovú skupinu adresne, so zameraním na individuálne potreby, predchádzanie porušovaniu ľudských práv.

Ako prevencia pred zlým zaobchádzaním so seniormi a eliminácie ich zneužívania sa realizuje každoročné interné vzdelávanie zamestnancov týkajúce sa ochrany ľudských práv seniorov.

Prešovský samosprávny kraj

Za sledované obdobie PSK vykonal desať kontrol zameraných na plnenie podmienok na zápis do registra počas poskytovania sociálnej služby a zároveň na plnenie povinností poskytovateľa sociálnej služby, a to tak u verejných ako aj u neverejných poskytovateľov. V prípade zistenia nedostatkov boli prijaté opatrenia na ich odstránenie. Ďalej PSK prešetroval sťažnosti a podnety občanov.

1.2. Vytvoriť podmienky na elimináciu zanedbávania, zneužitia a zlého zaobchádzania so staršími ľuďmi odkázanými na pomoc iných osôb poskytovaním kvalitných sociálnych služieb. Zvyšovať schopnosť sociálnych zamestnancov vyhľadávať a riešiť prípady zneužívania, zlého zaobchádzania a zanedbávania starších ľudí, dôraz klásť na prevenciu, zabránenie vzniku takýchto javov.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK spolupracuje s občianskym združením Poradenské Centrum Nádej, ktorého činnosť je zameraná na zvyšovanie povedomia a informovanosti starších ľudí, detí a iných znevýhodnených skupín, zachytenie nových prípadov domáceho násilia a poskytovanie odborného poradenstva. V sledovanom období občianske združenie poskytovalo poradenstvo aj seniorom, ktorí mohli byť obeť domáceho násilia, alebo mohli identifikovať vo svojom okolí staršieho človeka, ktorý mohol byť obeťou domáceho násilia a nemusel si vedieť pomôcť sám.

Nitriansky samosprávny kraj

ZSS k eliminácii zanedbávania, zneužitia a zlého zaobchádzania s prijímateľmi sociálnych služieb využívajú predovšetkým dodržiavanie interných dokumentov ZSS uvedených v predchádzajúcom bode. Taktiež plány a programy supervízií odborných zamestnancov ZSS, ďalej je to sociálne poradenstvo určené prijímateľom sociálnych služieb a tiež využívanie kontrolných mechanizmov (interné kontroly so zameraním na dodržiavanie ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb v ZSS realizované vedúcimi zamestnancami, externé kontroly realizované v ZSS).

Trnavský samosprávny kraj

Odbor sociálnych vecí TTSK naďalej sledoval, aby ZSS v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti používali prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľov sociálnych služieb v súlade s § 10 zákona o sociálnych službách. Dohliadal, aby ZSS mali vypracovanú smernicu, ako postupovať v prípade použitia prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia klientov a aby každé použitie týchto prostriedkov bezodkladne oznámili MPSVR SR a zároveň zákonnému zástupcovi, opatrovníkovi, alebo inej blízkej osobe prijímateľa sociálnej služby. Táto problematika bola začiatkom roka 2019 odprezentovaná na Konferencii zameranej na zneužívanie a násilie páchané na starších pod názvom „Zneužívanie a násilie na starších – Nový fenomén spoločnosti“, konaná pod záštitou Ministerstva vnútra SR a ktorej sa zúčastnili zamestnanci ZSS OvZP TTSK a zamestnanci odboru sociálnych vecí úradu TTSK.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK naďalej prostredníctvom poskytovateľov sociálnych služieb (či už ním zariadených alebo tých, ktorých finančne podporuje – t. j. neverejných poskytovateľov) zabezpečuje dodržiavanie ľudských práv seniorov, prostredníctvom odborných zamestnancov im poskytuje sociálne poradenstvo v zmysle platnej legislatívy. Za posledné obdobie došlo takmer k trojnásobnému zvýšeniu finančných príspevkov pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb práve na poskytovanie sociálneho poradenstva pre všetky vekové kategórie občanov.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK vytvára podmienky na elimináciu nevhodného zaobchádzania so staršími ľuďmi priamo poskytovaním sociálneho poradenstva alebo prostredníctvom zariadení sociálnych služieb v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, centier sociálneho poradenstva a ďalších poskytovateľov sociálnych služieb. V predmetnej oblasti taktiež spolupracuje s ďalšími príslušnými orgánmi a inštitúciami, najmä s obcami, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, orgánmi činnými v trestnom konaní a pod.

Významný dôraz sa kladie na odstránenie diskriminácie a dodržiavanie a ochranu ľudských práv a slobôd. Profesionálna a odbornosť zamestnancov je zabezpečená školeniami, seminármi a pravidelnou supervíziou, ktorá sa koná viackrát v priebehu roka a vždy keď je to potrebné.

Banskobystrický samosprávny kraj

Všetci zamestnanci zariadení sú vedení k tomu, aby k starším ľuďom pristupovali profesionálne a dbali na elimináciu ich zanedbávania a zneužívania.

Zamestnanci sa zúčastnili na prednáškach zameraných na prevenciu zlého zaobchádzania so seniormi, ako napr. v roku 2019 prednášky „Ako sa nestáť obeťou podvodníkov a zlodějov“ organizovanej MV SR, resp. konferencie Zneužívanie a násilie na starších v spolupráci s Mestom Banská Bystrica, prednáška „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“ a iné.

Košický samosprávny kraj

Úrad KSK zaviedol úzku spoluprácu s Krajskou jednotou dôchodcov na Slovensku, v rámci ktorej dochádza k pravidelnej výmene informácií ohľadne možných hrozieb týkajúcich sa najmä nekalých obchodných praktík niektorých podomových obchodníkov a ostatných záležitostí týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa. Je možné po predchádzajúcej dohode zrealizovať osvetové prednášky na vopred dohodnutú tému v zariadeniach pre seniorov, v prípade potreby aj v niektorých obciach v rámci územnej pôsobnosti KSK.

1.3. Sprísniť reguláciu, dohľad a sankcie na predaj tovarov a služieb seniorom formou prezentácií a súťaží, ktoré majú manipulatívny a nátlakový charakter. Informovať verejnosť o najčastejšie sa vyskytujúcich nekalých obchodných praktíkach. Zvážiť prijatie právnej úpravy, podľa ktorej by za určitých podmienok bolo možné odňať oprávnenie na výkon činnosti subjektom poskytujúcim finančné služby v prípade porušenia zákona.

Gestor: MH SR, MV SR,

Spolupracujúce subjekty: MS SR, MF SR, NBS, obce, VÚC, poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo vnútra SR

S cieľom informovania verejnosti o najčastejšie sa vyskytujúcich spôsoboch páchania trestnej činnosti na senioroch, PZ SR vykonáva celoslovenské preventívne aktivity zamerané na bezpečnosť, ochranu života, zdravia a majetku osôb vyššieho veku. Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru v hodnotenom období aktívne spolupracoval s oddelením komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru v oblasti preventívnych aktivít zameraných na ochranu seniorov pred trestnou činnosťou a poskytovaním informácií najmä v oblasti podvodov, krádeží a predaja tovaru prostredníctvom podomových predajcov. Informácie boli uverejňované v masovokomunikačných prostriedkoch formou reportáží, televíznych relácií, článkov v časopisoch a novinách. Informácie boli využívané na besedách, prednáškach, rozhovoroch a stretnutiach so seniormi, organizovaných odborom prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra Slovenskej republiky v rámci prebiehajúceho národného projektu „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“.

PZ SR spracoval Správu o vývoji kriminality páchanej na senioroch za rok 2017 a 2018 (ďalej len „správa“) o prehľade kriminality páchanej na senioroch podľa jednotlivých druhov kriminality so zameraním aj na špecifickú kriminalitu páchanú na senioroch a doterajší odpočet preventívnych opatrení, ktoré boli vykonané na ochranu seniorov pred trestnou činnosťou. Správa zahŕňa i aktualizované informačné materiály (leták, plagát), zamerané na konkrétne rady a odporúčania pre seniorov ako sa nestáť obeťmi podvodníctva zlodějov. Aktuálne informácie o špecifickej kriminalite páchanej na senioroch prostredníctvom zaužívaných legiend s poskytnutím rád a odporúčaní ako sa nestáť obeťmi podvodníkov a zlodějov, sú dostupné na webovej stránke Ministerstva vnútra SR <http://www.minv.sk/?podvody-na-senioroch>.

PZ SR za roky 2018 – 2019 zrealizoval „Celoslovenské preventívne opatrenia na úseku ochrany seniorov pred podvodmi a inou trestnou činnosťou páchanou prostredníctvom zaužívaných legiend“ (262 aktivít s účasťou 7870 seniorov).

Ministerstvo hospodárstva SR

MH SR už v roku 2014 prijalo zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý obsahuje osobitné ustanovenia týkajúce sa predaja tovaru mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, vrátane ustanovení upravujúcich predaj tovarov a služieb počas predajných akcií. Po uzákonení tejto právnej úpravy došlo k výraznému poklesu počtu organizovaných predajných akcií podvodnými podnikateľskými subjektmi, ako aj k zníženiu počtu podnetov spotrebiteľov týkajúcich sa porušovania ich práv počas predajných akcií či v súvislosti s nimi. MH SR a Európske spotrebiteľské centrum v SR informujú verejnosť o najčastejšie sa vyskytujúcich nekalých obchodných praktikách prostredníctvom vzdelávacích seminárov a propagačných materiálov. Právna úprava ochraňujúca zraniteľné skupiny spotrebiteľov, pokiaľ ide o predajné akcie, stále platí bezo zmien.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Zvyšovali sme informovanosť verejnosti v oblasti poznania ľudských práv a problémov starších – spolupracovali sme s rôznymi médiami RTVS, Markíza, Joj, TA3, LUX, Rádio Lumen ako aj miestnymi televíziami. Poskytli sme viacero informácií v rôznych národných i regionálnych časopisoch a denníkoch. V mestách a obciach sme poskytli obsiahle informácie o nekalých praktikách pri zneužívaní starších a naše poznatky zo Senior linky, ktoré oni môžu využiť pri ochrane občana.

Definovali sme problémy v ochrane základných práv starších a problémov v oblasti zneužívania, zanedbávania, týrania a domáceho násillia. V rámci stretnutí, ktoré sme organizovali starší navrhujú sprísniť postihy za trestné činy zneužívania, zanedbávania a týrania starších ako chránenej osoby.

V rámci tejto problematiky spolupracujeme so zahraničnými partnermi AGE – Platform Europe v Bruseli. Zúčastnili sme sa 4 medzinárodných stretnutí v rámci ktorých sme prerokovávali dôležité oblasti zneužívania a postavenia starších, finančného zneužívania a uplatňovanie nových foriem v riešení problematiky starnutia a staroby na európskej úrovni. V rámci zahraničnej spolupráce sme prezentovali prijaté riešenia a pozitívne prístupy k riešeniu zneužívania starších. Naše podnety hlavne o finančnom zneužívaní o ktorých sme predložili konkrétne dôkazy z realizovaného prieskumu sa dostali do medzinárodných dokumentov.

1.4. Vytvárať podmienky na zabránenie sociálnej izolácie starších ľudí, ktorá je jedným z rizikových faktorov možného týrania a zanedbávania starších ľudí, prípadne ich manipulácii.

Gestor: obce

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne sa plní

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Zvyšovali sme informovanosť verejnosti v oblasti poznania ľudských práv a problémov starších – spolupracovali sme s rôznymi médiami RTVS, Markíza, Joj, TA3, LUX, Rádio Lumen ako aj miestnymi televíziami. Poskytli sme viacero informácií v rôznych národných i regionálnych časopisoch a denníkoch. V mestách a obciach sme poskytli obsiahle informácie o nekalých praktikách pri zneužívaní starších a naše poznatky zo Senior linky, ktoré oni môžu využiť pri ochrane občana.

Definovali sme problémy v ochrane základných práv starších a problémov v oblasti zneužívania, zanedbávania, týrania a domáceho násillia. V rámci stretnutí, ktoré sme organizovali starší navrhujú sprísniť postihy za trestné činy zneužívania, zanedbávania a týrania starších ako chránenej osoby.

V rámci tejto problematiky spolupracujeme so zahraničnými partnermi AGE – Platform Europe v Bruseli. Zúčastnili sme sa 4 medzinárodných stretnutí v rámci ktorých sme prerokovávali dôležité oblasti zneužívania a postavenia starších, finančného zneužívania a uplatňovanie nových foriem v riešení problematiky starnutia a staroby na európskej úrovni. V rámci zahraničnej spolupráce sme prezentovali prijaté riešenia a pozitívne prístupy k riešeniu zneužívania starších. Naše podnety hlavne o finančnom zneužívaní o ktorých sme predložili konkrétne dôkazy z realizovaného prieskumu sa dostali do medzinárodných dokumentov.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Všetky krátkodobé i dlhodobé vzdelávanie aktivity trvajúce od jedného do troch rokov na 17 univerzitách tretieho veku sú aktívne fungujúcim a systematickým nástrojom, ktorého hlavným cieľom je zabránenie sociálnej izolácie starších ľudí. Nielen témy z oblasti právneho povedomia či zdravého životného štýlu ale všetky vzdelávacie témy posilňujú sebavedomie, nezávislosť a samostatnosť starších ľudí. Rovnako tak sociálny kontakt a medzigeneračné pôsobenie znižuje riziko ich sociálnej izolácie. Od roku 2014 do roku 2018 sa dlhodobých vzdelávacích aktivít univerzít tretieho veku (trvajúcich jeden rok a viac) zúčastnilo 37 193 obyvateľov starších ako 45+: prirodzene, potenciál a možnosti vzdelávania sú vyššie. Avšak neexistujúci systém financovania nastavuje prirodzené limity.

1.5. Zvyšovať bezpečnosť, ochranu života, zdravia a majetku starších ľudí, brániť zneužívaniu a zlému zaobchádzaniu so staršími ľuďmi a násiliu voči starším ľuďom – pokračovať v realizácii preventívnych projektov zameraných na seniorov (celoslovenský projekt „Bezpečná jeseň života“ a projekty na regionálnej úrovni).

Gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie, tretí sektor

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenia sa priebežne plní

Ministerstvo vnútra SR

V rámci zvyšovania bezpečnosti, ochrany života, zdravia a majetku starších seniorov realizoval PZ SR v hodnotenom období vlastné projekty s názvom „Polícia s poštou za seniormi“, ktorý bol realizovaný v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s., „Záleží nám na senioroch“ v spolupráci s Centrom ďalšieho vzdelávania na Technickej univerzite vo Zvolene. Realizáciou celoslovenského projektu „Bezpečná jeseň života“, PZ SR naďalej prispieva k zvyšovaniu bezpečnosti, ochrane života, zdravia a majetku seniorov. Súčasťou projektu je informačný leták, ktorý obsahuje rady a odporúčania bezpečného správania na ulici i v cestnej premávke, ako si zabezpečiť majetok i ako sa vyhnúť podvodom. V letáku je uvedený zoznam kontaktov, na ktoré sa možno obrátiť v prípade potreby pomoci. V rokoch 2018 – 2019 sa v rámci projektu uskutočnilo 541 aktivít s účasťou 20 021 seniorov a bolo distribuovaných 23 487 materiálov.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum pre pomoc starším prevádzkuje činnosť Poradenského centra a bezplatného telefonického poradenstva Senior linku. V rámci nášho poradenského centra, ako i cez bezplatnú telefonickú Senior linku s pôsobnosťou v rámci celého Slovenska poskytujeme poradenstvo a pomoc starším v ich rizikových situáciách, hlavne v riešení prípadov porušovania práv rovnakého zaobchádzania, diskriminácie, zneužívania a násilia hlavne v domácnostiach. Poskytujeme pomoc a poradenstvo hlavne obetiam domáceho násilia, ako i násilia v iných oblastiach, sociálnych a zdravotných zariadeniach. Konkrétne prípady sme riešili s kompetentnými orgánmi, podávali sme podnety na ich riešenie.

5.5. Podpora dobrovoľníctva ako zdroja sebarealizácie a sociálnych kontaktov starších ľudí

Cieľ 1: Podporovať zapojenie starších ľudí do dobrovoľníckych aktivít a vytvárať podmienky na zapojenie dobrovoľníkov do aktivít určených pre seniorov, podporovať zapojenie mladých ľudí do poskytovania služieb seniorom v rámci dobrovoľníckej práce a upevňovať tým medzigeneračné väzby.

Gestor: obce, VÚC v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

ZSS vytvárajú príležitosti pre zapojenie dobrovoľníkov z komunity, bez ohľadu na ich vek. Okrem toho sa viaceré z týchto zariadení pravidelne zapájajú do dobrovoľníckych podujatí a iniciatív. Taktiež aj niektorí prijímatelia sociálnej služby v seniorskom veku sa z vlastnej iniciatívy zapájajú do dobrovoľníckych aktivít - pomáhajú iným prijímateľom sociálnej služby.

Trnavský samosprávny kraj

Seniori sú nielen objektom dobrovoľníckej práce, ale v súčasnosti je trend vykonávania dobrovoľníckej práce práve seniormi, čím sú zapájaní do spoločenského a verejného života. Podpora dobrovoľníckych aktivít sa realizuje v rámci rôznych projektov, možnosť stať sa dobrovoľníkom je ponúkaná i študentom stredných škôl, ktorí navštevujú ZSS a kluby dôchodcov v rámci odbornej praxe. Verejnosť je o možnostiach výkonu dobrovoľníckych aktivít informovaná prostredníctvom regionálnych médií (napr. Trnavsko, Holičan).

Nitriansky samosprávny kraj

V roku 2020 v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK, ktoré nie sú zamerané na detských klientov sa podieľalo na celkovom výkone dobrovoľníckej činnosti 229 dobrovoľníkov. Veková štruktúra týchto dobrovoľníkov bola nasledovná: počet dobrovoľníkov vo veku od 18 do 44 rokov (mladí dospelí a mladší stredný vek) bol 125 a počet dobrovoľníkov vo veku nad 65 rokov (starší dospelý vek) bol 47. Komparáciou týchto zosumarizovaných údajov vyplynulo, že aj starší ľudia sa aktívne zapájajú do dobrovoľníckych činností. Prax dokazuje, že medzigeneračné prepojenie seniorov umiestnených v ZSS a mladých dobrovoľníkov je prínosom pre obe strany – seniorov naplňa a mladých obohacuje. V rámci dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí, resp. študentov sa v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK osvedčila spolupráca s UKF v Nitre, najmä s FSVaZ.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK prostredníctvom poskytovateľov sociálnych služieb naďalej realizuje prepojenie staršej a mladšej generácie v rámci dobrovoľníckej činnosti, ktorá sa praktizuje spoluprácou študentov, ktorí vykonávajú dobrovoľnícku činnosť a tým prispievajú k lepšej integrácii prijímateľov. Spolupracujúcimi subjektmi sú okrem ďalších poskytovateľov sociálnych služieb aj úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Kluby dôchodcov, Únia žien, Stredné odborné školy,...

Žilinský samosprávny kraj

ZSS ŽSK spolupracujú s rôznymi základnými, strednými a vysokými školami, s umeleckými školami, s nemocnicami, kultúrnymi organizáciami a záujmovými združeniami, s rôznymi aktivistami, podnikateľskými subjektmi, s cirkevnými organizáciami ale aj s jednotlivcami.

Aktívne sa na dobrovoľníckych činnostiach realizovaných v zariadeniach ŽSK podieľajú aj mnohí seniori z rôznych záujmových združení a seniori – občania. Aktívni seniori prichádzajú spríjemniť život našim seniorom v zariadeniach a naopak; seniori – susedia klientov našich zariadení pomáhajú napr. pri realizovaní pracovnej terapie alebo záujmových činností nácvikom zručností a praktickými ukážkami. Zároveň podporujú zapojenie sa mladých ľudí do poskytovania služieb seniorom v rámci dobrovoľníckej práce, čím sa upevňujú medzigeneračné väzby.

Banskobystrický samosprávny kraj

Dobrovoľníctvo v BBSK nie je dostatočne rozvinuté napriek jeho významnej úlohe v oblasti sociálnych služieb. Do dobrovoľníckych aktivít sa zapájajú hlavne externí dobrovoľníci, pričom výrazne prevažujú mladí ľudia, v menšom zastúpení sú seniori. V rokoch 2018 a 2019 boli externými dobrovoľníkmi v ZSS v BBSK vykonávané rôzne aktivity, napr. návštevy OZ Červený nos s projektom Smiech nepozná vek; besedy s lekármi, spisovateľmi, kňazmi a zaujímavými ľuďmi; besedy s dobrovoľníkmi zo Slovenského Červeného kríža; prednášky o rôznych zaujímavostiach, napr. o hradoch a zámkoch; exkurzie; zapojenie do celoslovenskej vinčentskej zbierky „Boj proti hladu“ (napr. pečením koláčov); návštevy detí a študentov zo škôl (za účelom rozhovorov so seniormi, kultúrnych vystúpení, spevu, hry na hudobné nástroje, spoločenských hier a hlavolamov); spoločné tvorivé dielne; čítanie a besedy o knihách; aktivity v záhrade; spoločné kvízy; cvičenia; rôzne terapie (kanisterapia, muzikoterapia, reminiscenčná terapia a iné); pomoc pri opatrovateľských činnostiach; nákupy s prijímateľmi resp. pre prijímateľov; spoločné pečenie koláčov; výroba vianočných ozdôb a výzdoby; výroba masiek na fašiangy; príprava plesov (napr. Jánsky ples DDaDSS Dubová); spoločné brigády v areáloch ZSS; údržbárske práce; modlitby, sprevádzanie prijímateľov k lekárom, kaderníčke, na bohoslužby; spoločné vychádzky a iné.

Košický samosprávny kraj

V roku 2019 bolo zrealizovaných v zariadeniach pre seniorov viac ako 100 aktivít, na ktorých seniori spoluparticipovali aj na príprave a realizácii.

ZSS Strážske spolupracuje už šiesty rok s Krúžkom paličkovanej čipky Pavučinka v Strážskom na dobrovoľníckej úrovni. Predsedníčka tejto organizácie týždenne navštevuje ako dobrovoľníčka zariadenie a vedie prijímateľov k osvojovaniu si zručností paličkovania.

Dobrovoľnícke centrum Košického kraja v roku 2019 pre seniorov realizovalo:

- Program Adoptuj si svoju škôlku, zameranú na medzigeneračný dialóg
- Program háčkovania Kreda a Dorky, ktoré sú symbolom dobrovoľníctva Košického kraja a seniorov udržiava v stave pestovať a udržiavať si jemnú motoriku
- Pobytové aktivity na Tokaji, kde s miestnymi seniormi pomáhajú pri výsadbe záhonov, či pri tvorbe výrobkov na prezentáciu Tokaja
- Organizuje každý mesiac stretnutie so seniormi, kde ich informuje o nasledujúcich dobrovoľníckych aktivitách, do ktorých sa môžu zapojiť
- Aktívne vyzýva (a veľmi úspešne) kluby seniorov k zapojeniu sa do Týždňa dobrovoľníctva.
- Vytvára dobrovoľnícke programy a robí nábery dobrovoľníkov pre domovy sociálnych služieb
- Hľadá a pripravuje dobrovoľníkov pre seniorov, ktorým je potrebné už pomáhať aj priamo v domácnosti, či pri sprievode na vyšetrenia, či s nákupmi a podobne.

Prešovský samosprávny kraj

Vo vybraných ZSS bola dobrovoľnícka práca realizovaná prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a bola vykonávaná na úsekoch priamej starostlivosti o prijímateľa sociálnych služieb, na pozícii asistent opatrovateľa. Dobrovoľnícka činnosť je realizovaná aj bývalými zamestnancami zariadení sociálnych služieb, resp. ich rodinnými príslušníkmi, prípadne aktívnymi seniormi, ktorí prichádzajú do zariadení a venujú sa prijímateľom sociálnych služieb najmä v oblasti voľnočasových aktivít.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Všetci študenti a absolventi sú vedení k dobrovoľníckej činnosti v seniorských alebo iných organizáciách, medzigeneračných alebo iných podujatiach. Univerzita tretieho veku Žilinskej univerzity v Žiline získala značku kvality 2.stupňa vyššieho štandardu „S dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami to vieme“ udelenou Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií a jej seniori – dobrovoľníci aktívne pracujú na medzigeneračných vzdelávacích aktivitách. Študenti Univerzity tretieho veku Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici založili miestny spolok SČK.

Cieľ 2: Zvýšiť informovanosť o možnostiach výkonu dobrovoľníckej práce v sociálnych službách, zabezpečiť prístup seniorov k týmto informáciám v záujme uľahčenia participácie starších ľudí na vzájomnej svojpomoci, na práci medzigeneračných skupín v komunitách, vytváranie príležitostí na realizáciu potenciálu seniorov.

Gestor: obce, VÚC v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK aktívne prezentujú verejnosti a komunite dobrovoľníctvo ako možnosť zmysluplného uplatnenia sa pre záujemcov všetkých vekových kategórií. Deje sa tak prostredníctvom spoločenských podujatí (napr. dni otvorených dverí, kultúrne podujatia).

Trnavský samosprávny kraj

Odbor sociálnych vecí Úradu TTSK v spolupráci s OZ Navzájom lepši v roku 2019 organizoval konferenciu „Dobrovoľníctvo ako cesta obohacovania“. Na konferencii sa zúčastnili odborníci z Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií, ktorí združujú aktérov práce s dobrovoľníkmi na Slovensku. Predstavili inovácie zo zahraničia, zázemie pre tvorbu propagácie a realizácie významných národných i medzinárodných projektov.

Domov sociálnych služieb Holíč pokračoval v inkluzívnom dobrovoľníctve prijímateľov sociálnych služieb v rámci zariadenia na základe vypracovaného „Plánu inkluzívneho dobrovoľníctva“. V období

od marca 2018 do februára 2020 bolo v domove sociálnych služieb Holíč 5 dobrovoľníkov, pričom do dobrovoľníckych aktivít sa zapojilo aj 27 žiakov miestnych škôl.

Nitriansky samosprávny kraj

Na webovej stránke UNSK, v sekcii Odbor sociálnych vecí, článok: „Dobrovoľník v zariadení sociálnych služieb je systémová zmena a otvorenie sa komunite“ poskytuje záujemcom prvotné informácie o dobrovoľníckej činnosti. V súčasnosti ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK využívajú rôzne spôsoby informovania verejnosti o možnostiach výkonu dobrovoľníckej činnosti napr. webová stránka ZSS, FB, doručovanie plagátov na stredné školy, rozposielanie informačných bulletinov po obci, informačné tabule v priestoroch ZSS, oslovenie prostredníctvom obecného rozhlasu.

Trenčiansky samosprávny kraj

Zvýšenie informovanosti o možnosti výkonu dobrovoľníckej práce, zabezpečenia prístupu seniorov k týmto informáciám poskytovatelia tieto aktivity zabezpečujú pravidelnými besedami na školách, zverejnením na webovej stránke zariadenia, médiami, obnovou informácii na informačných tabuliach zariadení.

Žilinský samosprávny kraj

Vid' odpočet k cieľu 1.

Banskobystrický samosprávny kraj

V rámci Týždňa dobrovoľníctva prebiehajú takmer vo všetkých ZSS v kraji rôzne aktivity, zamerané najmä na zveľaďovanie interiérov a exteriérov zariadení, ale aj na priamy kontakt s prijímateľmi prostredníctvom kultúrnych programov - tanečné, spevácke, hudobné a divadelné vystúpenia, spoločenské hry, čítania, sprevádzanie imobilných klientov, pomoc pri sebaobslužných úkonoch. Obdobné dobrovoľnícke aktivity prebiehajú aj v rámci Dňa dobrovoľníctva. Do dobrovoľníckej činnosti sa zapájajú okrem externých dobrovoľníkov aj prijímatelia v ZSS, a to v takom rozsahu, ako im to ich zdravotný stav dovoľí (hlavne pomoc pri servírovaní stravy, pri nákupoch pre iných prijímateľov, sprevádzaní ku kaderníčke, do cukrárne a na prechádzkach, roznášaní novín, časopisov a pošty prijímateľom, pri čítaní, pomoc na vrátnici, pri úprave exteriéru zariadení vrátane kvetinových záhonov, pri výrobe ozdôb, vianočnej výzdoby, pri organizovaní kultúrno-spoločenských akcií a iné).

Košický samosprávny kraj

Dobrovoľnícke centrum KSK vytvorilo každomesačne stretnutia so seniormi práve z toho dôvodu, aby ich vedeli vždy aktuálne informovať o možnostiach dobrovoľníctva. V jednotlivých ZSS umiestňuje dobrovoľníkov podľa nahlásených potrieb. Uznanie dobrovoľníckej práce sa snaží dobrovoľnícke centrum prezentovať najmä samostatnou kategóriou na oceňovaní dobrovoľníkov Srdce na dlani, kde sa špeciálny dôraz kladie na prínos seniorského dobrovoľníctva.

Prešovský samosprávny kraj

Vid' odpočet k cieľu 1.

Združenie miest a obcí Slovenska

ZMOS realizoval v rámci NP Podpora kvality sociálneho dialógu sériu aktivít venovaných dobrovoľníctvu. ZMOS spracovalo analytickú štúdiu venovanú tejto problematike a súčasťou tejto aktivity sú aj špeciálne dokumenty, ktoré uľahčia orientáciu v problematike a pomôžu aktívne rozvíjať dobrovoľnícku činnosť v mestách a obciach. Boli vydané: Newsletter číslo 1/2019 s názvom Dobrovoľníctvo v samospráve a podtitulom Vstup do problematiky. Newsletter číslo 2/2019 s názvom Dobrovoľníctvo v samospráve a podtitulom Konceptná podpora dobrovoľníctva a Newsletter číslo 3/2019 s názvom Dobrovoľníctvo v samospráve a podtitulom Príklady dobrej praxe. Dňa 16. septembra 2019 sa uskutočnil seminár „Dobrovoľníctvo ako predpoklad aktívnych komunit“. Link k jednotlivým aktivitám spracovanej témy:

https://www.zmos.sk/dobrovolnictvo-v-samosprave-krok-k-aktivnym-komunitam--oznam/mid/419520/html#m_419520

Projekt bol realizovaný vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

2. Zamestnanosť a zamestnatel'nosť starších ľudí

6.2. Starší ľudia na trhu práce

Cieľ: Zvyšovať mieru zamestnanosti a zamestnatel'nosť starších ľudí vo veku 50 a viac rokov.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“), vedecko-výskumné a akademické inštitúcie, sociálni partneri

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V 1- 3. štvrtroku 2019 dosahovala priemerná miera zamestnanosti starších osôb (vo veku 50 -64 rokov) 66,0 %,čo bolo o 2,6 p. b. viac ako v rovnakom období roku 2018. V porovnaní s celkovým priemerným rastom miery zamestnanosti v SR v produktívnom veku (15 - 64 rokov) bol jej medziročný rast výrazne rýchlejší čím sa jej úroveň postupne približuje k priemernej úrovni miery zamestnanosti obyvateľov v produktívnom veku. Keď v roku 2018 bol rozdiel medzi priemernou úrovňou miery zamestnanosti obyvateľov v produktívnom veku a úrovňou miery zamestnanosti starších osôb 3,8 p. b. v 1 - 3 štvrtrok bola miera zamestnanosti starších osôb nižšia už len o 2,4 p. b..

6.2.1. Vekový manažment

Cieľ 1: Transformovať Výbor pre seniorov na poradný orgán vlády Slovenskej republiky pre prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie.

Opatrenie:

Transformovať Výbor pre seniorov na poradný orgán vlády Slovenskej republiky, ktorý zabezpečí užšiu spoluprácu zainteresovaných subjektov na riešení dôsledkov starnutia populácie. Hlavnou úlohou uvedeného orgánu bude navrhovať, koordinovať a kontrolovať jednotlivé opatrenia zamerané na elimináciu negatívnych dôsledkov procesu starnutia populácie na ekonomiku, trh práce, dôchodkový systém a ďalšie oblasti života spoločnosti.

Gestor: MPSVR SR

Termín: do 31.12.2013

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 17/2014 zo dňa 8. januára 2014 bol Výbor pre seniorov transformovaný na Radu vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie.

Cieľ 2: Definovať vekový manažment a vytvoriť zásady vekového manažmentu pre zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe).

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: verejná správa, AZZZ SR, RÚZ, KOZ SR, VÚC, ZMOS, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR zriadilo koncom roka 2016 pracovnú skupinu pre zamestnanosť a zamestnateľnosť starších ľudí. V priebehu rokov 2016 – 2017 pracovná skupina vypracovala brožúru „Definícia vekového manažmentu a vytvorenie zásad vekového manažmentu pre zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe)“ v spolupráci so všetkými relevantnými subjektmi. Vzhľadom na vysoko špecializovanú odbornosť zadania úlohy MPSVR SR, v júni 2017, požiadalo o spoluprácu Centrum sociálneho dialógu. Následne v spolupráci s Centrom sociálneho dialógu zorganizovalo dňa 24.

októbra 2017 workshop s názvom *Vekový manažment*. Cieľovou skupinou boli sociálni partneri t. j. zamestnávateľia, zástupcovia zamestnancov (odbory), ako aj zástupcovia Združenia miest a obcí Slovenska. MPSVR SR malo záujem iniciovať širší dialóg s expertmi/sociálnymi partnermi o úlohách, ktoré vyplývajú z NPAS; konkrétne úlohy, cieľ č. 2 „Definovať vekový manažment a vytvoriť zásady vekového manažmentu pre zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe).“; a cieľ č. 4 „Stanoviť minimálny rozsah nutne aplikovaných zásad vekového manažmentu vrátane systému auditu pre ich aplikáciu.“ Na uvedenom workshope MPSVR SR predstavilo brožúru „Definícia vekového manažmentu a vytvorenie zásad vekového manažmentu pre zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe)“. Uvedenú brožúru MPSVR SR uverejnilo na svojich a partnerských web stránkach, a požiadalo sociálnych partnerov o súčinnosť pri jej zverejnení.

Cieľ 3: Motivovať zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe) k aplikácii vekového manažmentu, podporiť zamestnávanie starších zamestnancov a motivovať zamestnancov zotrvať na trhu práce.

Opatrenie:

Propagovať zásady vekového manažmentu u zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe) a odborových organizácií.

Spôsob plnenia:

Realizovať osvetovú a informačnú kampaň zameranú na zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe) a odborové organizácie s cieľom upozorniť ich na negatívny demografický vývoj a zásady vekového manažmentu. Vytvoriť publikáciu zameranú na aplikáciu zásad vekového manažmentu vrátane príkladov dobrej praxe. Po dohode so sociálnymi partnermi pravidelne verejne vyhodnocovať a oceňovať zamestnávateľov, ktorí sa správajú ústretovo k starším zamestnancom.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: verejná správa, AZZZ SR, RÚZ, KOZ SR, VÚC, ZMOS, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie

Termín: priebežne 2014 – 2020 (osvetová kampaň a účelová publikácia do 31.12.2016)

Cieľ 4: Stanoviť minimálny rozsah nutne aplikovaných zásad vekového manažmentu vrátane systému auditu pre ich aplikáciu.

Spôsob plnenia:

Vypracovať minimálny rozsah žiaducich pravidiel správania sa zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe) pri aplikácii vekového manažmentu a indikátorov ich plnenia. Aplikovať tieto pravidlá vo všetkých organizáciách a spoločnostiach, kde ako zamestnávateľ alebo dominantný akcionár vystupuje štát alebo samospráva. Odporučiť dodržiavanie týchto pravidiel širokej zamestnávateľskej verejnosti. Prerokovať s KOZ SR, aby jednotlivé odborové zväzy a organizácie uplatňovali v rámci kolektívnych vyjednávaní tieto požiadavky. Zvážiť bonifikáciu zamestnávateľov, ktorí budú dobrovoľne tieto požiadavky akceptovať.

Gestor: MPSVR SR a MV SR

Spolupracujúce subjekty: verejná správa, AZZZ SR, RÚZ, KOZ SR, VÚC, ZMOS, univerzity a vysoké školy

Termín: vypracovanie žiaducich pravidiel a indikátorov ich plnenia do 30.06.2015, aplikácia týchto pravidiel subjektmi vo verejnej správe do 01.01.2016, rozhodnutie o novej bonifikácii zamestnávateľov do 31.12.2016, ostatné priebežne do roku 2020

Stav plnenia: cieľ 3 a 4 sa priebežne plnia

Združenie kresťanských seniorov

ZKS považuje plnenie v tejto oblasti za nedostatočné. Zo stanovených 4 cieľov sa plne realizoval iba prvý. S plnením ďalších to však už je podstatne horšie. Čiastočne sa splnil Cieľ 2: Definovať vekový manažment a vytvoriť zásady vekového manažmentu pre zamestnávateľov (v 2 súkromnej a verejnej

správe). MPSVR SR vydalo brožúrku, ktorá obsahuje definíciu a zásady vekového manažmentu a očividne pri tom vychádza najmä z českých zdrojov a nimi využívaných pôvodných prameňov. Nedošlo však k výraznejšej snahe aplikovať tieto zásady na slovenské pomery a komunikovať s tunajšími zamestnávateľmi, či už v súkromnej sfére, alebo verejnej správe. Nezačal sa plniť Cieľ 3: Motivovať zamestnávateľov (v súkromnej a verejnej správe) k aplikácii vekového manažmentu, podporiť zamestnávanie starších zamestnancov a motivovať zamestnancov zotrvať na trhu práce./ či Cieľ 4: Stanoviť minimálny rozsah nutne aplikovaných zásad vekového manažmentu vrátane systému auditu pre ich aplikáciu. Dnes sa situácia na trhu práce mení, vzrastá záujem aj o starších pracovníkov a vekový manažment by mal nájsť svoje miesto nielen v novom NPAS, ale najmä čo najskôr v praxi.

6.2.2. Služby zamestnanosti pre starších zamestnancov a podpora rozvoja striebornej ekonomiky

Cieľ 1: Zvýšiť zamestnanosť a zamestnateľnosť starších ľudí prostredníctvom intenzívnych vzdelávacích kurzov zameraných na prácu s IKT pre ľudí vo veku 50 a viac rokov evidovaných na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny.

Cieľ 2: Zvýšiť možnosť zamestnať sa na kratší pracovný úväzok uchádzačom o zamestnanie vo veku 50 a viac rokov dovtedy, kým získajú nárok na starobný dôchodok.

Cieľ 3: Motivovať zamestnávateľov na vytvorenie „deleného“ pracovného miesta pre starších ľudí vo veku 50 a viac rokov na polovičný úväzok, resp. na 2,5 hodinový úväzok.

Cieľ 4: Podporovať rozvoj nových (atypických) foriem zamestnania zvyšujúcich flexibilitu trhu práce pre starších zamestnancov vo veku 50 a viac rokov.

Opatrenie:

K riešeniu problému starších ľudí so získavaním zamestnania môže prispieť okrem koncepčných zmien v ekonomike aj prijateľná motivácia zamestnávateľských subjektov. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny môžu pomôcť informačno – poradenskými službami obsahovo zameranými na voľné pracovné miesta, ktoré sú vhodné špeciálne pre starších ľudí evidovaných na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny v pozícii záujemcov o zamestnanie a uchádzačov o zamestnanie. Následne by títo starší nezamestnaní mohli byť pozývaní na výberové konania, kde by sa zamestnávateľom predstavovali ako vhodní zamestnanci. Skupinové poradenské služby pre starších nezamestnaných by preto mali byť orientované aj na aktivovanie schopnosti sebareprezentácie a zvyšovanie sebavedomia starších uchádzačov o prácu. MŠVVŠ SR v súčinnosti s MPSVR SR na základe aktuálnej požiadavky trhu práce bude spolupracovať pri príprave vzdelávacích programov potrebných na doplnenie si zručností pre trh práce.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MH SR, ÚPSVaR, AZZZ SR, RÚZ, VÚC, MŠVVŠ SR, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: ciele 1, 2, 3 a 4 sa priebežne plnia

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

K činiteľom, ktoré plnia úlohu stimulátorov zvyšovania zamestnateľnosti, zamestnanosti resp. podporujú udržanie na trhu práce osoby staršie ako 50 rokov veku možno zaradiť nástroje aktívnych opatrení na trhu práce (ďalej len „AOTP“) podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti). Úlohou AOTP je predovšetkým uľahčiť a urýchliť prechod nezamestnaných občanov do práce a prostredníctvom špecifických programov, udržiavať schopnosť ľudí pracovať a nájsť si miesto na trhu práce. V rámci AOTP sa realizujú a podporujú opatrenia, programy, projekty a aktivity, ktoré uľahčujú integráciu a reintegráciu uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“),

najmä skupín osôb znevýhodnených na trhu práce, medzi ktoré patria aj UoZ vo veku 50 a viac rokov (ďalej len UoZ vo veku 50 +“) prostredníctvom nástrojov aktívnych opatrení na trhu práce.

Nástroje AOTP zamerané na zvyšovanie zamestnateľnosti, ktoré sa poskytujú aj UoZ vo veku 50+ patria:

- *náhrada časti cestovných výdavkov UoZ, ktoré súvisia s absolvovaním vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizuje ÚPSVaR alebo úrady práce, sociálnych vecí a rodiny na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa alebo pre zamestnávateľa z členského štátu Európskej únie - § 32 ods. 12 písm. d) - V období od marca 2018 do januára 2020 bola náhrada časti cestovných výdavkov poskytnutá celkom 4 526 UoZ. Zo všetkých UoZ, ktorým bola poskytnutá náhrada časti cestovných výdavkov, bolo 584 UoZ vo veku 50+, čo predstavuje 12,90 % z celkového počtu UoZ.*
- *odborné poradenské služby - § 43 zákona*
- *vzdelávanie a príprava pre trh práce UoZ - § 46 zákona*
- *podpora rekvalifikácie UoZ (REPAS+) - § 54 odsek 1 písm. d) zákona*
- *podpora kľúčových kompetencií (KOMPAS+) - § 54 odsek 1 písm. d) zákona*
- *príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj - § 52 zákona*
- *príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby - § 52a zákona*

Nástroje AOTP zamerané na zvyšovanie zamestnanosti, najmä formou poskytovania príspevkov zamestnávateľom a UoZ na podporu vytvárania nových pracovných miest, ktoré sa poskytujú aj UoZ vo veku 50+ patria:

- *príspevok UoZ na samostatnú zárobkovú činnosť - § 49 zákona*
- *príspevok na zamestnávanie znevýhodneného UoZ - § 50 zákona*
- *príspevok na podporu regionálnej a miestnej zamestnanosti – § 50j zákona*
- *príspevok na zriadenie chránenej dielne a chráneného pracoviska - § 56 zákona*
- *príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatne zárobkovej činnosti - § 57 zákona*

Integrácia UoZ starších ako 50 rokov veku na trh práce bola v sledovanom období podporovaná aj prostredníctvom projektov realizovaných podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti.

A. Národné projekty realizované podľa § 54 zákona v rámci Operačného programu Ľudské zdroje – prioritná os 3 Zamestnanosť.

Podľa svojho obsahového zamerania a cieľov boli tieto projekty zamerané na rôzne AOTP, do ktorých sú zaradovaní aj UoZ vo veku 50+:

1.NP „Chceme byť aktívni na trhu práce“ (50+)

Cieľom NP je zlepšenie postavenia znevýhodnených UoZ podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona o službách zamestnanosti – občanov vo veku 50+ , zvýšenie ich zamestnateľnosti a zamestnanosti prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta.

2.NP „Šanca na zamestnanie“

Cieľom NP bolo zlepšenie postavenia znevýhodnených UoZ podľa §8 zákona na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti znevýhodnených UoZ, zníženie dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti. NP bol ukončený v roku 2018.

3.NP „Cesta na trh práce“

Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch.

NP sa realizuje prostredníctvom šiestich aktivít:

Aktivita č. 1 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest pre UoZ/ZUoZ.

Aktivita č. 2 Poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvárania pracovných miest pre znevýhodnených UoZ v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie.

Aktivita č. 3 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov.

Aktivita č. 4 Zamestnám sa sám aj v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Aktivita č. 5 Poskytovanie finančného príspevku na dochádzanie za prácou.

Aktivita č. 6 Poskytovanie individualizovaných služieb UoZ.

4. NP „Cesta na trh práce 2“

Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch.

NP sa realizuje prostredníctvom troch opatrení:

Opatrenie č. 1 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest pre UoZ/ZUoZ.

Opatrenie č. 2 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov.

Opatrenie č. 3 Zamestnám sa sám aj v poľnohospodárskej prvovýrobe.

5. NP „Cesta na trh práce 3“

Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch.

NP sa realizuje prostredníctvom troch opatrení:

Opatrenie č. 1 Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ/znevýhodnených UoZ.

Opatrenie č. 2 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov.

Opatrenie č. 3 Poskytovanie finančného príspevku na dochádzanie za prácou.

6. NP „Cesta z kruhu nezamestnanosti“

Cieľom NP bola podpora zamestnanosti a znižovanie nezamestnanosti dlhodobo nezamestnaných UoZ podľa § 8 ods. 1) písm. c) zákona o službách zamestnanosti prostredníctvom získania a prehlbovania pracovných zručností. NP bol ukončený v roku 2018.

7. NP „Reštart – Príležitosť pre dlhodobo nezamestnaných vrátiť sa na trh práce“

Cieľom NP bolo prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov motivovať dlhodobo nezamestnaných občanov (ďalej len „DNO“), vedených v evidencii UoZ viac ako 24 mesiacov, k nájdeniu si zamestnania alebo k účasti na zapracovaní za účelom získania resp. prehlbovania praktických skúseností pre potreby trhu práce.

NP bol realizovaný prostredníctvom dvoch opatrení:

Opatrenie č. 1 Podpora aktívnych DNO.

Opatrenie č. 2 Zapracovanie u zamestnávateľa za účelom získania a obnovy pracovných návykov.

NP bol ukončený v roku 2019.

8. NP „Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných občanov na trhu práce s využitím neštátnych služieb zamestnanosti“

Cieľom NP bolo zlepšenie postavenia dlhodobo nezamestnaných UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti, obnova pracovných návykov a aktívna pomoc pri ich umiestnení na trhu práce, prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania (ADZ). NP bol ukončený v roku 2019.

9. NP „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva - 2“

Cieľom NP je zlepšiť postavenie UoZ a znevýhodnených UoZ na trhu práce, zvýšiť ich zamestnateľnosť a zamestnanosť, znížiť dlhodobú nezamestnanosť a podporiť rozvoj miestnej a regionálnej zamestnanosti poskytovaním finančných príspevkov oprávneným zamestnávateľom na

podporu vytvorenia krátkodobých pracovných miest pre nezamestnaných v širšej oblasti obnovy kultúrneho dedičstva.

10.NP, „Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie“

NP sa realizuje prostredníctvom dvoch aktivít:

Aktivita č. 1 Bilancia kompetencií pre dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie.

Aktivita č. 2 Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie.

11. NP Vzdelávanie UoZ – 2 Podpora rekvalifikácie UoZ (REPAS+) - § 54 odsek 1 písm. d) zákona Rekvalifikácia (REPAS+) je príprava UoZ na uplatnenie sa na trhu práce s cieľom nadobudnúť odborné vedomosti a zručnosti v rekvalifikačnom kurze.

12.NP Vzdelávanie UoZ – 2 Podpora kľúčových kompetencií (KOMPAS+) - § 54 odsek 1 písm. d) zákona. V rámci kompetenčných kurzov (KOMPAS+) sa podporujú vybrané kľúčové kompetencie UoZ uplatniteľné na trhu práce – komunikačné zručnosti (vrátane sociálnych kompetencií), osobnostný rozvoj (vrátane manažérskych a podnikateľských kompetencií), počítačové a jazykové zručnosti.

13. NP Spoločne hľadáme prácu – Projekt sa realizuje prostredníctvom 2 aktivít, prvá je venovaná každoročnej realizácii „Veľtrhu práce – JobExpo a medzinárodnej burzy práce pod názvom „Európske dni pracovných príležitostí“. Cieľom druhej aktivity je rozsiahlejšie a účinnejšie poskytovať služby súvisiace s podporou voľného pohybu pracovných síl v rámci EÚ/EHP prostredníctvom EURES. Plne informovať o pracovných príležitostiach, projektoch, o pracovných a životných podmienkach v krajinách EÚ/EHP, ako aj o službách, ktoré EURES ponúka.

B. Projekty, realizované podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti, financované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky

1.Motivačný interný projekt pre dlhodobo nezamestnaných: „Zvýšenou aktivitou k zamestnaniu“ (ZAZ)

Cieľom realizácie tohto projektu je zvýšenie zamestnanosti a uplatniteľnosti DNO na trhu práce prostredníctvom intenzívneho individuálneho prístupu zo strany zamestnancov úradu PSVR (poskytovanie informačno-poradenských služieb, vydávanie odporúčení, zaradovanie na výberové konania, AOTP...), ale aj zo strany DNO (aktívna práca s ISTP, využívanie bezplatného internetového sprievodcu www.istp.sk).

2. Projekt „Šanca na zamestnanie pre BSK“

Cieľom projektu bolo zlepšenie postavenia znevýhodnených UoZ podľa § 8 zákona na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti znevýhodnených UoZ, zníženie dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti. NP bol ukončený v roku 2018.

3.Projekt „Pripravený na prácu“

Projekt je zameraný na podporu zamestnanosti UoZ prostredníctvom prípravy pre trh práce formou inkluzívneho vzdelávania a následného vzdelávania v akreditovanom odbornom vzdelávaní.

Cieľ 5: Aktualizovať existujúce a vytvárať nové nástroje aktívnych opatrení trhu práce na udržanie osôb nad 50 rokov veku na trhu práce.

Opatrenie:

Zdokonaľovať nástroje aktívnych politik trhu práce zamerané na starších ľudí.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie, sociálni partneri

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

AOTP upravuje zákon o službách zamestnanosti. Občania starší ako 50 rokov veku sú považovaní za jednu zo znevýhodnených skupín na trhu práce (§8 ods. 1 písm. b) zákona o službách zamestnanosti). Integrácia uchádzačov o zamestnanie (UoZ) starších ako 50 rokov veku na trh práce bola v sledovanom období podporovaná prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov (ďalej len „NFP“) v intenciách jednotlivých nástrojov aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) cielených najmä na znevýhodnené skupiny na trhu práce (napr. §50, §50j), ako aj prostredníctvom pilotných projektov podľa §54 zákona o službách zamestnanosti, do ktorých aktivít bola táto skupina zapájaná. Boli prijaté aj opatrenia v oblasti riešenia podpory pracovnej mobility. Na základe novely zákona o službách zamestnanosti (zákon č. 64/2018 Z. z.) sa od 1.5.2018 úspešne implementovali atraktívnejšie podmienky pre vznik nároku na príspevok na dochádzku za prácou (§53) a príspevku na podporu mobility za prácou (§ 53a). Uplatnilo sa zvýšenie maximálnej mesačnej výšky príspevkov, poskytovanie príspevku na dochádzku za prácou bez ohľadu na vymedzenie spôsobu dopravy do zamestnania a došlo k predĺženiu obdobia jeho poskytovania pre znevýhodnených UoZ vrátane starších ako 50 rokov veku. Opätovne sa zaviedol príspevok na presťahovanie za prácou (§ 53c), ktorý je určený na úhradu nákladov súvisiacich s presťahovaním občana do nového miesta trvalého pobytu. S účinnosťou od 1.5.2018, nadväzne na prijatie zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej ekonomike“), sa zaviedli 2 nové AOTP, a to Príspevok integračnému podniku (§ 53f) na podporu a pomoc znevýhodneným osobám počas ich zamestnania v integračnom podniku tak, aby si najneskôr do šiestich mesiacov od ukončenia zamestnania v integračnom podniku našli zamestnanie na otvorenom trhu práce, t. j. bez iných podporných finančných mechanizmov a Kompenzačné príspevky integračnému podniku (§53g) na mzdové a dodatočné náklady spojené so zamestnávaním osôb, ktoré sú znevýhodnenými osobami z dôvodu spočívajúcim v ich zdravotnom stave a náklady vynaložené na pomoc zamestnaným znevýhodneným osobám.

Tieto dva príspevky boli s účinnosťou od 1.1.2020 modifikované (zákon č. 374/2019 Z. z.). V prípade príspevku podľa § 53f sa pre jasnejšiu identifikáciu, že ide o príspevok integračnému podniku ako odmenu za to, že umiestnil znevýhodnenú osobu na otvorený trh práce, „Príspevok integračnému podniku“ premenoval na „Umiestňovací príspevok integračnému podniku“ (§ 53f), upravili sa podmienky a parametre jeho poskytovania. Z dôvodu nastavenia jednoznačného mechanizmu sa upravili podmienky poskytovania umiestňovacieho príspevku integračnému podniku v prípade dodržania lehôt pri skončení pracovného pomeru so zamestnancom, ktorý bol znevýhodnenou osobou a nájdení si nového zamestnania na otvorenom trhu práce, podmienky pre nepriznanie príspevku, ak zamestnávateľ poberá na pracovné miesto, na ktoré prijme tohto nového zamestnanca, iný príspevok na mzdové náklady podľa zákona o službách zamestnanosti alebo podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej sa spresnilo poskytovanie príspevku v prípade prerušenia alebo ukončenia pracovného pomeru znevýhodneného zamestnanca u nového zamestnávateľa, tzv. reťazenie príspevku, upravil sa výpočet výšky príspevku, tak že základňou sa stala priemerná mzda zamestnanca v hospodárstve SR, rozšírila sa podmienka, že nové zamestnanie znevýhodneného zamestnanca v chránenej dielni nezakladá nárok na poskytnutie tohto príspevku integračnému podniku a z dohody o poskytnutí príspevku sa vypustila maximálna výška príspevku, nakoľko sa výška príspevku mení v priebehu jeho poskytovania. V prípade príspevku podľa § 53g sa taktiež upravil jeho názov z „Kompenzačného príspevku integračnému podniku“ na „Vyrovnávací príspevok integračnému podniku“ (§ 53g), aby v aplikačnej praxi nedochádzalo k zámene s kompenzačnou pomocou v zmysle zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, spresnilo sa poskytovanie príspevku, došlo k zjednoteniu výšky poskytovania príspevku s maximálnym stropom, ktorý sa môže poskytnúť a akceptovala sa požiadavka z praxe, aby sa príspevok upravil z pôvodne trojročného obdobia na ročnú výšku poskytovania. Predmetným zákonom došlo s účinnosťou od 1.1.2020 aj k úprave príspevku na podporu udržania pracovných miest (§50k), ktorá súvisela s priaznivejším nastavením výšky poskytovania tohto príspevku.

Cieľ 6: Vypracovať štúdiu pre objektivizované posudzovanie pracovnej schopnosti starších zamestnancov vo veku 50 a viac rokov.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie, sociálni partneri

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: s plnením cieľa sa nezačalo

Vzhľadom na priebežné plnenie iných opatrení NPAS neboli doteraz vykonané aktivity pre realizáciu stanoveného cieľa.

6.2.3. Nediskriminujúce, bezpečné a zdravé pracovné podmienky

Cieľ 1: Zvýšiť bezpečnosť zamestnancov starších ako 50 rokov a ochranu ich zdravia pri práci prostredníctvom dôslednej cielenej inšpekcie práce realizovanej jedenkrát za dva roky zameranej na dodržiavanie právnych predpisov v oblasti pracovnoprávných vzťahov a v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Spôsob plnenia:

Cielená inšpekcia práce zameraná na vekovú kategóriu zamestnancov starších ako 50 rokov bude navrhnutá do celoslovenského plánu úloh na realizáciu prvý raz v roku 2014 a následne aj v roku 2016, 2018 a 2020. Obsahom previerky bude kontrola stavu bezpečnosti a ochrany zdravia s konkrétnym zameraním na vytvorenie vhodných pracovných podmienok zohľadňujúcich vyšší vek zamestnancov, úpravu ich pracovísk a pracovných miest z ergonomického hľadiska, podmienky práce so zohľadnením zdravotného stavu, psychosociálnej záťaže, faktorov spôsobujúcich stres a vyvolávajúcich zdravotné problémy a pod. Východiskom bude kontrola hodnotenia rizík, t. j., či zamestnávateľa v písomnom hodnotení rizík zohľadnili špecifiká týkajúce sa vyššieho veku zamestnancov. Kontrolovaným subjektom bude v rámci vykonávaných previerok poskytované bezplatné odborné poradenstvo v zmysle platnej legislatívy.

Pri tvorbe obsahového zamerania budú taktiež využívané zdroje Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia, ktorej Európska komisia vzhľadom na nepriaznivý demografický vývoj v štátoch EÚ zadala na vypracovanie 2-ročný projekt týkajúci sa staršej pracujúcej populácie.

Gestor: inšpektoráty práce

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Národný inšpektorát práce SR

Cieľom celoslovenských previerok v roku 2014, 2016 a 2017 bola kontrola stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s konkrétnym zameraním na vytvorenie vhodných pracovných podmienok zohľadňujúcich potreby zamestnancov vo veku nad 50 rokov, úpravu ich pracovísk a pracovných miest z ergonomického hľadiska, podmienky práce so zohľadnením zdravotného stavu, psychosociálnej záťaže, faktorov spôsobujúcich stres a vyvolávajúcich zdravotné problémy a pod. NIP uvádza, že v súčasnosti prebieha v poradí štvrtá celoslovenská úloha s týmto zameraním, ktorá v zmysle obsahového zamerania má byť ukončená 18.12.2020.

Cieľ 2: Odhaľovať a následne účinnými opatreniami odstraňovať diskrimináciu na trhu práce z dôvodu veku a zabezpečiť tak starším ľuďom rovnaké zaobchádzanie v profesionálnom živote.

Spôsob plnenia:

V druhom polroku 2013 bude zrealizované vzdelávanie inšpektorov práce financované z Európskeho sociálneho fondu v rámci projektu „Zvyšovanie kvality poskytovaných verejných služieb vzdelávaním zamestnancov inšpekcie práce“ na tému rozpoznávanie diskriminácie za účelom efektívneho výkonu inšpekcie práce. Výsledky vzdelávania sa premietnu v ďalšom monitorovacom období Národného programu aktívneho starnutia 2014 – 2020 v spôsobe zlepšenia vedenia výkonov inšpekcie práce v danej oblasti, z dôvodu prehĺbenia vedomostí inšpektorov práce týkajúcich sa diskriminácie, okrem iného aj z dôvodu veku zamestnancov.

Gestor: inšpektoráty práce

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Národný inšpektorát práce SR

NIP v zmysle Koncepcie odborného vzdelávania zamestnancov sústavy inšpekcie práce s účinnosťou od 01. 01. 2018 zabezpečuje špecializačné kompetenčné vzdelávanie inšpektorov práce v oblastiach, ktorého cieľom je nadobudnutie alebo rozšírenie odbornosti inšpektora práce vo vybranej dozorovanej oblasti. K dnešnému dňu eviduje NIP v sústave inšpekcie práce 18 špecialistov v oblasti Diskriminácia a rodová rovnosť (vo význame rovnosti žien a mužov).

Cieľ 3: Zlepšiť právne postavenie starších zamestnancov vo veku 50 a viac rokov v pracovnoprávných vzťahoch najmä v prípade výpovede a okamžitého skončenia pracovného pomeru.

Spôsob plnenia:

V právnom systéme zakotviť požiadavku na neplatnosť právnych úkonov s diskriminačným obsahom.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MS SR, sociálni partneri

Termín plnenia: 2014

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Starší zamestnanci vo veku 50 a viac rokov majú v pracovnoprávných vzťahoch rovnaké postavenie ako ostatní zamestnanci. Vek nie je podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) samostatným výpovedným dôvodom na skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa. V čl. 1 Zákonníka práce je zakotvený princíp nediskriminácie. Fyzické osoby majú právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu proti svojvoľnému prepusteniu zo zamestnania v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a diskriminácie z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia s výnimkou prípadu, ak rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené povahou činností vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, ak tento dôvod tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná. Podľa § 13 ods. 1 Zákonníka práce zamestnávateľ je v pracovnoprávných vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v

niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. V pracovnoprávných vzťahoch sa zakazuje diskriminácia zamestnancov z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (§ 13 ods. 2 Zákonníka práce). Zamestnanec má právo podať zamestnávateľovi sťažnosť v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa odsekov 1 a 2 a nedodržaním podmienok podľa odsekov 3 a 4; zamestnávateľ je povinný na sťažnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu odpovedať, vykonať nápravu, upustiť od takého konania a odstrániť jeho následky (§ 13 ods. 6 Zákonníka práce). Podľa § 13 ods. 7 Zákonníka práce zamestnanec, ktorý sa domnieva, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli dotknuté nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania alebo nedodržaním podmienok podľa odseku 3, môže sa obrátiť na súd a domáhať sa právnej ochrany ustanovenej osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov tzv. antidiskriminačný zákon). V § 14 Zákonníka práce je ustanovené, že spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy. Z uvedeného vyplýva, že v právnom systéme je v pracovnom práve zakotvená možnosť domáhať sa neplatnosti právnych úkonov s diskriminačným obsahom na súde.

6.2.4. Celoživotné vzdelávanie

Cieľ 1: V záujme zvýšenia kvality života vytvárať nové a rozvíjať existujúce príležitosti na vzdelávanie ľudí vo vyššom veku na podporu ich aktívneho života a širšieho lepšieho uplatnenia sa na trhu práce.

Opatrenie:

Celoživotné vzdelávanie má vytvoriť také prostredie, v ktorom bude môcť osoba počas celého života získať a prehĺbovať svoju kvalifikáciu tak, ako to momentálne vyžaduje trh práce. Slovenská republika, ako členská krajina EÚ, je na posledných priečkach v účasti dospelých na celoživotnom vzdelávaní. V spolupráci s relevantnými partnermi je potrebné motivovať ľudí k ďalšiemu vzdelávaniu aj vyššou kvalitou vzdelávacích programov, ktoré by boli jasnejšie zamerané na požiadavky na trhu práce. Je nevyhnutné ponímať vzdelávanie seniorov ako významný prostriedok aktívneho starnutia aj v období po ukončení profesijného života. Zvýšenie dostupnosti a orientácie v oblasti ďalšieho vzdelávania pre dospelú populáciu je možné dosiahnuť aj prostredníctvom lepšieho prístupu k informáciám o možnostiach celoživotného vzdelávania sa. Pri tvorbe programov ďalšieho vzdelávania a predvídania budúcich požiadaviek na zručnosti je potrebné využívať aj existujúce prognostické informácie a hodnotenia OECD (PISA, PIAAC). V spolupráci s MPSVR SR a ÚPSVaR predkladať návrhy dopytovo-orientovaných výziev, ktoré by reagovali na aktuálnu situáciu na trhu práce s potrebou dopĺňania a získavania nových poznatkov, zručností a potrieb záujmového vzdelávania seniorov.

Gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, ÚPSVaR, vysoké školy, ZMOS, VÚC, mimovládne organizácie, inštitúcie ďalšieho vzdelávania

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MŠVVaŠ SR v sledovanom období spolupracovalo so strešnými organizáciami zastrešujúcimi záujmy seniorov a starších dospelých; zástupcovia odboru celoživotného vzdelávania sa zároveň aktívne zúčastňovali pravidelných stretnutí Asociácie univerzít tretieho veku na Slovensku.

Zvyšovanie kvality vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania a rozvíjanie existujúcich príležitostí na vzdelávanie ľudí vo vyššom veku je jednou z priorít MŠVVaŠ SR. Motivovanie ľudí k ďalšiemu vzdelávaniu, starších dospelých obzvlášť, však naďalej ostáva veľkou výzvou. V tejto súvislosti by sme radi upozornili na aktuálne vzdelávacie programy univerzít tretieho veku rozširujúce právne povedomie, posilňujúce kultúrnu identitu (dôraz na slovenské pamiatky zapísané v zozname UNESCO resp. pamiatky vhodné na zápis), programy podporujúce medzigeneračné vzdelávanie, rozvoj dobrovoľníctva vo vzdelávaní, programy zvyšujúce jazykové kompetencie, zručnosti v práci s informačnými a komunikačnými technológiami (ďalej len „IKT“) a vzdelávacie programy pracujúce s témami vekového manažmentu. Tieto považuje MŠVVaŠ SR za spoločensky obzvlášť významné, pretože špecificky reflektujú životné situácie našich seniorov a pomáhajú im adekvátne na ne reagovať a riešiť ich.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Na 17 členských univerzitách tretieho veku bolo od roku 2015 do roku 2018 uskutočnených 679 vzdelávacích aktivít s minimálnou dĺžkou trvania minimálne jeden rok. Podporovali napĺňanie vybraných opatrení NPAS – opatrenie č.5 - 65 vzdelávacích aktivít, opatrenie č.6 – 223 vzdelávacích aktivít, opatrenie č.7 – 391 vzdelávacích aktivít. ASUTV identifikovala svoje strategické aktivity do roku 2020 s rozdelením podľa potrieb a požiadaviek cieľových skupín, s ktorými univerzity tretieho veku pracujú. Priority pre vekovú skupinu 45 – 60 smerujú aj k posilňovaniu kompetencií napomáhajúcim k udržaniu sa na trhu práce. Prvá priorita podporuje tvorbu nových a rozvoj existujúcich vzdelávacích aktivít podporujúcich digitálnu, finančnú, mediálnu, čitateľskú a matematickú gramotnosť. Priority pre vekovú skupinu 60+ kladú dôraz na rozvoj záujmového vzdelávania seniorov, na podporu tvorby a rozvoja aktivít zvyšujúcich kvalitu života prostredníctvom zvyšovania úrovne civilizačnej gramotnosti jednotlivcov, podporu rozvoja vzdelávania, vlastného sociálneho a kultúrneho potenciálu jednotlivca a nakoniec aj rozvoj kľúčových kompetencií s dôrazom na identifikáciu a aplikáciu ich prepojenia na komunitu (napr. dobrovoľníctvo seniorov). Prirodzenou súčasťou všetkých aktivít je aj motivácia obyvateľov 45+ k účasti na ďalšom vzdelávaní. Počet účastníkov vzdelávania je však limitovaný aj skutočnosťou, že neexistuje systém podpory účasti obyvateľov na vzdelávaní na univerzitách tretieho veku. Narastajúce životné náklady tak prirodzene zväčšujú skupinu obyvateľstva, ktorá nemôže na vzdelávaní participovať.

Cieľ 2: Legislatívne ukotviť jednotlivé druhy a formy vzdelávania starších ľudí do vzdelávacieho systému Slovenskej republiky.

Opatrenie:

Bude potrebné zapracovať do príslušných právnych predpisov vzdelávanie starších ako samostatnú a kompatibilnú súčasť vzdelávacieho systému SR, legislatívne ustanoviť postavenie inštitúcií, ktoré ho zabezpečujú (najmä univerzít tretieho veku, akadémií tretieho veku, seniorské organizácie a pod.), druhy a formy vzdelávania, ich financovanie a tiež uznávanie vybraných druhov vzdelávania na trhu práce. V záujme zabezpečenia vzdelávacích podmienok seniorov umožniť využívanie školských priestorov (základné školy, stredné školy) aj pre formy záujmového vzdelávania starších ľudí za podmienok stanovených riaditeľom školy.

Gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: Národný ústav celoživotného vzdelávania v SR, univerzity a vysoké školy, základné školy, stredné školy

Termín plnenia: 2014 – 2015

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Národný ústav celoživotného vzdelávania, ako priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR, organizoval v mesiaci máj 2015 v Bratislave workshop k vecnému návrhu zákona o celoživotnom vzdelávaní s

cieľovou skupinou seniorov. Účelom workshopu bolo mapovať požiadavky cieľovej skupiny v oblasti, ktorú má nový zákon upravovať a získať cenné podnety, ktoré budú v ďalšom procese jeho tvorby reflektované. Na workshope sa zúčastnili zástupcovia Asociácie univerzít tretieho veku na Slovensku, Centra ďalšieho vzdelávania UK Bratislava, Inštitútu celoživotného vzdelávania STU Bratislava a Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Po vzájomnej dohode gestora, spolupracujúcich subjektov a ostatných zúčastnených strán prišlo k rozhodnutiu, že opatrenia legislatívneho charakteru nad rámec existujúcej legislatívy nebudú potrebné. V plnení úloh NPAS na roky 2014 – 2020 MŠVVaŠ SR naďalej pokračuje nelegislatívnou cestou. Odvolávajú sa na uvedené, úlohu považuje MŠVVaŠ SR za splnenú. Cenné informácie o skutočnej úrovni kompetencií dospeléj populácie na Slovensku získava MŠVVaŠ SR z výsledkov Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých (PIAAC, www.minedu.sk/program-medzinarodneho-hodnotenia-kompetencii-dospelych-piaac/). PIAAC je reprezentatívnym zisťovaním zručností a schopností v oblastiach čitateľskej, matematickej a digitálnej gramotnosti. Jeho výsledky pomáhajú pri formulovaní národných i regionálnych priorít v oblasti vzdelávania dospelých. V roku 2017 bola pilotne testovaná online verzia tohto nástroja s názvom Vzdelávanie a Zručnosti Online a na testovaní sa prostredníctvom Asociácie univerzít tretieho veku podieľala aj cieľová skupina starších dospelých. Zhromaždené dáta a výstupy sú spracované v OECD a tvoria podklad pre tvorbu nových a ešte presnejšie zameraných vzdelávacích programov.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Za obdobie plnenia NPAS nedošlo k žiadnym legislatívnym zmenám, ktoré by posilnili postavenie seniorského vzdelávania na univerzitách tretieho veku. Nie je preto možné považovať tento cieľ za splnený.

Cieľ 3: Finančne zabezpečiť jednotlivé druhy a formy vzdelávania starších ľudí.

Opatrenie:

Sústavne treba hľadať nové možnosti financovania a pravidelne využívať možnosti, ktoré tu sú a priebežne odstraňovať rôzne administratívne prekážky, ktoré bránia ich využitiu. Financovanie vzdelávania starších ľudí by výhľadovo malo byť súčasťou finančného rámca na budúce roky 2014 – 2020, priame finančné prostriedky na vzdelávanie starších ľudí by mali pravidelne vyčleňovať vo svojich rozpočtoch ústredné orgány štátnej správy, vysoké školy, VÚC, mestá a obce. Rovnako by sa mali na tento účel intenzívnejšie využívať finančné zdroje Európskej únie a ďalšie finančné mechanizmy. Je nevyhnutné, aby finančné zabezpečenie vzdelávania starších ľudí bolo aj súčasťou plnenia vyššie uvedeného cieľa 2.

V rámci systému financovania celoživotného vzdelávania nájsť vhodnú schému prostredníctvom, ktorej by sa dala financovať aktívna účasť starších ľudí na vzdelávacích aktivitách. Na financovaní celoživotného vzdelávania by sa okrem jednotlivcov mal podieľať aj štát formou národných grantov, územná samospráva, zamestnávateľia z verejného a súkromného sektora, bankový sektor.

Gestori: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR, AZZZ, ZMOS, univerzity a vysoké školy, príslušné agentúry

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ 3 sa priebežne plní

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MŠVVaŠ SR v sledovanom období podporovalo implementáciu vzdelávacích aspektov iniciatívy Svetovej zdravotníckej organizácie pod názvom “Age Friendly Cities” (mestá priateľské k veku), pričom základná filozofia tejto iniciatívy v mnohom korešponduje s aktivitami NPAS na roky 2014-2020. Ministerstvo podporilo implementáciu tejto iniciatívy aj finančne. Podpora zahŕňala:

- Zhromažďovanie príkladov dobrej praxe zameraných na záujmové vzdelávanie, medzigeneračné vzdelávanie, dobrovoľníctvo vo vzdelávaní seniorov.
- Prípravu a realizáciu dotazovania na tému „Občianska a sociálna participácia seniorov na živote miest a obcí“. Cieľom dotazníkového zisťovania bolo:
 - zmapovať participáciu seniorov na rozhodovaní, živote a rozvoji miest a obcí,
 - charakterizovať a analyzovať jej špecifiká, predpoklady a efekty,

- zhodnotiť jej mieru a intenzitu,
- identifikovať sféry, oblasti a formy, dôvody motivácie/demotivácie.

Dotazovanie prebehlo na vzorke takmer 550 respondentov, ktorí v zimnom semestri akademického roku 2018/2019 boli študentmi univerzít tretieho veku na Slovensku. Dotazovanie bolo vyhodnotené a v zimnom semestri akademického roka 2019/2020 iniciatívu už priamo podporili aj vzdelávacie aktivity realizované na členských univerzitách tretieho veku združených v Asociácii univerzít tretieho veku na Slovensku.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Vzdelávanie na univerzitách tretieho veku je stále financované len z dvoch zdrojov:

- zo strany materskej univerzity - univerzity tretieho veku užívajú priestory materských univerzít, celú infraštruktúru majú k dispozícii zdarma alebo za zvýhodnených podmienok. Časť univerzít prispieva na mzdy organizačných pracovníkov univerzít tretieho veku avšak na odmeny lektorov, prevádzkové náklady a ďalší rozvoj vzdelávania si musia všetky univerzity tretieho veku zaradiť sami. V prípade detašovaných pracovísk, organizátor vzdelávania znáša aj náklady na vzdelávacie priestory (ak sa nedohodne inak).
- zo strany účastníka vzdelávania - výška poplatku závisí od druhu zvoleného programu a sociálneho statusu študenta. Stanovenie výšky je v plnej kompetencii organizátorov vzdelávania. Vo všeobecnosti však vychádza z podmienok, za akých univerzita tretieho veku pracuje, rozsahu a druhu výučby a všeobecne spoločensky akceptovateľnej ceny.

Doteraz však neexistuje zdroj financovania z úrovne štátu (napr. samostatná rozpočtová kapitola v rozpočte MŠVVaŠ), ktorý by systematicky podporoval základné aktivity univerzít tretieho veku alebo ďalší rozvoj seniorského záujmového vzdelávania naplňajúci potreby spoločnosti a tým aj plnenie NPAS. Vzdelávacie témy, ktoré sú módne (napr. zdravý životný štýl, psychohygiena ...) alebo spoločensky pozitívne akceptované (napr. vzdelávanie v IKT, jazykové vzdelávanie) sú z pohľadu záujmu aj ochoty finančne sa spolupodieľať bezproblémové. Pri témach napomáhajúcich odhaľovať alebo upozorňovať (síce následne aj pomáhať hľadať riešenia) na problematiku oblastí každodenného života, ktoré aj z celospoločenského pohľadu sú identifikované ako mimoriadne dôležité, je bez inej finančnej pomoci mimoriadne problematické naplniť.

MŠVVaŠ SR prostredníctvom odboru pre celoživotné vzdelávanie podporilo vzdelávanie zamerané na posilňovanie finančnej gramotnosti na všetkých univerzitách tretieho veku združených v ASUTV celkovou sumou 11 200 eur, v roku 2018 rovnakou sumou aktivity rozvíjajúce iniciatívu „Age friendly cieties“.

Cieľ 4: Pri formulovaní nového programového obdobia definovať ukazovateľ zvyšovania digitálnej gramotnosti starších ľudí za účelom zlepšovania ich digitálnej gramotnosti.

Opatrenie:

Vytvárať a podporovať programy na zlepšenie digitálnej gramotnosti a zároveň podporovať informovanosť na zvýšenie záujmu a odbúranie obáv starších ľudí v súvislosti s využívaním IKT. Zintenzívniť a podporovať vzdelávanie v oblasti IKT a používanie moderných technológií (obsluha bankomatov, internet banking, používanie platobných a iných elektronických kariet, mobilných telefónov atď.).

Gestori: MF SR, MŠVVaŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, vedecko-výskumné a akademické inštitúcie, vzdelávacie inštitúcie, tretí sektor

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu

V rámci programového obdobia 2014-2020 je v prioritnej osi 7 OPII zadefinovaný špecifický cieľ 7.6 Zlepšenie digitálnych zručností a inklúzie znevýhodnených jednotlivcov do digitálneho trhu, ktorý nadväzuje na iniciatívu inkluzívneho eGovernmentu. Každý, vrátane znevýhodnenej skupiny občanov vo veku od 55 do 74 rokov, má mať prístup k výhodám eGovernmentu, aj keď nedisponuje

najmodernejšími informačnými a komunikačnými technológiami alebo ich nevie dostatočne využívať. Realizáciu opatrení sledujeme prostredníctvom merateľných ukazovateľov relevantných pre špecifický cieľ 7.6.. Ako ukazovatele výstupov boli zadefinované zvýšenie používania elektronických služieb znevýhodnenými skupinami a zvýšenie počtu znevýhodnených jednotlivcov benefitujúcich z používania nástrojov asistovaného života alebo participácie na digitálnom trhu.

ÚPVII dňa 23.9.2019 vyhlásil v rámci špecifického cieľa 7.6. prioritnej osi 7 OPII dopytovú výzvu s kódom OPII-2019/7/9-DOP zameranú na Digitálnu inklúziu. Cieľom výzvy je zabezpečenie inklúzie znevýhodnených skupín do digitálneho prostredia, zlepšenie ich digitálnych zručností a zvýšenie využívania asistenčných technológií.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum realizovalo medzinárodný projekt, v rámci ktorého sme poskytovali vzdelávanie využívania IKT – práca s počítačmi, ako i používanie moderných technológií a to práca s tabletami a smartfónmi. Uskutočnili sme 16 kurzov po 2 hodinách v 3 organizáciách na rôzne témy – využitie voľného času, zdravie, komunikácia s verejnými a vládnymi inštitúciami a ochrana práv starších. Boli vypracované školiace moduly vhodné na využitie a získanie informácií vhodných pre seniorov s cieľom zvýšenia ich gramotnosti, získania potrebných informácií a zručností pri ochrane vlastných práv a zlepšenie ich kvality života.

V rámci školení sme zvyšovali právne vedomie starších, a prispievali sme k finančnej gramotnosti starších.

Fórum realizovalo v rámci svojich aktivít zvyšovanie finančnej gramotnosti starších. Realizovali sme školenia, workshopy a desiatky stretnutí v regiónoch. Vzdelávali sme ich hlavne o spotrebiteľských právach a ochrane proti rôznym finančným zneužívaniam. Uskutočnili sme prednášky o tejto téme v rámci národného stretnutia.

Starších sme vzdelávali ako používať platobné karty, ako komunikovať s finančnými inštitúciami, ako uzatvárať zmluvy, ako hospodáriť s finančnými prostriedkami. Zvyšovali sme ich finančnú gramotnosť. V rámci realizovaného medzinárodného projektu o finančnej gramotnosti starších ľudí, naše poznatky boli využité aj v rámci spracovania informácií o finančnom zneužívaní tejto skupiny na európskej úrovni. Naše aktivity v rámci tohto projektu boli zaradené ako príklady dobrej praxe aj v boji proti nekalým obchodným praktikám a spolupráca v riešení tejto problematiky s rôznymi národnými inštitúciami a následne prijatia nového zákona.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Všetky univerzity tretieho veku pravidelne organizujú vzdelávacie programy zamerané na zvyšovanie digitálnych kompetencií 50+ zahrňujúce programy od úplných začiatkov po špecifické témy ako práca s Androidom, tabletom, google aplikáciami, tvorba internetových stránok. Obsahy vzdelávania majú integrované aj témy kybernetickej bezpečnosti. V roku 2016 – 33 vzdelávacích aktivít, v roku 2017 to bolo 34 vzdelávacích aktivít, v roku 2018 to bolo 30 vzdelávacích aktivít. K programom rozvíjajúcim IKT kompetencie je využívaná infraštruktúra materských univerzít resp. centier ďalšieho vzdelávania.

Cieľ 5: Implementovať programy na zlepšenie finančnej gramotnosti starších ľudí.

Opatrenia:

Vypracovať orgánmi verejnej správy metodiky a realizovať osvetové kampane zamerané na finančné vzdelávanie starších ľudí.

Gestori: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Centrum vzdelávania MPSVR SR, MŠVVŠ SR, MF SR, Inštitút bankového vzdelávania Národnej banky Slovenska, RTVS

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Národná banka Slovenska

NBS pripravila v dňoch 23. – 24. októbra 2019 už druhý ročník podujatia s názvom Dni finančného spotrebiteľa 2019, ktorého nosnou témou bolo: „Ako sa má správať zodpovedný spotrebiteľ?“. Pre seniorov sme pripravili špeciálnu prednášku, ktorá im pomohla zorientovať sa vo svete financií.

Jedným z cieľov komunikačnej politiky NBS je ďalej sa podieľať na implementácii vzdelávania zameraného na podporu rozvoja finančnej gramotnosti a zabezpečiť primeranú informovanosť o svojej činnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa NBS schválila v októbri 2019 Stratégiu Národnej banky Slovenska na podporu finančnej gramotnosti. Schválené projekty vyplývajúce zo stratégie budú obsahovať aj vzdelávacie aktivity pre seniorov.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku v roku

V roku 2017 bola finančná gramotnosť podporená prostredníctvom MŠVVŠ SR, odboru celoživotného vzdelávania sumou 11 300 eur. Zapojených bolo 13 univerzít tretieho veku a 440 starších učiacich sa. Pripravených a zrealizovaných bolo 9 krátkodobých workshopov, 6 dlhodobých vzdelávacích programov a 1 intenzívny kurz. Programy boli ponúkané za zvýhodnených podmienok resp. úplne zdarma. Na vzdelávaní participovali okrem zástupcov akademickej obce i zástupcovia bankových a finančných inštitúcií, Národnej siete rozvoja vidieka, samosprávy a JDS. V ďalších rokoch boli témy finančnej gramotnosti identifikované a pripravené v roku 2017 implementované do obsahov vzdelávania iných študijných programov univerzít tretieho veku tak, aby sa s touto témou starší učitelia pravidelne stretávali.

Cieľ 6: Posilniť a systematicky rozvíjať kvalitu špecifickej odbornej prípravy kariérových poradcov pre prácu so staršími ľuďmi.

Opatrenia:

Vytvoriť jednotný štandard vedomostí, zručností a kompetencií kariérového poradcu vo väzbe na jeho kompetencie pre prácu so staršími ľuďmi.

Iniciovať vznik a realizovať vzdelávacie programy zamerané na špecifickú odbornú prípravu kariérových poradcov pre prácu so staršími ľuďmi.

Gestori: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MŠVVŠ SR, ÚPSVaR, Euroguidance, vzdelávacie inštitúcie zamerané na prípravu kariérových poradcov, tretí sektor

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: s plnením opatrenia sa nezačalo

Vzhľadom na priebežné plnenie iných opatrení NPAS neboli doteraz vykonané aktivity pre realizáciu stanoveného opatrenia.

3. Nezávislý, bezpečný a kvalitný život starších ľudí

7.1. Zdravotná starostlivosť

Cieľ 1: Znížiť úmrtnosť na srdcovocievne ochorenia.

Opatrenie:

Redukcia štandardizovanej úmrtnosti na ischemickú chorobu srdca u ľudí pod 75 rokov, redukcia miery fajčenia, najmä u vysokorizikových osôb, ktoré prekonali infarkt myokardu, cievnu mozgovú príhodu, tranzitórnu ischemickú ataku alebo majú diabetes, resp. ochorenie periférnych ciev dolných končatín, zlepšenie včasnej detekcie hypertenzie a zníženie počtu neliečených hypertenikov a súčasne zlepšenie liečby hypertenzie.

Gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: ÚVZ SR

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR

ÚVZ SR realizujú celospoločenskú prevenciu prostredníctvom poradenskej činnosti v 36 poradenských centrách ochrany a podpory zdravia (Poradniach zdravia) a zdravotno-výchovnými aktivitami pracovníkmi odborov podpory zdravia. Poradne zdravia sú zriadené pri každom RÚVZ SR, poskytujú aj fajčiarom aktívnu akútnu pomoc a podchytávajú ľudí vo fáze rozhodovania sa. Ponúkajú individuálne aj skupinové poradenstvo ako prestať fajčiť. Poradne sú určené všetkým obyvateľom SR, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie a chcú poznať svoje individuálne riziko vzniku chronických neinfekčných ochorení. V roku 2018 bolo vo vekovej kategórii 55 – 64 rokov vyšetrených spolu 930 klientov a vo vekovej skupine nad 65 rokov 750 klientov. RÚVZ SR na podporu prevencie v oblasti kardiovaskulárnych ochorení každoročne participujú na kampani MOST (Mesiac o srdcových témach).

Cieľ 2: Zlepšiť včasnú diagnostiku kolorektálneho karcinómu, karcinómu prsníka, karcinómu krčka maternice prostredníctvom vyššej účasti obyvateľstva na preventívnych programoch zameraných na prevenciu kolorektálneho karcinómu, karcinómu prsníka, karcinómu krčka maternice.

Opatrenie:

Program prevencie kolorektálneho karcinómu, program prevencie karcinómu prsníka, program prevencie karcinómu krčka maternice; vytvorenie národného skriningového centra, vyšetriť čo najväčšiu časť populácie Slovenska nad 50 rokov tak, aby sa odhalilo čo najviac včasných štádií ochorenia, čo by viedlo k zníženiu úmrtnosti na kolorektálny karcinóm (KRCA), karcinóm krčka maternice a karcinóm prsníka.

Gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: ÚVZ SR

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR

Rok 2019 bol vyhlásený MZ SR za Rok prevencie. Jedným z kľúčových rozmerov roku prevencie bolo upozorňovať verejnosť na dôležitosť preventívnych prehliadok. Medzi priority rezortu zároveň patrilo plnenie úloh Národného onkologického programu. V súvislosti s týmto strategickým plánom bol na Slovensku spustený populačný skrining zameraný na včasné odhalenie rakoviny hrubého čreva a konečníka, prsníka a krčka maternice. Cieľom týchto aktivít je podchytiť čo najskôr onkologické ochorenie, a tým zvýšiť úspešnosť liečby a šancu na uzdravenie. V januári 2019 sa začalo pilotným skriningom rakoviny hrubého čreva a kolorekta – do konca januára bolo zaslaných 20 tisíc testov zdravotnými poisťovňami. Pozývanie na skrining rakoviny prsníka sa začalo v septembri 2019 a v októbri 2019 na skrining rakoviny krčka maternice. Jednotlivé skriningy sa vykonávajú v zmysle zákona 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktorá bola novelizovaná v roku 2019. V roku 2018 bol založený Národný onkologický inštitút (NOI), ktorý bude plniť úlohu národného skriningového centra. Výsledky skriningu sa môžu merať rôznymi spôsobmi, jedným z nich je okrem percentuálnej účasti na skriningu aj napríklad sledovanie zmien v epidemiologických ukazovateľoch. Viac informácií je momentálne dostupných na Národnom onkologickom registri Slovenskej republiky (ďalej len „NOR SR“). Od 13.12.2019 sú na webovej stránke Národného centra zdravotníckych informácií (ďalej len „NCZI“) zverejnené doplnené dáta z NOR SR o incidenčné ukazovatele až na úroveň okresov a úmrtnosť na onkologické ochorenia v SR taktiež až na úroveň okresov podľa pohlavia a jednotlivých diagnóz, ktorých primárnym zdrojom je Štatistický úrad SR. Ako novinku na Slovensku NOR SR a NCZI prináša prognózy vývoja výskytu zhubných nádorov v SR, ktoré siahajú až do roku 2030 a sú vypočítané na základe vlastných evidovaných údajov. Výsledok prognózy je štatistický odhad, ktorý je vypočítaný pomocou štatistických modelov, ktoré sú celosvetovo používané pre túto problematiku. Odhady

incidencie iných inštitúcií môžu byť rozdielne vzhľadom na odlišné metodiky a preto musia byť príslušne chápané a interpretované. Prognóza počtu obyvateľov je prevzatá z INFOSTAT (Inštitút informatiky a štatistiky, ktorý je podriadenou organizáciou Štatistického úradu SR). Rozšírený obsah webu NCZI vrátane prognóz: <https://iszi.nczisk.sk/nor.sr/>, alebo z umiestnenia na stránke NCZI www.nczisk.sk v častiach – ATUALITY a REGISTRE.

„Odborné usmernenie MZ SR pre realizáciu programu oportúnneho a populačného skríningu kolorektálneho karcinómu“, bolo publikované vo Vestník MZ SR, Čiastka 1-9 1. februára 2018, Ročník 66.

Cieľ 3: Zabezpečiť geografickú dostupnosť a kvalitu dlhodobej zdravotnej starostlivosti o seniorov v súlade s demografickým vývojom v SR.

Opatrenia:

Optimalizovať sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v takom počte a zložení, aby sa zabezpečila efektívna, dostupná, plynulá, sústavná a odborná zdravotná starostlivosť s prihliadnutím na stúpajúci počet seniorov a s prihliadnutím na vývoj chorobnosti seniorov.

Gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: samosprávne kraje

Termín plnenia: priebežne 2015 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR

V súčinnosti s MPSVR SR bol 4. 6. 2019 do medzirezortného pripomienkového konania predložený návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (LP/2019/453), súčasťou ktorého bolo primárne zvýšiť bezpečnosť pacienta a vytvoriť predpoklady na zvýšenie kvality poskytovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti. Kvalita a efektívne využitie zdrojov majú byť tiež podporené vytvorením úrovni nemocníc (lokálna, regionálna, národná, špecializované a kompetenčné centrá) so zadefinovanými rozsahmi poskytovanej zdravotnej starostlivosti a minimálnymi počtami zdravotných výkonov ako kvalitatívnym indikátorom poskytovanej starostlivosti. Navrhuje sa zároveň právna úprava poskytovania následnej ústavnej zdravotnej starostlivosti a právna úprava, ktorou sa zabezpečí presun pevnej siete poskytovateľov do verejnej minimálnej siete poskytovateľov. Cieľom navrhovanej právnej úpravy je okrem iného

a) zavedenie ošetrovného pre osoby zabezpečujúce starostlivosť osobe, ktorá 1) po ukončení hospitalizácie (najmenej 7 dní) pre závažnú poruchu zdravia potrebuje poskytovanie domácej starostlivosti (najmenej 30 dní) na základe potvrdenia príslušného ošetrojúceho lekára; ošetrovné sa bude vyplácať najviac 90 dní alebo 2) má potvrdené nevyliciteľné ochorenie a bola mu indikovaná paliatívna starostlivosť.

b) Rozšírenie okruhu oprávnených osôb na ošetrovné o chorého príbuzného v priamom rade a súrodenca.

c) Predĺženie obdobia na poskytovanie dávky ošetrovné zo súčasných 10 dní na 14 dní.

1. 1. 2019 MZ SR podľa zákona 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydalo štandardný postup: „Komplexný ošetrovateľský manažment pacienta v zariadení sociálnej pomoci“.

Cieľ 4: Zlepšiť zdravotné uvedomenie starších ľudí, v oblasti preventívneho očkovania s dôrazom na zlepšenie zdravia, predlžovanie života a zlepšovanie kvality života celej populácie pomocou výchovy k zdraviu, podpory zdravia, prevencie chorôb a iných foriem zdravotných intervencií.

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR, RÚVZ

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR a Úrad verejného zdravotníctva SR

V apríli v rokoch 2018 a 2019 bola v rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) pre širokú verejnosť zabezpečená realizácia zdravotno-výchovných aktivít zameraných na zvyšovanie informovanosti (prednášky spojené s besedami, informácie v printových médiách, v TV vysielaní, v rozhlasovom vysielaní, na internetových stránkach, a infopaneloch, distribúcia plagátov, letákov, poradenská činnosť – osobná, telefonická, písomná, e-mailom) o význame očkovania, ako dôležitého preventívneho opatrenia. Aktivity RÚVZ SR počas EIW boli orientované na 4 cieľové skupiny – laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov, rómsku populáciu a iné rizikové skupiny.

Pre cieľovú skupinu – seniori – RÚVZ SR realizovali edukačné aktivity počas októbra 2018, 2019 v rámci „Mesiaca úcty k starším“. Na pôde RÚVZ v SR zrealizovali deň otvorených dverí na tému „Pohybová aktivita ako prevencia vzniku osteoporózy a pádov seniorov“, v zariadeniach pre seniorov boli zrealizované besedy so seniormi na témy: „Očkovanie = upevnenie dobrého zdravia a prevencia už existujúcich ochorení, Zvoľ si zdravý životný štýl a myslí na prevenciu rakoviny hrubého čreva“. Edukovaných bolo 1 587 seniorov.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Dlhodobé vzdelávacie aktivity zamerané na zdravie, zdravý životný štýl, prevenciu patria k vyhľadávaným. Prednášanými témami je aj prevencia v seniorskom veku, potreba očkovania a iné témy, ktoré poskytujú starším učiacim sa komplexný obraz ako aj kontakt a možnú osobnú konzultáciu s odborníkmi. V roku 2018 bolo pripravených 52 vzdelávacích aktivít (napr. zdravý životný štýl, gerontológia, psychohygiena, tréning pamäti, kreativita v terapii), v roku 2019 – 45 vzdelávacích aktivít. Univerzita tretieho veku Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine sa špecializuje na vzdelávanie zamerané na prevenciu a ochranu zdravia. Zahŕňa aj praktickú výučbu v prostredí pracovísk JLK UK a simulačného centra JLF UK.

Všetky univerzity tretieho veku majú vo svojom portfóliu cvičenia (aj v podobe tanca) adekvátne pre cieľovú skupinu 50+ vedené fyzioterapeutmi alebo vyškolenými odbornými pracovníkmi. Pre ich realizáciu je používaná infraštruktúra materských univerzít.

Cieľ 5: Vypracovať metodické usmernenie o postupe zdravotníckych pracovníkov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti seniorom ohrozených domácim násilím s cieľom predchádzať formám diskriminácie starších ľudí.

Gestor: MZ SR, hlavný odborník pre geriatricu MZ SR

Termín plnenia: 2014

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo zdravotníctva SR

Odborné usmernenie MZ SR o postupe zdravotníckych pracovníkov pri ohrození seniorov násilím“ bolo uverejnené vo Vestníku MZ SR, čiastka 8-9, zo dňa 13. augusta 2015, Ročník 63.

Cieľ 6: Podporovať aktívne starnutie, zdravý životný štýl a celkové zdravie seniorov formou edukačných aktivít zamestnancami regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike prostredníctvom individuálneho, skupinového a hromadného poradenstva.

Opatrenie:

Podpora aktívneho starnutia, zdravého životného štýlu a celkového zdravia seniorov.

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR, RÚVZ SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie, Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia Memory, iné mimovládne subjekty.

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR a Úrad verejného zdravotníctva SR

RÚVZ SR v rokoch 2018 a 2019 participovali svojimi zdravotno-výchovnými aktivitami na medzinárodnej kampani „Týždeň mozgu“ a na Svetovom dni Alzheimerovej choroby. Boli zrealizované prednášky s besedami, vedomostné a kognitívne aktivity. Edukovaných bolo 1614 seniorov.

V rámci medzinárodnej kampane „Týždeň mozgu“ RÚVZ v zariadeniach pre seniorov, v knižniciach, na ZŠ, SŠ zrealizovali prednášky spojené s diskusiou, vedomostné kvízy, kognitívne aktivity na témy napr. „Vplyv nezdravého životného štýlu na činnosť mozgu, Mozog – čo mu škodí a čo prospieva, Mozog a jeho fungovanie“. Cieľom aktivít bolo upriamiť pozornosť širokej verejnosti na ľudský mozog a jeho činnosť, hovoriť o prevencii mozgových ochorení a o vplyve zdravého životného štýlu na dobré fungovanie mozgu. V rámci Svetového dňa Alzheimerovej choroby bola pre širokú verejnosť zabezpečená realizácia zdravotno-výchovných aktivít zameraných na priblíženie problematiky demencie, zvýšiť povedomie o tomto závažnom ochorení a v oblasti prevencie poukázať na aktívny a zdravý spôsob života. Pracovníci RÚVZ SR uskutočnili prednášky spojené s diskusiou, vedomostnými a kognitívnymi aktivitami najmä pre cieľovú skupinu seniorov na témy: „Alzheimerova choroba – vznik, príznaky, prevencia, Porovnanie zmien pri normálnom starnutí a pri Alzheimerovej chorobe“.

Fórum pre pomoc starším – národná sieť

Fórum pre pomoc starším organizovalo prednášky o zdravom štýle života, ako si udržať dobré zdravie, o aktívnom starnutí, ktoré má vplyv na zlepšenie kvality života ako i dlhšie zotrvanie v domácom prostredí.

Zaoberali sme sa hlavne otázkou prevencie a ochrany psychického a mentálneho zdravia a otázkou alzheimerovej choroby. Uskutočnili sme niekoľko prednášok na túto tému za účasti odborníkov.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Vid' cieľ 4. Pripravený bol aj systém spolupráce so spoločnosťou Memory, ktorý však nebolo možné plošne realizovať vzhľadom k neexistujúcim zdrojom financovania.

Cieľ 7: Zachovať dotácie na podporu rekondičných aktivít seniorov podľa §6, odsek 1 písm. b) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR v znení zákona č. 393/2012 Z. z. v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V roku 2018 poskytlo MPSVR SR dotáciu vo svojej pôsobnosti na podporu rekondičných aktivít, tzv. seniorské pobyty v sume 597 000 eur, a to prostredníctvom 3 subjektov – Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky, Odborového zväzu potravinárov SR a Jednoty dôchodcov na Slovensku. Dotácia bola v roku 2018 využitá na poskytnutie príspevku na podporu rekondičných aktivít, tzv. seniorské pobyty pre 11 940 osôb.

V roku 2019 MPSVR SR poskytlo podľa § 6, odsek 1 písm. b) zákona o dotáciách dotáciu zameranú na predchádzanie sociálneho vylúčenia a na podporu obnovenia psychickej a fyzickej kondície fyzickej osoby, ktorá je poberateľom starobného, predčasného starobného alebo výsluhového dôchodku a nevykonáva činnosť, ktorá zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti alebo z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v sume 697 000 eur prostredníctvom 3 subjektov – Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky, Odborového zväzu potravinárov SR a Jednoty dôchodcov na Slovensku. Príspevok bol poskytnutý pre 13 940 osôb.

7.2. Bývanie

Cieľ: Zlepšiť prístup k dôstojnému a cenovo dostupnému bývaniu s dôrazom na podporu sociálneho nájomného bývania.

Opatrenia:

1.1. Zabezpečiť podporu výstavby nájomných bytov v rámci Programu rozvoja bývania a Štátneho fondu rozvoja bývania v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: MF SR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

1.2. Motivovať mestá a obce vo výstavbe nájomných bytov pre sociálne ohrozené skupiny poskytovaním podporných nástrojov, ako sú dotácie, zvýhodnené úvery a iné stimulačné opatrenia.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: ZMOS, Únia miest Slovenska a samosprávne kraje

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

1.3. Podporovať opatrenia zvyšujúce energetickú efektívnosť v bývaní, nakoľko sa tým znižujú náklady užívateľov a preto sa zvyšuje dostupnosť bývania.

Gestor: MDVRR SR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenia sa priebežne plnia

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

MDV SR každoročne pri tvorbe štátneho rozpočtu navrhuje vyčleniť finančné prostriedky pre Program rozvoja bývania a Štátny fond rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“). V roku 2018 a rovnako aj v roku 2019 bolo v rámci programu rozvoja bývania na výstavbu a obnovu bytového fondu rozpočtovaných 40 mil. eur a v rámci ŠFRB bolo v roku 2018 na účel obstarania nájomných bytov obcami vyčlenených 97,6 mil. eur a 30 mil. eur na rovnaký účel pre právnické osoby a v roku 2019 bolo na tento účel vyčlenených 72,6 mil. eur pre obce a 25 mil. eur pre právnické osoby.

V roku 2018 bola v rámci Programu rozvoja bývania poskytnutá dotácia na obstaranie nájomných bytov vo výške 26,34 mil. eur k 73 zmluvám, čím sa podporilo obstaranie 1 385 nájomných bytov a dotácia vo výške 1,52 mil. eur bola poskytnutá na súvisiacu technickú vybavenosť. V roku 2019 bola poskytnutá dotácia vo výške 18,14 mil. eur na obstaranie nájomných bytov k 59 zmluvám, čím sa podporilo obstaranie 999 bytov a dotácia vo výške 1,20 mil. eur bola poskytnutá na súvisiacu technickú vybavenosť. Zo ŠFRB bola v roku 2018 na obstaranie nájomných bytov poskytnutá podpora obciam vo forme zvýhodneného úveru vo výške 36,91 mil. eur k 72 uzatvoreným zmluvám o poskytnutí úveru na obstaranie 1 379 nájomných bytov a 0,85 mil. eur na prislúchajúcu technickú vybavenosť. V roku 2019 bola zo ŠFRB na obstaranie nájomných bytov poskytnutá podpora obciam vo výške 28,55 mil. eur k 61 uzatvoreným zmluvám o poskytnutí úveru na obstaranie 1 017 nájomných bytov a 0,72 mil. eur na prislúchajúcu technickú vybavenosť. Na obstaranie nájomných bytov poskytol v roku 2018 ŠFRB podporu 1 právnickej osobe vo výške 0,48 mil. eur na obstaranie 12 nájomných bytov a v roku 2019 poskytol podporu vo výške 2,12 mil. eur 3 právnickým osobám na obstaranie 63 nájomných bytov.

Stavby, na ktoré je poskytnutá dotácia ministerstva alebo výhodný úver zo ŠFRB, musia spĺňať všetky zákonom ustanovené tepelnotechnické kritériá.

7.3. Dôchodkový systém

Cieľ 1: Ustanoviť minimálny dôchodok v závislosti od počtu odpracovaných rokov tak, aby sa fyzické osoby, ktoré odpracujú zákonom ustanovený počet rokov neocitli v systéme sociálnej pomoci.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Sociálna poisťovňa
Termín: 2014 – 2015

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 140/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol zavedený inštitút minimálneho dôchodku s výškou odvíjajúcou sa od počtu odpracovaných rokov, nadobudol účinnosť 1. júla 2015.

Cieľ 2: Priebežne vyhodnocovať zvyšovanie dôchodkových dávok vyplácaných zo systému sociálneho poistenia aj v závislosti od ekonomického vývoja a v prípade potreby prijať opatrenia na ochranu primeranosti dôchodkových dávok.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Sociálna poisťovňa

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR priebežne vyhodnocuje zvyšovanie dôchodkových dávok vyplácaných zo systému sociálneho poistenia.

Cieľ 3: Zvážiť možnosti zavedenia alternatívy k odchodu do starobného dôchodku.

Spôsob plnenia:

Analyzovať možnosti pre zásadné zvýšenie minimálneho počtu rokov dôchodkového poistenia potrebných pre nárok na plný starobný dôchodok až na úroveň 30 rokov. Stanoviť počet rokov dôchodkového poistenia, nad ktoré nebude ďalšou podmienkou pre nárok na plný starobný dôchodok fyzický vek. Pripraviť konštrukciu čiastočného starobného dôchodku. Na základe výsledkov analýzy zvážiť realizáciu formou novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Sociálna poisťovňa

Termín: analýzu vypracovať do 31.12.2017, rozhodnutie o realizácii do 01.03.2018

Cieľ 4: Zvážiť možnosť postupného odchodu do dôchodku.

Spôsob plnenia:

Pripraviť návrh konštrukcie postupného odchodu do dôchodku. Realizovať informačnú kampaň o tejto možnosti a následne realizovať prieskum potenciálneho záujmu o tento inštitút. Pripraviť dopadovú štúdiu a na základe jej výsledkov rozhodnúť o možnej realizácii opatrenia.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Sociálna poisťovňa

Termín: návrh konštrukcie postupného odchodu do dôchodku do 30.06.2017, informačná kampaň, prieskum potenciálneho záujmu do 31.12. 2017, rozhodnutie o realizácii do 01.03.2018

Cieľ 6: Stanoviť optimálne podmienky vyplácania doplnkového výsluhového dôchodku zo systému doplnkového dôchodkového sporenia.

Spôsob plnenia:

Vypracovať analýzu rizikovosti jednotlivých zamestnaní u zamestnancov, ktorí vykonávajú práce

zaradené do kategórie 3 a 4 z medicínskeho, ekonomického a právneho hľadiska. Na základe výsledkov analýzy rozhodnúť o novelizácii príslušných legislatívnych noriem, najmä zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov s cieľom optimálne nastaviť podmienky vyplácania doplnkového výsluhového dôchodku zo systému doplnkového dôchodkového sporenia.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MZ SR

Termín: do 31.12.2017

Stav plnenia k cieľom 3,4 a 6: ciele splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR vypracovalo k cieľom 3,4 a 6 analytický materiál „Analýzy k Národnému programu aktívneho starnutia na roky 2014 až 2020“. Cieľom predmetnej analýzy je posúdiť súčasné podmienky a flexibilitu možnosti skoršieho, resp. neskoršieho odchodu do dôchodku a nastavenia súbežného poberania dôchodku a zárobku. Ďalšou úlohou je na základe existujúcich štatistických údajov zhodnotiť oprávnenosť argumentov na zavedenie dodatočných/alternatívnych možností odchodu do dôchodku a popísať tieto možnosti vrátane poukázania na ich výhody, resp. nevýhody. Materiál obsahuje aj medzinárodné prehľady, ktoré mapujú skúsenosti iných členských krajín Európskej únie a poskytujú porovnanie vybraných štatistických údajov.

Cieľ 5: Zanalyzovať možnosti sprísnenia podmienok nároku na predčasný starobný dôchodok.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Sociálna poisťovňa

Termín: do 31. 12. 2014

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Z analýzy MPSVR SR vyplýva, že ďalšie sprísňovanie nie je potrebné, keďže podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok sú v súčasnosti nastavené tak, že ho využívajú prevažne tí poistenci, ktorí sa nevedia uplatniť na trhu práce, čo korešponduje aj s prvotným účelom predčasného starobného dôchodku.

Cieľ 7: Analyzovať vymožitelnosť práva pri povinných príspevkoch zamestnávateľov na doplnkové dôchodkové sporenie tých zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 3 a 4.

Spôsob plnenia:

Realizovať analýzu reálnych počtov dotknutých zamestnancov a stavu dodržiavania príslušných ustanovení zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pripraviť metodické usmernenie pre inšpektoráty práce na realizáciu pravidelných kontrol danej oblasti.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: inšpektoráty práce, ADDS, sociálni partneri

Termín: analýzu súčasného stavu vypracovať do 31. 12. 2015, metodické usmernenie pre inšpektoráty práce do 30. 06. 2016, realizácia kontrol priebežne

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Národný inšpektorát práce

Metodické usmernenie pre inšpektoráty práce (IP) zaslalo MPSVR SR Národnému inšpektorátu práce (NIP) v marci 2016 a následne ukončilo práce na vypracovaní predmetnej analýzy. V rámci realizácie

tohto cieľa boli vykonané mimoriadne previerky NIP tzv. Škrtič I až III. Nakoľko výsledky previerok poukázali na okruhy problémov, ku ktorým boli predstreté viaceré opatrenia a odporúčania, ktoré však vychádzajú z existujúcej legislatívy, nie je potrebné meniť súčasné nastavenie regulačného rámca. Výnimku predstavuje problematika odmietania uzatvárania účastníckej zmluvy zo strany zamestnanca vykonávajúceho tzv. rizikové práce (ďalej len „rizikár“), čo bráni zamestnávateľovi platiť povinné príspevky. V závere analýzy preto MPSVR SR navrhuje, aby účasť rizikára nebola podmienená uzatvorením účastníckej zmluvy. V zmysle ďalších záverov analýzy je potrebné zamerať sa najmä na efektívnejší výkon dozoru NIP a bežné previerky cieľiť na tých zamestnávateľov, u ktorých je zvýšený predpoklad nedodržiavania zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 650/2004 Z. z.“), teda najmä malé a stredné podniky z oblasti priemyselnej výroby.

Vo vzťahu k plánovanej mimoriadnej previerke v roku 2017 – Škrtič IV sa prehodnotil účel a znenie niektorých častí metodického usmernenia s cieľom, aby výsledky Škrtiča IV už neboli len zdrojom pre vypracovanie analýzy ale najmä účinným nástrojom na monitorovanie celkovej situácie v tejto oblasti a z tohto dôvodu MPSVR zaslalo NIP prepracované znenie metodického usmernenia v auguste 2017.

Cieľ 8: Zvážiť prípravu novej legislatívnej normy umožňujúcej a regulujúcej transformáciu dlhodobých aktív občanov Slovenska na dlhodobý pravidelný príjem v starobe.

Spôsob plnenia:

Analyzovať existujúce legislatívne normy upravujúce fungovanie reverzných hypoték v zahraničí a skúsenosti s ich fungovaním. Na základe analýzy rozhodnúť o príprave obdobného zákona v podmienkach Slovenskej republiky.

Gestor: MF SR

Spolupracujúce subjekty: NBS, MPSVR SR

Termín: analýzu zahraničných skúseností vypracovať do 31.12. 2015, rozhodnutie o príprave osobitnej legislatívnej normy do 01. 06. 2016

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo financií SR

MF SR v spolupráci s NBS vypracovalo podrobnú analýzu fungovania reverzných hypoték v zahraničí. Predmetný materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania. Výsledkom analýzy a medzirezortného pripomienkového konania bolo rozhodnutie zachovať súčasný stav a neprijíť špeciálnu reguláciu pre poskytovanie reverzných hypoték v Slovenskej republike.

Cieľ 9: Zanalyzovať možnosti zavedenia novej dávky poskytovanej z doplnkového dôchodkového sporenia, ktorá by bola určená pre občanov v pred dôchodkovom veku.

Spôsob plnenia:

Zanalyzovať konštrukciu dávky z doplnkového dôchodkového sporenia, ktoré by umožnila účastníkom systému odísť skôr z pracovného trhu a financovať svoje životné náklady súkromnými prostriedkami z osobného účtu. Na základe výsledkov analýzy zvážiť realizáciu formou novely zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MZ SR, ADDS, zástupcovia zamestnávateľov, KOZ SR

Termín: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR analýzu vypracovalo s cieľom poskytnúť všetky relevantné podklady a dáta v tejto oblasti a navrhnúť vhodné nastavenie tzv. preddôchodku z doplnkového dôchodkového sporenia (DDS). Z analýzy jednoznačne vyplynulo, že v priebehu najbližších desiatich rokov budú nasporené sumy účastníkov DDS vo veku 50+ stále pomerne nízke na to, aby im zabezpečili dávku vo výške, ktorá by im postačovala ako jediný zdroj príjmu a pritom by ju bolo možné poberať dlhšie obdobie. Dáta zároveň poukázali na to, že vyššie nasporené sumy dosahujú účastníci z okresov s nezamestnanosťou nižšou ako 5,5 %. Predmetná analýza poskytla základ pre vypracovanie legislatívneho návrhu preddôchodku. Návrh konštrukcie preddôchodku, ktorý MPSVR SR pripravilo v dialógu so sociálnymi partnermi, bol inšpirovaný českou dávkou tzv. preddôchodku s tým, že zároveň zohľadňoval aj situáciu a reálne možnosti účastníkov DDS. Návrh preddôchodku, ako súčasť novely zákona č. 650/2004 Z. z. bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania dňa 25. októbra 2017. Na základe záverov prijatých na rokovaní Hospodárskej a sociálnej rady SR dňa 11. decembra 2017 však boli z novely zákona č. 650/2004 Z. z. vypustené ustanovenia týkajúce sa novej dávky preddôchodok a do ďalšieho legislatívneho procesu bol návrh zákona predložený bez návrhu na zavedenie preddôchodku. Preddôchodok by mal byť predmetom ďalších rokovaní s MF SR a sociálnymi partnermi. Ďalšie smerovanie však bude už na budúcej vláde a konkrétne riešenie bude známe až v ďalšom programovom období.

Cieľ 10: Zanalyzovať možnosti zavedenia poistenia v odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MF SR

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ splnený

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny SR v priebehu rokov 2019/2020 vypracovalo analytický materiál Možnosť zavedenia poistenia v odkázanosti na pomoc inej osoby – analytické východiská. Analytický materiál bol spracovaný participatívnym spôsobom ako výsledok činnosti expertnej pracovnej skupiny zloženej zo všetkých kľúčových aktérov angažovaných v otázkach pomoci jednotlivcom odkázaným na pomoc inej osoby na Slovensku.

Analytický materiál je dostupný na: <https://ivpr.gov.sk/moznost-zavedenia-poistenia-v-odkazanosti-na-pomoc-inej-osoby-analyticke-vychodiska-kvetoslava-repkova-2019/>.

7.4. Sociálne služby

7.4.1. Dostupnosť, kvalita a finančná udržateľnosť sociálnych služieb

Cieľ: Zabezpečiť dostupnosť, kvalitu a finančnú udržateľnosť sociálnych služieb.

Opatrenia:

1.1. Na základe záverov auditu verejnej správy prehodnotiť možnosť poskytovania finančného príspevku zo štátneho rozpočtu na poskytovanie sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu.

Gestor: MPSVR SR, MF SR

Spolupracujúce subjekty: ZMOS

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V hodnotenom období štát prostredníctvom kapitoly MPSVR SR spolufinancoval sociálne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb na lokálnej i regionálnej úrovni a verejných poskytovateľov sociálnych služieb na lokálnej úrovni v ZSS pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, ktorými sú zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia a denné stacionáre. Uplatňovala sa tým právna úprava zákona o sociálnych službách, účinná od 1. januára 2018 (nadobudnutím účinnosti novely zákona o sociálnych službách vykonanej zákonom č. 331/2017 Z. z.).

Na základe splnomocňovacieho ustanovenia zákona o sociálnych službách, dňa 1. januára 2019 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 185/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovърšili dôchodkový vek na rok 2019. Dňa 1. januára 2020 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 175/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovърšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok na rok 2020 (ďalej len „nariadenie“) ustanovujúce výšku tohto finančného príspevku na spolufinancovanie sociálnej služby v ZSS podmienených odkázanosťou zo štátneho rozpočtu na rok 2020. Výška finančného príspevku na rok 2020 sa oproti roku 2019 medziročne zvyšuje o cca 8,4 % tak, aby sa zachovala reálna úroveň doterajšieho spolufinancovania týchto sociálnych služieb zo štátneho rozpočtu.

1.2 Vytvoriť právne podmienky na zabezpečenie finančnej udržateľnosti a dostupnosti sociálnych služieb zavedením viaczdrojového financovania sociálnych služieb.

Gestor: MPSVR SR, MF SR

Spolupracujúce subjekty: VÚC, obce, poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: 2014

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V záujme finančnej udržateľnosti sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou, poskytovaných neverejnými poskytovateľmi tejto sociálnej služby, novela zákona o sociálnych službách, vykonaná s účinnosťou od 1. októbra 2019 zákonom č. 280/2019 Z. z., upravila podmienky finančnej podpory neverejných poskytovateľov sociálnych služieb z rozpočtov obcí a vyšších územných celkov pri poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Predmetné zmeny upravujú spôsob určenia výšky finančného príspevku na prevádzku tak, aby sa na rozdiel od doterajšieho právneho stavu, pri určení výšky tohto finančného príspevku na príslušný rozpočtový rok nezohľadňoval, a tento finančný príspevok sa neznižoval o

1. príjem z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia dosahovaný verejnými poskytovateľmi porovnateľného druhu sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok, a

2. skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú neverejným poskytovateľom sociálnej služby v príslušnom rozpočtovom roku, ktoré sú vyššie ako priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok.

Trnavský samosprávny kraj

TTSK zabezpečuje v súlade so zákonom o sociálnych službách a v zmysle platnej legislatívy občanom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a v zariadeniach sociálnych služieb neverejných poskytovateľov a poskytovanie sociálnej služby aj fyzickým osobám s trvalým pobytom vo svojom územnom obvode u poskytovateľa sociálnej služby, ktorého zriadil iný VÚC a zároveň uhrádza ekonomicky oprávnené náklady týmto poskytovateľom sociálnej služby spojené s poskytovaním sociálnej služby.

V roku

2018

boli ekonomicky oprávnené náklady uhradené 36 PSS a v roku 2019 boli ekonomicky oprávnené náklady uhradené 40 PSS, ktorým bola poskytovaná sociálna služba v zariadeniach zriadených iným vyšším územným celkom.

ZSS OvZP TTSK pri poskytovaní sociálnej služby určujú sumu úhrady v zmysle príslušného ustanovenia zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách týkajúce sa ochrany príjmu prijímateľa sociálnej služby a v súlade s VZN TTSK.

TTSK venuje oblasti sociálnej pomoci náležitú pozornosť, o čom svedčí aj pravidelný ročný nárast objemu finančných prostriedkov poskytnutých odborom sociálnych vecí Úradu TTSK:

- upravený rozpočet na rok 2018 vo výške 22 157 457,- €, nárast oproti predchádzajúcemu roku je 4,7%.*
- upravený rozpočet na rok 2019 vo výške 24 594 661,- €, nárast oproti predchádzajúcemu roku je 3,9%.*
- schválený rozpočet na rok 2020 vo výške 28 989 424,- €, nárast oproti predchádzajúcemu roku je 17,9%.*

DSSpD Košúty sa zapojilo do troch projektov. Získali finančnú dotáciu na realizáciu XII. ročníka hudobného festivalu „Košútsky hudobný kľúč“ prostredníctvom rozpočtu Ministerstva kultúry.

DSSpDD Galanta sponzorsky dostalo 3 dary: Tricykel v hodnote 390,- €, osobné motorové vozidlo Škoda Scala v hodnote 15 500,- €, klimatizáciu do objektu špecializovaného zariadenia v hodnote 3 158,- €.

DSSpDD Šintava má spracovanú víziu a stratégiu rozvoja formou rozšírenia kapacity navýšiť kapacitu zariadenia na 40 miest v súlade so zákonom 448/2008 o sociálnych službách. Touto víziou reaguje na dopyt spoločnosti po ďalších voľných miestach pre znevýhodnených ľudí. Vízia je v súlade s Dodatkom k PHSR TTSK.

V roku 2019 bolo uvedené do užívania Centrum sociálnych služieb (ďalej len CSS) v Galante, kde bude poskytovaná Prepravná služba pre ZŤP a seniorov.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti celkom 24 zariadení sociálnych služieb, z toho 15 špecializovaných zariadení, ktoré boli zriadené z dôvodu poskytovania sociálnej služby práve seniorom, ktorí vzhľadom k svojim diagnózam nemohli byť umiestňovaní v zariadeniach pre seniorov (Alzheimerova a Parkinsonova choroba, demencia rôzneho typu a etiologie, schizofrénia, organický psychosyndróm ťažkého stupňa, skleróza multiplex). V prípade požiadavky o umiestnenie u neverejných alebo iných verejných poskytovateľov, služba je zabezpečovaná s podporou finančných prostriedkov z verejných zdrojov. V priebehu roka 2019 došlo k navýšeniu lôžok v špecializovaných zariadeniach transformáciou lôžok v domove sociálnych služieb celkom o 39 lôžok. Vzhľadom k požiadavke obyvateľov, v transformácii budeme pokračovať aj v ďalšom období.

Košický samosprávny kraj

Dostupnosť sociálnych služieb KSK zabezpečuje na základe dopytu. Vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti si ponechal 4 zariadenia pre seniorov s celkovou kapacitou 340 miest. Zároveň má v zriaďovateľskej pôsobnosti 4 špecializované zariadenia s kapacitou 344 miest z toho 38 ambulantnou formou. Pre neverejných poskytovateľov bolo v roku 2018 zazmluvnených v špecializovaných zariadeniach 310 miest, v roku 2019 bolo zazmluvnených 331 miest u neverejných poskytovateľov a 344 miest u verejných poskytovateľov, z toho 38 ambulantnou formou.

Výšku finančného príspevku na klienta KSK každoročne zvyšuje, podľa výdavkov v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Dostupnosť sociálnych služieb je zabezpečená aj garanciou ochrany príjmu pri poskytovaní sociálnych služieb.

1.3. Vytvoriť podmienky na využitie prostriedkov grantových programov, štrukturálnych fondov, najmä z Európskeho sociálneho fondu (Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia), Regionálneho operačného programu (prioritná os 2. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej

ochrany a sociálnej kurately) a dotácií v rámci dotačnej politiky MPSVR SR na rozvoj a modernizáciu sociálnych služieb, s celoplošným pokrytím, bez vylúčenia bratislavského kraja.

Gestor: MPSVR SR, MPRV SR, ÚV SR

Spolupracujúce subjekty: VÚC, obce, poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V období rokov 2014 – 2020 môžu byť Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), konkrétne Európsky sociálny fond (ESF), v súlade so schváleným Operačným programom Ľudské zdroje (OP LZ), čerpané aj oprávnenými prijímateľmi z BSK. Tento operačný program sa v prioritnej osi 4 Sociálne začlenenie prostredníctvom Investičnej priority 4.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám, vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu, zameriava na podporu, najmä vytváranie a rozširovanie vysoko kvalitných služieb/opatrení poskytovaných v rámci komunity, resp. na úrovni komunity, vrátane služieb/opatrení, ktorých cieľom je predchádzať inštitucionalizácii. Aktivitami je podporovaný aj postupný prechod na komunitnú starostlivosť postupným uzatváraním veľkokapacitných objektov s dlhodobým pobytom, v ktorých žijú deti, osoby so zdravotným postihnutím, starší ľudia, vrátane podpory prípravy zamestnancov a klientov na proces deinštitucionalizácie, vzdelávania, prípravy širšieho prostredia a výskumu v oblasti deinštitucionalizácie. Oprávneným prijímateľom finančných prostriedkov na tento, ale aj iné projekty (napr. Národný projekt Terénna sociálna práca, Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni) sú taktiež subjekty z BSK.

Úrad vlády SR

ÚV SR je Národným kontaktným bodom pre granty EHP a Nórska, v rámci ktorých je v programovom období 2014-2021 implementovaný program s názvom „Rozvoj obchodu, inovácií a MSP“. ÚV SR je tiež zmluvnou stranou programovej dohody podpísanej 7. októbra 2019 o financovaní tohto programu. Jednou z oblastí podpory je aj oblasť s názvom „Verejnoprospešné technológie a pomoc starším a chorým osobám pri samostatnom bývaní“.

1.4. Zabezpečiť spolufinancovanie sociálnych služieb z verejných zdrojov pre všetkých prijímateľov bez rozdielu či čerpajú služby u verejných alebo neverejných poskytovateľov tak, aby vplyvom platenia úhrady za sociálnu službu nebolo ohrozené uspokojovanie životných nákladov (životných potrieb) platiteľov tejto úhrady (prijímateľa sociálnej služby, spoločne posudzovaných osôb, resp. ďalších povinných osôb).

Gestor: MPSVR SR, VÚC, obce

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon o sociálnych službách reguluje aj v hodnotenom období u verejných poskytovateľov sociálnej služby a neverejných poskytovateľov sociálnej služby, ktorí ju neposkytujú s cieľom dosiahnutia zisku, spôsob určenia maximálnej sumy úhrady za poskytovanú sociálnu službu. Táto regulácia v zásade vychádza z možnosti zohľadnenia len ekonomicky oprávnených nákladov konkrétneho poskytovateľa na poskytovanú sociálnu službu, a to len vybraných nákladových položiek, resp. stanovených limitov nákladových položiek. Ďalej ide pri tejto regulácii úhrady za poskytovanú sociálnu službu o povinnosť zohľadnenia (započítania) príjmu, získaného z verejných zdrojov na spolufinancovanie poskytovania sociálnej služby konkrétnym poskytovateľom podľa zákona o sociálnych službách (príjem z finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby z MPSVR SR, príjem z finančného

príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby z obce, resp. VÚC (ak ide o neverejného poskytovateľa sociálnej služby), príjem z úhrady nákladov ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia zo zdravotných poisťovní.

Zákon o sociálnych službách garantuje aj v hodnotenom období zároveň právnu ochranu prijímateľa sociálnej služby pred platením úhrady za sociálnu službu neprimeranej jeho príjmu a majetku ku dňu splatnosti tejto úhrady (garancia zostatku z príjmu napr. pri poskytovaní celoročnej pobytovej sociálnej služby s poskytovaním stravovania vo výške 25 % sumy životného minima pre jednotlivca).

Bratislavský samosprávny kraj

BSK v súlade so zákonom o sociálnych službách zabezpečuje občanom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, v zariadeniach sociálnych služieb neverejných poskytovateľov a tiež v zariadeniach sociálnych služieb zriadených inými vyššími územnými celkami. V prípade, ak BSK občanom sociálnu službu zabezpečí, poskytne v súlade so zákonom o sociálnych službách poskytovateľovi sociálnej služby finančný príspevok. BSK poskytuje finančné prostriedky na základe princípov nediskriminácie a umožňuje občanovi slobodný výber poskytovateľa sociálnej služby. Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK pri poskytovaní sociálnej služby uplatňujú príslušné ustanovenia zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, týkajúce sa ochrany príjmu prijímateľa sociálnej služby.

Trnavský samosprávny kraj

Vid' opatrenie 1.2.

Nitriansky samosprávny kraj

Financovanie zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK je zabezpečené rozpočtom NSK. Od roku 2018 v zmysle zákona o sociálnych službách poskytuje NSK neverejným poskytovateľom sociálnych služieb u ktorých si objednal poskytovanie soc. služby pre svojich občanov finančný príspevok na prevádzku (ďalej FPP) v zákonom stanovenej výške, a v roku 2019 NSK poskytol aj finančný príspevok pri odkázanosti (ďalej FPO). Tento príspevok bol poskytnutý nad rámec povinnosti NSK, nakoľko sa jednalo o zaregistrovanie novej sociálnej služby o ktorú bol záujem a MPSVR SR tento príspevok neposkytol. Poskytnutím FPP a FPO sme zabezpečili aj finančnú dostupnosť pre záujemcov o sociálnu službu, pretože sa im znížila úhrada.

Trenčiansky samosprávny kraj

Pri tvorbe rozpočtu v časti sociálne zabezpečenie dochádza medziročne k nárastu objemu finančných prostriedkov v rámci bežných výdavkov. TSK zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby s prihliadnutím na výber občana odkázaného na pomoc inej fyzickej osoby. V rámci TSK poskytujú sociálnu službu poskytovatelia, ktorým sa z verejných zdrojov poskytujú finančné prostriedky na pokrytie celej kapacity zariadenia nakoľko je o jeho služby zo strany verejnosti záujem.

Pri platení úhrady za poskytované sociálne služby sa dodržiavajú ustanovenia zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. V prípade, že občan nemá na úhradu a túto povinnosť nie je možné previesť na inú osobu, zariadenie eviduje pohľadávku, ktorá bude uplatnená najneskôr v konaní o dedičstvo. Prijatie odkázaného občana do zariadenia sociálnych služieb nie je podmienené výškou jeho príjmu.

Banskobystrický samosprávny kraj

BBSK každoročne financuje zariadenia sociálnych služieb vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti tak, aby bola zabezpečená ich bezproblémová prevádzka, ale aj ich rozvoj. Okrem toho v záujme zabezpečenia dostupnosti sociálnych služieb pre seniorov poskytuje finančné príspevky neverejným poskytovateľom pre tie zariadenia a sociálne služby, ktoré má vo svojej kompetencii.

Pri stanovení výšky úhrady pre prijímateľov sociálnych služieb zariadenia sociálnych služieb zohľadňujú príjem prijímateľa sociálnej služby tak, aby mu z jeho príjmu zostal mesačný zostatok stanovený zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

V roku 2018 platili prijímatelia za sociálne služby v ZSS BBSK 30,7 % a v roku 2019 to bolo 26,5 % z celkových nákladov za tieto služby, zvyšok bol financovaný v prevažnej miere zo zdrojov BBSK a čiastočne zo zdrojov zdravotných poisťovní a z Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Tab. č. 1 – Prehľad o financovaní zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK zameraných prevažne na prijímateľov sociálnych služieb v seniorskom veku za rok 2018 až 2020 (viď Príloha).

Tab. č. 2 – Prehľad o financovaní zariadení sociálnych služieb neverejných poskytovateľov zameraných prevažne na prijímateľov sociálnych služieb v seniorskom veku za roky 2018 až 2020 (viď Príloha).

Zariadenia pre seniorov, ktoré sú prioritne zamerané na poskytovanie sociálnych služieb pre seniorov, patria do kompetencie obcí a miest a sú financované úhradou od prijímateľov aj z príspevkov, ktoré zariadeniam poskytuje MPSVR SR. Do kompetencie BBSK patrí poskytovanie sociálnych služieb a poskytovanie finančných príspevkov na prevádzku pre domovy sociálnych služieb a špecializované zariadenia, ktoré časť príspevku od roku 2018 dostávajú aj z MPSVR. V roku 2018 si BBSK objednal poskytovanie sociálnych služieb pre 55 občanov v seniorskom veku v domovoch sociálnych služieb a v špecializovaných zariadeniach a poskytol príspevky v celkovej výške 55 486 eur. Z dôvodu zmeny spôsobu výpočtu finančného príspevku na prevádzku od 1.10.2019 BBSK poskytuje finančný príspevok pre väčší počet občanov. V roku 2019 si BBSK objednal poskytovanie služieb celkovo pre 79 seniorov a poskytol príspevky v celkovej výške 117 862 eur. V roku 2020 boli zatiaľ uzatvorené len zálohové zmluvy s poskytovateľmi sociálnych služieb na obdobie prvých troch mesiacov, a to celkovo pre 79 občanov vo výške 63 150 eur.

Košický samosprávny kraj

Úrad KSK financuje sociálne služby poskytované seniorom v špecializovaných zariadeniach na základe dopytu žiadateľov bez rozdielu, či ide o verejného alebo neverejného poskytovateľa. Počet zazmluvnených miest v jednotlivých druhoch a formách sociálnych služieb závisí od skutočnej potreby, resp. od skutočného záujmu odkázaných občanov o poskytnutie tejto služby.

Prešovský samosprávny kraj

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja sú napojené na rozpočet samosprávneho kraja. Za sledované obdobie MPSVR SR, v zmysle platnej legislatívy, poskytovalo finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou, medzi ktoré patria aj zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár. Prešovský samosprávny kraj poskytoval finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejným poskytovateľom v rámci rozpočtu, ktorý mal samosprávny kraj schválený pre sociálnu oblasť, okrem iných, aj pre domovy sociálnych služieb a špecializované zariadenia, v ktorých sa poskytujú sociálne služby aj seniorom.

1.5. Pri tvorbe plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja zohľadňovať potrebu rozvoja sociálnych služieb ako jedného z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v území .

Gestor: VÚC a obce

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

Priority Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na obdobie 2014-2020 v oblasti sociálnych vecí zohľadňujú potrebu rozvoja sociálnych služieb ako jedného z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Trnavský samosprávny kraj

V Pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja TTSK 2016 – 2020 je na sociálnu oblasť zameraná sociálna prioritná oblasť, ktorá je orientovaná na rast kvality života s dôrazom na kvalitný ľudský kapitál, prispievajúci k rastu zamestnanosti v regióne za predpokladu dobudovania a skvalitnenia infraštruktúry.

Nitriansky samosprávny kraj

Pri tvorbe plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v NSK je zohľadňovaná potreba rozvoja sociálnych služieb v zmysle národných priorít rozvoja sociálnych služieb a Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 - 2023.

Trenčiansky samosprávny kraj

V PHSR na roky 2013-2023 sa v strategickej časti uvádza v opatrení 4.1 Podpora sociálneho začlenenia – potrebné rozvíjať sociálne služby pre seniorov a špecializované zariadenia pre osoby so špecifickými ochoreniami. Potreba a rozvoj sociálnych služieb je spracovaná aj v Koncepcii rozvoja sociálnych služieb TSK na roky 2015-2020, ktorej aktualizácia s prihliadnutím na demografickú situáciu za rok 2018 bola schválená Zastupiteľstvom TSK.

Žilinský samosprávny kraj

Jednou z významných priorít platného PHSR ŽSK pre roky 2014 – 2020 je aj potreba rozvoja a skvalitňovania sociálnych služieb. Uvedená priorita sa premieta najmä v strategickom ciele 3 – dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín, prioritne v špecifickom ciele 3.3 – zabezpečiť prispôsobenie služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti.

Banskobystrický samosprávny kraj

BBSK má schválený Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 až 2023, kde sú zapracované v rámci prioritnej oblasti 2 Lepšia kvalita života – Služby pre ľudí aj špecifické ciele, a to: 2.2. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom komunitne poskytovaných služieb a 2.3. Zabezpečiť efektívne, kvalitné a udržateľné služby sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre všetky skupiny obyvateľstva, a opatrenia 2.1.1. Zabezpečenie koncepčného a systémového prístupu k poskytovaniu verejných služieb, opatrenie 2.3.2. – Zabezpečenie procesu deinštitucionalizácie, opatrenie 2.3.3. – Vytváranie služieb poskytovaných komunitným spôsobom.

Košický samosprávny kraj

Potreba rozvoja sociálnych služieb v kraji je zohľadňovaná v koncepcii rozvoja sociálnych služieb, ktorá vychádza z demografického vývoja v kraji, so zohľadnením potreby sociálnych služieb v kraji a potrieb jednotlivých cieľových skupín v kraji.

1.6. Zabezpečiť uplatňovanie štandardov kvality sociálnych služieb a hodnotenie podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: VÚC, obce, poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2016- 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V súlade so zákonom o sociálnych službách, MPSVR SR v rámci svojej pôsobnosti pri poskytovaní sociálnych služieb, hodnotí podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby, a túto svoju pôsobnosť vykonáva od 1. septembra 2019. Dňa 14.12.2017 bol schválený projektový zámer Národného projektu Kvalita sociálnych služieb. Od júna 2019 je Národný projekt Kvalita sociálnych služieb implementovaný.

Národný projekt Kvalita sociálnych služieb je podporený v rámci Operačného programu Ľudské zdroje – Prioritná os 4 – Sociálne začlenenie. Plánovaná dĺžka trvania projektu je 48 mesiacov (03/2019 – 02/2023), na celom území SR, s predpokladanou výškou NFP 3 830 889,13 eura. Cieľom národného projektu je podpora sociálneho začlenenia zraniteľných cieľových skupín (osôb odkázaných na sociálne služby) prostredníctvom poskytovania kvalitných sociálnych služieb. Operačným cieľom národného projektu je podpora zavádzania kvality sociálnych služieb cestou metodologickej podpory poskytovateľov sociálnych služieb pri implementácii podmienok kvality („poskytovateľský“ aspekt kvality), zároveň cestou zavádzania systému hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb („hodnotiteľský“ aspekt kvality).

Trnavský samosprávny kraj

TTSK kontinuálne zabezpečuje plnenie podmienok kvality v systéme poskytovania sociálnych služieb. V ostatných rokoch uskutočnil viaceré opatrenia. Poskytol finančné prostriedky na vytvorenie pracovných miest pre manažérov kvality vo všetkých zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK a tiež prostriedky na materiálne vybavenie ich pracovných priestorov. Zabezpečil odborné certifikované zaškolenie všetkých manažérov kvality v OvZP ako aj pracovníčky Odboru sociálnych vecí - metódičky pre oblasť podmienok kvality.

Plnenie podmienok kvality v ZSS sa postupne uskutočňuje v zmysle požiadaviek zákona o sociálnych službách. V každom zariadení – OvZP je vytvorený manažérsky systém kvality. Zavedením systémov manažérstva kvality sa vytvorili nielen podmienky na plnenie kvality, ale zároveň je splnený aj jeden z cieľov definovaných v Konceptii rozvoja sociálnych služieb na území Trnavského samosprávneho kraja 2015 – 2020.

Uvedené skutočnosti vytvárajú predpoklad na to, aby ZSS – OvZP uspeli v systéme hodnotenia podmienok kvality v čo najvyššej možnej miere.

Za účelom neustáleho zlepšovania podmienok kvality a zvyšovania spokojnosti klientov a tiež ich rodinných príslušníkov, sa využíva viacero nástrojov na získanie spätnej väzby. Zistené výsledky slúžia ako podnety na skvalitňovanie sociálnych služieb.

Nitriansky samosprávny kraj

V súlade so zákonom o sociálnych službách a v súvislosti so zavedením jednotných postupov práce a jednotnej formy pri vypracovaní štandardov kvality, ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK vypracovali s podporou Odboru sociálnych vecí Úradu NSK štandardy kvality sociálnych služieb v štyroch oblastiach: dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, procedurálne podmienky, personálne podmienky, prevádzkové podmienky.

V ZSS sa kladie dôraz na to, aby prijímateľom sociálnych služieb boli poskytnuté také informácie o sociálnej službe, ktoré sú pre nich a ich rodinu dostupné, úplné a zrozumiteľné. ZSS zabezpečujú možnosť využitia právnej pomoci prostredníctvom „Centra právnej pomoci“.

Obyvatelia ZSS majú možnosť vyjadrovať svoje názory, návrhy, spokojnosť, resp. nespokojnosť formou dotazníkov vedených v ZSS, taktiež majú právo podávať sťažnosti, podnety alebo pripomienky ku kvalite poskytovaných sociálnych služieb v ZSS. V ZSS sú zriadené stravovacie komisie, ktorých členovia sú aj zástupcovia z radov obyvateľov ZSS. Majú právo spolupodieľať sa na tvorbe jedálneho lístka. V niektorých ZSS sú zriadené samosprávy obyvateľov ZSS („parlament“ alebo „výbor obyvateľov“), ktoré sa podieľajú na rozhodovaní o podmienkach a kvalite poskytovania sociálnych služieb a na celkovom dianí v zariadení (participujú na tvorbe interných predpisov, kultúrnych programov, záujmovej činnosti a pod.). ZSS spolupracujú so súdmi a sú nápomocné pri uplatňovaní práv prijímateľov sociálnych služieb a pri vybavovaní úradných záležitostí.

Trenčiansky samosprávny kraj

Snahou TSK je pripraviť zariadenia sociálnych služieb tak, aby splňali jednotlivé kritériá určené v štandardoch kvality sociálnych služieb z hľadiska dodržiavania ľudských práv, personálnych, procedurálnych ale aj prevádzkových podmienok. V priebehu sledovaného obdobia boli zamestnanci vzdelávaní na rôznych odborných seminároch, ktoré sa týkali práve podmienok kvality v zariadeniach. Taktiež sa zúčastnili odborného a certifikovaného vzdelávania v oblasti manažérstva kvality. Kontinuálne sa pokračovalo v zavádzaní podmienok kvality a pripravovali sa pracovné stretnutia na TSK, kde si vzájomne vymieňali svoje praktické skúsenosti.

Košický samosprávny kraj

Úrad Košického samosprávneho kraja sa zameriava na kvalitu poskytovaných služieb v sociálnych zariadeniach. V roku 2019 realizoval 30 kontrol kvality a poskytovanej starostlivosti v sociálnych zariadeniach v kraji.

Prešovský samosprávny kraj

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja vypracovávajú interné smernice k uplatňovaniu štandardov kvality sociálnych služieb.

1.7. Zabezpečiť celoživotné vzdelávanie zamestnancov v sociálnych službách, najmä odborných zamestnancov v priamom kontakte s prijímateľmi sociálnych služieb, v záujme dosiahnutia integrovaného prístupu k zdraviu, pohode a starostlivosti o starších ľudí so zohľadnením sociálnych a psychologických aspektov starnutia ako jedného z prostriedkov zvýšenia kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Gestor: MPSVR SR, poskytovatelia sociálnych služieb
Spolupracujúce subjekty: VÚC, obce
Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V procese deinštitucionalizácie starostlivosti o osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom alebo s dovŕšením dôchodkového veku sa pokračuje aj v hodnotenom období prostredníctvom Národného projektu Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov. Cieľom tohto národného projektu s predpokladanou alokáciou 8 569 262,05 eura, je príprava, kreovanie a systematická metodická podpora transformačných tímov pri tvorbe transformačných plánov konkrétnych zariadení sociálnych služieb, zapojených do procesu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, a naštartovanie transformačných procesov v komunitách, kde sa tieto zariadenia nachádzajú. Výsledkom tejto podpory je vytvorenie transformačných plánov pre konkrétne ZSS, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie synergie s Integrovaným regionálnym operačným programom (ďalej len „IROP“), ktorý zabezpečuje budovanie infraštruktúry komunitných sociálnych služieb. Príprava zariadení sociálnych služieb zapojených do projektu sa uskutočňuje predovšetkým prostredníctvom zabezpečenia kontinuálnej metodologickej podpory, vzdelávania relevantných osôb a subjektov, diseminačných aktivít podporujúcich proces deinštitucionalizácie a vzťahov v komunite, supervízie, informačných aktivít o procese deinštitucionalizácie.

Trnavský samosprávny kraj

V ZSS OvZP TTSK boli v uplynulom období zabezpečené zo strany zamestnávateľa vzdelávacie aktivity pre všetkých zamestnancov podľa ich vzdelávacích potrieb a pracovnej pozície. V každom roku zamestnanci absolvovali školenia v oblasti BOZP a CO, bola zabezpečená individuálna a skupinová supervízia pre všetkých zamestnancov.

Odborné kurzy absolvované zamestnancami sa týkali prevažne: bazálnej stimulácie, posunkovej reči, kurzy prvej pomoci, kurz maséra. V niektorých ZSS OvZP TTSK absolvovali zamestnanci úseku sociálnej rehabilitácie a výchovy akreditovaný vzdelávací program „inštruktor sociálnej rehabilitácie“ alebo „inštruktor rozvoja pracovných zručností“. Zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov zdravotného úseku bolo zabezpečované stavovskými komorami formou sústavného vzdelávania.

Od januára 2019 sa začal realizovať „Prvý podporný projekt pre pomáhajúce profesie“. Cieľom je zabezpečiť prevenciu pred emočnou a psychickou záťažou poskytovateľov sociálnej služby, čo vedie k zlepšeniu pracovnej pohody, výkonnosti a zlepšeniu kvality podmienok života prijímateľov v zariadeniach sociálnych služieb.

V roku 2019 prebiehal pilotný cyklus projektu. Postupne prejdú vzdelávaním všetci zamestnanci ZSS organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti – ukončenie rok 2022.

Nitriansky samosprávny kraj

Proces celoživotného vzdelávania zamestnancov v sociálnych službách prebiehal vo všetkých ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK. Pri plánovaní systému celoživotného vzdelávania zamestnancov pracujúcich v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK odbor sociálnych vecí ÚNSK vychádzal z reálnych potrieb poskytovateľov sociálnych služieb. Odbor sociálnych vecí zabezpečil v roku 2018 vzdelávanie odborných zamestnancov v ZSS jednotne, so zameraním na riešenie niektorých otázok interdisciplinárnym tímom v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK – alkoholizmus a drogová závislosť klientov. V roku 2019 bol modul vzdelávania zameraný na zásady komunikácie v sociálnej práci, komunikačné zručnosti zamestnancov ZSS vo vzťahu k PSS a k rodine PSS a riešenie krízových situácií. Vzdelávanie bolo určené aj pre zamestnancov, ktorí pracujú so seniormi. V rokoch 2018 a 2019 si ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zabezpečili vzdelávania svojich zamestnancov aj individuálne, v týchto oblastiach: prevencia týrania a zneužívania starých ľudí, prevencia kriminality u seniorov, reminiscencia v práci so seniormi s demenciou, validácia, paliatívna starostlivosť, bazálna starostlivosť, komunikačné zručnosti, zvládanie agresívneho správania, správna psychohygiena. Každé vzdelávanie bolo ukončené hodnotením vzdelávania a následne bolo sledované uplatnenie v praxi. V rámci celoživotného vzdelávania zamestnancov prebehla vo všetkých ZSS v zriaďovateľskej

pôsobnosti NSK individuálna aj skupinová supervízia zabezpečená prostredníctvom UKF v Nitre alebo prostredníctvom externých supervízorov.

Trenčiansky samosprávny kraj

V priebehu sledovaného obdobia TSK zabezpečil vzdelávanie všetkých zamestnancov pracujúcich v oblasti sociálnych služieb – verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, občianske združenia a cirkevné organizácie. Išlo o semináre, ktorých cieľom bolo poskytovanie sociálnych služieb osobám s diagnózou schizofrénia. Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb (spolupráca s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou), prevencia prenosu infekcií a stravovanie v zariadeniach sociálnych služieb (spolupráca s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva). TSK zabezpečoval vzdelávanie aj prostredníctvom svojich zariadení – a to „Ako spolupracovať v multidisciplinárnom tíme a pochopiť holistický prístup pri práci s prijímateľom sociálnych služieb“ – išlo o prípravu na hodnotenie kvality, ktoré začalo od septembra 2019. CSS-SLOVEN realizuje kreditové vzdelávania pre zdravotníckych pracovníkov nielen v zariadeniach sociálnych služieb. Zamestnanci zariadení sa ďalej zúčastnili doplňujúceho vzdelávania – kurzu inštruktor sociálnej rehabilitácie. Vzdelávanie je v rámci TSK uskutočňované aj prostredníctvom Informačno-poradenského centra, ktoré len v priebehu roka 2019 zorganizovalo viacero seminárov v spolupráci s Implementačnou agentúrou MPSVR SR, a to:

- máj 2019 workshop k NP DI PTT, október 2019 informačný seminár k NP DI PTT, odborný seminár v rámci národného projektu Kvalita sociálnych služieb, ktorého sa zúčastnili zamestnanci zariadení sociálnych služieb z TSK a cieľom ktorého bola podpora sociálneho začlenenia zraniteľných cieľových skupín (osôb odkázaných na sociálne služby) prostredníctvom poskytovania kvalitných sociálnych služieb, seminár určený pre prijímateľov zapojených do výzvy OP L'Z DOP 2018/4.2.1/01 Podpora opatrovateľskej služby a mal názov "Ako správne implementovať".

Košický samosprávny kraj

Za účelom zvýšenia kvality poskytovaných sociálnych služieb bolo v roku 2018 v zariadeniach vyškolených viac ako 213 zamestnancov, témy školení a seminárov: pracovník pre rozvoj pracovných zručností, inštruktor sociálnej rehabilitácie, práca s agresívnym klientom, individuálne plánovanie, manažér kvality, validácia, demencia, telesné a netelesné obmedzovanie, kľúčový zamestnanec a ošetrovateľská starostlivosť. V súvislosti so zavádzaním procesného riadenia v ZSS bolo vyškolených 52 zamestnancov z 13 zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Z dôvodu meniacej sa štruktúry prijímateľov sociálnych služieb, nárastu počtu prijímateľov s prejavmi agresívneho správania ohrozujúceho samotného prijímateľa, zamestnancov a ostatných prijímateľov zariadení, potreby špecifickému prístupu k prijímateľom s Alzheimerovou chorobou, je potrebné vzdelávaniu zamestnancov zariadení sociálnych služieb venovať zvýšenú pozornosť aj v budúcnosti pre zabezpečenie sociálnej služby v kvalite, ktorá bude rešpektovať ľudskú dôstojnosť prijímateľov, zabezpečiť poskytovanie bezpečných sociálnych služieb a zabezpečiť záujem o prácu v zariadeniach sociálnych služieb. V roku 2019 bolo z 13 zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK vrátane supervízií do vzdelávania zapojených celkovo 5431 zamestnancov.

Prešovský samosprávny kraj

Zamestnanci zariadení sociálnych služieb sa zúčastnili vzdelávacích aktivít a seminárov so zameraním na starostlivosť o seniorov napr. na témy: Senior trpiaci demenciou – jedinečná osobnosť, Aktivizácia seniorov prostredníctvom pohybových cvičení s využitím prvkov psychomotorickej terapie, Starostlivosť o klienta s agresívnym správaním, Zavedenie prvkov paliatívnej starostlivosti v pobytových zariadeniach sociálnych služieb, Úvod do aktivizácie seniorov v zariadeniach sociálnych služieb.

Zároveň zariadenia sociálnych služieb školia zamestnancov v rámci interných seminárov.

1.8. Pokračovať v modernizácii a debarierizácii zariadení sociálnych služieb a zvyšovaní úrovne ich materiálno-technickej interiérovej vybavenosti (polohovateľné postele, zdravotnícke pomôcky pre klientov, technické zariadenia na zlepšenie manipulácie s fyzickými osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu, vybavenosť priestorov na výkon odborných metód práce s klientmi, odborných činností, pracovnej terapie, výchovno-vzdelávacej činnosti, rehabilitačnej činnosti, voľnočasových aktivít, signalizačné pomôcky, prístup k IKT -- internet a pod.), a to v záujme zvýšenia kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Gestor: VÚC, obce, poskytovatelia sociálnych služieb
Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR
Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

V roku 2019 boli na základe poskytnutej dotácie MPSVaR SR realizované v 8 zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK nasledujúce projekty: nákup stropného zdvíhacieho systému, športových zariadení na cvičenie, zakúpenie dvoch špeciálnych motorových vozidiel so zdvíhacou plošinou a kotviacim systémom pre invalidný vozík, realizácia debarierizácie kúpeľne, vstupnej brány s elektrickým ovládaním, protišmykovej podlahy a nákup materiálno-technického vybavenia.

Trnavský samosprávny kraj

Počas obdobia marec 2018 – február 2020 vo všetkých ZSS OvZP TTSK kontinuálne pokračovala modernizácia, debarierizácia a zabezpečovanie zvyšovania úrovne materiálno-technickej vybavenosti. V roku 2018 bol v DSS Galanta uskutočnený projekt „Zateplenie fasády a strechy špecializovaného zariadenia“ v celkovej hodnote 41 376,47 eur, začal sa realizovať projekt „Výmeny obkladov dlažieb, zdravotníckej, rekonštrukcia kuchyne v DSS“, v celkovej výške 87 088,51 eur. Časť rekonštrukcie bola uskutočnená a financovaná v priebehu roka 2018 jednalo sa hlavne o rekonštrukciu izieb, denných miestností a sociálnych zariadení vo výške 58 89,42 eur. V roku 2019 sa dokončil projekt - modernizácia kuchyne vo výške 28 499,09 eur. V danom období prebehla v DSS Zavar modernizácia a debarierizácia ZSS – celkovej sume 44 756,91 eur. DSS Rohov každoročne pokračuje v modernizácii a debarierizácii a zabezpečuje zvyšovanie úrovne vybavenosti všetkých ubytovacích priestorov a priestorov určených na výkon odbornej činnosti s prijímateľmi sociálnych služieb..

Nitriansky samosprávny kraj

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK v roku 2018 čerpali kapitálové výdavky vo výške 2 171 tis. Eur, bežné výdavky účelovo určené na opravu a údržbu vo výške 1 149 tis. Eur a 191 tis. Eur z dotácií z MPSVR SR vrátane spoluúčasti NSK. Z finančných prostriedkov boli rekonštruované sociálne zariadenia, kúpeľne, kotolne, balkóny, boli realizované rekonštrukcie a modernizácie stravovacej prevádzky a jedálne, ubytovacích pavilónov, nákup a montáž protipožiarnych dverí, montáž požiarneho schodišťa, montáž koľajnicového stropného zdvíhacieho systému. V roku 2019 bolo čerpaných 3 087 tis. Eur na kapitálové výdavky, na bežné výdavky účelovo určené na opravu a údržbu 1 438 tis. Eur a 186 tis. Eur z dotácií z MPSVR SR vrátane účasti NSK. Z finančných prostriedkov boli zrekonštruované strechy a podkrovné priestory, montáž elektrickej požiarnej signalizácie, montáž protipožiarnych dverí, zateplenie budov, stavebné úpravy pracovní, rekonštrukcia elektroinštalácie, rekonštrukcia kúpeľní, vybudovanie dažďovej kanalizácie, rekonštrukcia plochej strechy. NSK obstaral v roku 2019 celkovo 65 elektrických polohovateľných postelí s antidekubitným matracom, 45 nočných stolíkov s odkladacou doskou, paravany, 17 polohovacích a masážnych kresiel. Tiež sa obstaralo materiálno-technické vybavenie na terapie – snoezelen, vyvýšené záhony, bicykle a iné.

Trenčiansky samosprávny kraj

V roku 2018 / 2019 bolo použitých na realizáciu opatrení v súvislosti s debarierizáciou celkom 1 940 273,00 Eur z kapitálových výdavkov pre 15 zariadení sociálnych služieb.

Poskytovatelia sociálnych služieb využívajú možnosti, ktoré zlepšujú a zvyšujú kvalitu poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom dotácií poskytnutých v súlade so zákonom o dotáciách.

Žilinský samosprávny kraj

V roku 2018 a roku 2019 získal ŽSK z MPSVaR SR dotácie na modernizáciu a debarierizáciu zariadení sociálnych služieb. Získané finančné prostriedky boli účelovo využité hlavne na zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb pre prijímateľov sociálnych služieb a zabezpečenie bezbariérových vstupov a rôznych pomôcok (napr. polohovateľné postele, stoličkový výťah, stropný závesný systém, inštalácia signalizačného zariadenia sestry – klient, bezbariérové kúpeľne, pásový schodolez...), ktoré sú určené pre prijímateľov v ZSS.

Banskobystrický samosprávny kraj

Na modernizáciu ZSS BBSK bolo vynaložených celkom 321 000 eur, najmä na nákup interiérového vybavenia a polohovateľných postelí a na modernizáciu interiéru (predovšetkým hygienických

zariadení) ako aj exteriéru zariadení. V roku 2019 boli v rámci kapitálových výdavkov vynaložené celkové finančné prostriedky vo výške 165 380 eur na odstraňovanie bariér (t.j. na rekonštrukciu a debarierizáciu kúpeľní a hygienických zariadení v DDaDSS Tisovec, v DDaDSS Veľký Krtíš a v špecializovanom zariadení (ďalej len „SZ“) Tereza Hronec; nákup vakových zdvihačkov pre DDaDSS Tisovec a DDaDSS Hriňová; nákup hygienickej hydraulického stoličky pre Domov Márie Banská Štiavnica; na debarierizáciu vstupu do budovy a záhrady pre DDaDSS Tisovec; automaticky otváracie dvere v SZ Tereza Hronec; rekonštrukciu časti zariadenia v DDaDSS Zvolen; rekonštrukciu a debarierizáciu vstupu do budovy pre DDaDSS Tornaľa; spracovanie projektovej dokumentácie k výstavbe vonkajšieho výťahu pre DDaDSS Tuhárske námestie Lučenec). Na modernizáciu interiérového vybavenia (nábytok, polohovateľné posteľe) a interiéru (predovšetkým hygienických zariadení) bolo vynaložených 247 660 eur v rámci rozpočtu bežných výdavkov.

Košický samosprávny kraj

Aktivity zrealizované v ZSS Harmonia Strážske za účelom modernizácie a humanizácie prostredia:

- hygienická maľba izieb prijímateľov
- výmena zastaranej PVC podlahy v izbách prijímateľov (počet - 14) a izbe sestier
- rekonštrukcia a modernizácia spoločných kúpeľní pre prijímateľov (počet – 3)
- rekonštrukcia a modernizácia vstupného priestoru zariadenia
- zakúpenie a montáž záhradného altánu so sedením pre voľnočasové účely prijímateľov v exteriéri zariadenia
- zriadenie fajčiarskych kútikov pre prijímateľov – vybudovanie deliacich stien
- rekonštrukcia a modernizácia kuchynky pre prijímateľov
- zakúpenie veľkokapacitnej práčky
- zakúpenie plynového ohrievača vody TUV (havarijný stav)

Prešovský samosprávny kraj

V rámci modernizácie a debarierizácie ZSS bola v sledovanom období riešená bezbariérovosť objektov, a to napr. vytváraním bezbariérového prostredia prostredníctvom rekonštrukcie kúpeľní, nákupom osobného lôžkového výťahu, zvislej zdvihacej plošiny, vakového zdvihaču, stoličkového výťahu, sprchovacích hygienických stoličiek, inštaláciou madiel. Zakúpené boli elektricky polohovateľné lôžka s antidekubitným matracom pre imobilných prijímateľov. Modernizácia bola riešená dovybavením priestorov na realizáciu rehabilitačnej činnosti a voľnočasových aktivít.

1.9. Pokračovať v transformácii veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb na zariadenia s nižšou kapacitou (zariadenia rodinného typu) v záujme uplatnenia individuálneho, na potreby konkrétneho človeka orientovaného prístupu v sociálnych službách.

Gestor: VÚC, obce a MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

V sledovanom období sa začal proces deinštitucionalizácie a transformácie Domova sociálnych služieb a zariadenia podporovaného bývania MEREMA a Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača. Transformačné plány zariadení boli schválené Zastupiteľstvom BSK a MPRV SR bola podaná žiadosť o poskytnutie NFP na realizáciu procesu deinštitucionalizácie v oboch ZSS. MPRV SR rozhodnutím zo dňa 25.6.2019 schválilo BSK žiadosť o poskytnutie NFP pre Domov sociálnych služieb a zariadenie podporovaného bývania MEREMA a rozhodnutím zo dňa 3.7.2018 schválilo BSK žiadosť o poskytnutie NFP pre Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača. Bolo vyhlásené verejné obstarávanie na stavebné práce a realizovali sa prvé fázy deinštitucionalizácie spočívajúce vo vzdelávaní pracovníkov.

Trnavský samosprávny kraj

Počas obdobia marec 2018 – február 2020 nebola uskutočnená transformácia žiadneho existujúceho ZSS na zariadenie rodinného typu. Aj napriek tomu, že v blízkej budúcnosti transformácia na zariadenie rodinného typu nie je plánovaná, našou snahou je riešiť problematiku veľkokapacitných

ZSS. Jedným zo spôsobov je proces deinštitucionalizácie – vid' opatrenie 7.4.3; 1.1. Prostredníctvom deinštitucionalizácie sa síce nezníži pôvodná kapacita zariadenia, ale vytvoria sa viaceré bytové jednotky, v ktorých bude umiestnený menší počet klientov. Týmto sa charakter poskytovanej služby priblíži sociálnym službám komunitného typu.

Nitriansky samosprávny kraj

V rokoch 2018 – 2019 NSK pripravoval podklady k deinštitucionalizácii zariadenia „LIPKA“, ZSS Lipová, avšak pre viaceré zmeny vo výzve na podanie žiadosti o NFP, z dôvodu podanej petície od potencionálnych susedov a z dôvodu problému pri hľadaní vhodných lokalít sme žiadosť nepodali, ale sa pripravujeme na ďalšie programové obdobie.

Trenčiansky samosprávny kraj

Je naďalej podporovaný proces deinštitucionalizácie zariadenia DSS - Adamovské Kochanovce, ktorej stratégiu vláda Slovenskej republiky schválila v decembri roku 2011. V rámci rozpočtu sú vyčlenené finančné prostriedky na kúpu vhodných pozemkov, ktoré budú spĺňať všetky kritériá. V auguste 2019 bol proces prípravy završený predložením žiadosti o NFP cez Operačný program IROP. Realizácia investičného projektu výstavby v zmysle nastaveného časového harmonogramu realizácie projektu sa predpokladá od 3/2020 do 8/2022.

Žilinský samosprávny kraj

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré sa rozhodli zapojiť do vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadosti o NFP na podporu prechodu poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej formy na komunitnú prostredníctvom IROP – prvé kolo:

- DSS a ZpS Zákamenné, DSS a ŠZ Liptovský Hrádok, CSS Straník

09/2019 - vyhlásená nová výzva Deinštitucionalizácia sociálnych zariadení na predkladanie žiadostí o NFP

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré sa rozhodli zapojiť do (druhého kola) vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP na podporu prechodu poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej formy na komunitnú: CSS TAU Turie, CSS Kamence, CSS Tvrdošín.

Banskobystrický samosprávny kraj

Do procesu deinštitucionalizácie v BBSK boli v hodnotenom období 2018, 2019 až 2020 zapojené 2 domovy sociálnych služieb (Domov sociálnych služieb so sídlom v Ladomerskej Vieske a FEMINA Domov sociálnych služieb so sídlom vo Veľkom Blhu), kde sú aj občania v seniorskom veku. Podrobnejšie informácie týkajúce sa deinštitucionalizácie uvedených zariadení sú v Prílohe .

Košický samosprávny kraj

Úrad KSK sa zapojil do procesu Deinštitucionalizácie sociálnych služieb (ďalej len „DI“) prostredníctvom zariadenia LIDWINA – Domov sociálnych služieb, Strážske (ďalej len „zariadenie LIDWINA“). Projekt by sa mal realizovať do konca roka 2020.

1.10. Podporovať rozvoj sociálnej rehabilitácie v domácej i inštitucionálnej starostlivosti v záujme vytvorenia podmienok na čo najdlhšie udržanie nezávislého spôsobu života.

Gestor: VÚC , obce, poskytovatelia sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

V roku 2018 a 2019 boli na základe poskytnutej dotácie MPSVaR SR zrealizované projekty zamerané na zlepšenie podmienok pre výkon sociálnej rehabilitácie - nákup počítačovej techniky, kuchynskej linky, drezu a kuchynského vybavenia a športových zariadení na cvičenie.

Na poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti poskytol BSK v roku 2018 a v roku 2019 finančný príspevok 2 neverejným poskytovateľom. Poskytovanie sociálnej rehabilitácie bolo zamerané na cieľovú skupinu osôb so zrakovým postihnutím a osôb s pervazívnou vývinovou poruchou.

Trnavský samosprávny kraj

TTSK v období marec 2018 – február 2020 poskytol finančný príspevok na poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti pre: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska Bratislava (KST), Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých Trnavského kraja Trnava, Centrum pre nevidiacich a slabozrakých Slovenska, n. o. Zavar.

Nitriansky samosprávny kraj

Na základe zmluvy o poskytovaní finančného príspevku NSK poskytol v roku 2018 aj 2019 a naďalej bude poskytovať finančný príspevok na poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti 1 neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby - občianskemu združeniu Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK navýšil počet hodín poskytovania sociálneho poradenstva takmer dvojnásobne (rok 2018 – 2600 hodín a rok 2019 4700 hodín). Zároveň finančne podporil každý rok poskytovanie 2000 hodín sociálnej rehabilitácie. TSK poskytuje finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby pre občanov so sluchovým postihnutím s trvalým pobytom v územnom obvode TSK s každoročným navýšením jeho výšky. Pri porovnaní roku 2017 a 2019 sa jedná približne o 90% nárast objemu poskytnutých finančných prostriedkov. Poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti je v TSK zabezpečené prostredníctvom Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska pre občanov so zrakovým postihnutím, bez obmedzenia veku, to znamená aj starším občanom. V sledovanom období bol z TSK poskytnutý finančný príspevok na prevádzku pre poskytnutie 2000 h sociálnej rehabilitácie s medzročným nárastom objemu poskytnutých finančných prostriedkov cca o 50%.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK financuje poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti prostredníctvom Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. ZSS podporujú rozvoj komplexnej sociálnej rehabilitácie prostredníctvom podpory odborného vzdelávania svojich zamestnancov (špecializované sociálne poradenstvo, canisterapia, bazálna stimulácia, snoezelen a pod.).

Banskobystrický samosprávny kraj

Sociálna rehabilitácia ako samostatná odborná činnosť je poskytovaná 1 neverejným poskytovateľom pre občanov so zrakovým postihnutím. V roku 2019 bola poskytnutá 182 prijímateľom sociálnej rehabilitácie (v roku 2018 bolo 192 prijímateľov) v počte úkonov 856 (v roku 2018 bolo 768 úkonov), a to vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja. Bola poskytnutá v rozsahu 1 428 hodín priamej práce s klientmi (v roku 2018 bolo 1 527 hodín) prevažne individuálnou formou. Výška finančného príspevku z rozpočtu BBSK v roku 2019 bola 37 908 eur, v roku 2018 bola 33 411 eur.

Košický samosprávny kraj

KSK financuje poskytovanie sociálnej rehabilitácie ako samostatnej odbornej činnosti prostredníctvom Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „ÚNSS“). V rokoch 2018 a 2019 boli na túto činnosť vyčlenené finančné prostriedky:

Sociálna rehabilitácia:

- Rok 2018: 1250 hod. - 30 700 eur
- Rok 2019: 1151 hod. - 32 879,70 eur

Prešovský samosprávny kraj

Sociálna rehabilitácia je súčasťou individuálnych plánov zariadení sociálnych služieb v územnom obvode PSK, jej napĺňanie je pravidelne vyhodnocované. V spolupráci s rodinnými príslušníkmi prijímateľov sociálnych služieb pomáhajú pri realizácii sociálnej rehabilitácie aj v domácom prostredí.

1.11. Vykonať revíziu siete služieb pre starších ľudí s duševnými poruchami a pre starších ľudí s viacnásobným zdravotným postihnutím a reštrukturalizovať ich tak, aby zodpovedali aktuálnej situácii a skutočným potrebám starších ľudí.

Gestor: VÚC a obce, poskytovatelia sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK postupuje v zmysle Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, ktorý o. i. vychádzal aj zo základných východísk Časového a finančného plánu na podporu poskytovania sociálnych služieb pre občanov so psychiatrickými diagnózami (s prihliadnutím na špecifické diagnózy a poruchy správania) a pre občanov s viacnásobným postihnutím).

Trnavský samosprávny kraj

V roku 2018 a 2019 bol vypracovaný Dodatok č.1 a Dodatok č. 2 ku „Koncepcii rozvoja sociálnych služieb na území TTSK 2015-2020“, kde bola vykonaná analýza poskytovateľov sociálnych služieb na úrovni okresov trnavského regiónu.

Nitriansky samosprávny kraj

Za účelom vypracovania analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode vyššieho územného celku podľa jednotlivých druhov a foriem sociálnych služieb a cieľových skupín bolo uskutočnených niekoľko pracovných stretnutí v priebehu mesiacov marec až máj 2019 za účasti zástupcov miest a obcí NSK ako aj zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode NSK. Cieľom stretnutí bolo spoločne definovať údaje do analýzy, spracovať SWOT analýzy a na základe predložených dotazníkov sa následne zozbierali relevantné dáta podľa druhu a foriem sociálnych služieb, pričom na základe získaných informácií viaceré obce NSK prehodnotili a doplnili aj svoje komunitné plány. Výsledkom tejto činnosti bol schválený Dodatok č. 1 ku Koncepcii rozvoja sociálnych služieb v regióne NSK na roky 2018-2023.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK v roku 2019 schválilo Zastupiteľstvo TSK aktualizáciu Koncepcie rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020 v zmysle národných priorít rozvoja sociálnych služieb a s ohľadom na komunitné plány obcí vo svojom regióne. Súčasťou bola aktualizácia údajov jednotlivých cieľových skupín vzhľadom k demografickému vývoju obyvateľstva (seniori, osoby so zdravotným postihnutím, ohrozené skupiny detí a mládeže, osoby bez prístrešia, osoby v akútnej kríze – obe domáceho násillia) a vzhľadom k zadefinovaniu potreby počtov miest pre jednotlivé druhy sociálnych služieb.

Žilinský samosprávny kraj

V každom regióne kraja sú poskytované sociálne služby pre uvedenú cieľovú skupinu. Prijímatelia sociálnej služby s rovnakým druhom choroby alebo postihnutia reagujú na rovnaké podnety rozdielne. ZSS taktiež napomáhajú k začleneniu prijímateľov do spoločnosti a vytvárajú priestor na kultúrnu sebarealizáciu v podobe rôznych podujatí.

Banskobystrický samosprávny kraj

Koncom roka 2018 bola vykonaná revízia siete služieb v ZSS BBSK v prospech rozšírenia sociálnych služieb určených pre seniorov. V dôsledku toho došlo v 2 zariadeniach BBSK k pretransformovaniu časti ich kapacity a k zaregistrovaniu novej sociálnej služby špecializované zariadenie (ďalej „ŠZ“), a to od 1.1.2019 v DDaDSS BUKOVEC Sebedín Bečov, budova v Hrochoti - 23 miest (so zameraním na Alzheimerovu chorobu a Parkinsonovu chorobu) a od 1.4.2019 v DDaDSS Senium Banská Bystrica – 38 miest (pre Alzheimerovu chorobu, demencie rôzneho typu etiologie a Parkinsonovu chorobu), pričom nedošlo k navýšeniu celkovej kapacity týchto zariadení, došlo však k navýšeniu personálu (v Hrochoti o 3 zamestnancov a v Banskej Bystrici o 9 zamestnancov). Ďalšie zmeny druhu poskytovaných sociálnych služieb v existujúcich ZSS BBSK boli v prospech počtu miest v zariadeniach pre seniorov (ďalej „ZPS“), kde sa v roku 2019 vytvorilo 332 miest ale bez navýšenia celkovej pôvodnej kapacity tých zariadení, kde nové miesta v ZPS vznikli.

Košický samosprávny kraj

KSK pravidelne (min. 1x ročne) prehodnocuje potrebu siete sociálnych služieb pre starších ľudí, ktorá vyplýva z analytickej časti koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK a žiadostí o zabezpečenie sociálnych služieb doručených KSK. Za týmto účelom každoročne dochádza k prehodnoteniu počtu zazmluvnených miest u neverejných poskytovateľov.

1.12. Dôsledne vyhodnocovať vplyvy reforiem a opatrení v oblasti sociálnych služieb na súčasnú i budúcu situáciu starších ľudí.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s VÚC a obcami

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie
Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Na prípravu návrhov legislatívnych materiálov predkladaných do medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády SR v súlade s Legislatívnymi pravidlami vlády SR, a aj na prípravu návrhov nelegislatívnych materiálov, ktorých súčasťou je uznesenie vlády SR, predkladaných v súlade so Smernicou na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády SR, sa vzťahuje Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov, schválená uznesením vlády č. 24 zo 14. januára 2015 v znení uznesenia vlády SR č. 513 zo 16. septembra 2015 a uznesenia vlády SR č. 76 z 24. februára 2016. Súčasťou Doložky vybraných vplyvov je aj Analýza sociálnych vplyvov, vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť (vo význame rovnosti žien a mužov) a vplyvy na zamestnanosť. V rámci špecifikácie ovplyvnených skupín domácností, ktoré budú pozitívne/ negatívne ovplyvnené sú uvádzaní aj starší ľudia, resp. dôchodcovské domácnosti.

Samosprávne kraje

Sa aktívne podieľajú na posudzovaní vplyvov rôznych reforiem a opatrení v oblasti sociálnych služieb z hľadiska ich vplyvu na seniorov v rámci aktívneho pripomienkovania návrhov zákonov a ich novelizácií, ale taktiež v rámci vlastných návrhov a riešení problematických a rizikových oblastí v rôznych sférach života občanov.

1.13. Odstrániť podhodnocovanie nárokov na finančné zabezpečenie sociálnych služieb vo verejných rozpočtoch („odstrániť“ hlasovanie za rozpočet, ktorý nezohľadňuje potreby na zabezpečenie sociálnych služieb).

Gestor: VÚC a obce

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK v r.2018 vynaložil na sociálne zabezpečenie finančné prostriedky vo výške 23 319 702,16 EUR, v r.2019 vynaložil na sociálne zabezpečenie finančné prostriedky vo výške 27 198 586,21 EUR a na rok 2020 má BSK naplánované na tento účel vynaložiť finančné prostriedky vo výške 33 366 915,38 EUR. Rozpočet BSK na sociálne zabezpečenie je dlhodobo jedným z najvyšších spomedzi všetkých samosprávnych krajov.

Nitriansky samosprávny kraj

Rozpočet na bežné výdavky na sociálne služby bol v roku 2018 vo výške 40 130 tis. Eur, z toho 36 672. tis Eur pre verejných poskytovateľov v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK a 3 458 tis. Eur pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

Rozpočet na bežné výdavky na sociálne služby bol v roku 2019 čerpaný vo výške 47 305 tis. Eur, z toho 43 318. tis Eur pre verejných poskytovateľov v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK a 3 988 tis. Eur pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

Trenčiansky samosprávny kraj

Pre rozpočtový rok 2019 bol objem finančných prostriedkov na bežné výdavky (24 832 397 eur) v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka zvýšený takmer o 3 173 tis. eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje medziročný nárast o 14,6 %. Objem finančných prostriedkov pre verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pre rok 2019 bol plánovaný na úrovni predchádzajúceho roka 2018, t.j. v celkovom objeme 923 543 eur.

Pre rozpočtový rok 2020 je objem finančných prostriedkov stanovený vo výške 26 822 255 eur, čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje zvýšenie bežných výdavkov takmer o 1 990 tis. eur a predstavuje medziročný nárast o 8,0% pre ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti

TSK. Objem finančných prostriedkov pre verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb má pre rok 2020 plánovaný medziročný nárast približne o 111 tis. eur v celkovom objeme 1 034 945 eur.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK patrí medzi samosprávne kraje, ktoré vyčleňujú najvyšší podiel finančných prostriedkov na sociálnu oblasť, takmer 40 % z celkového rozpočtu.

Banskobystrický samosprávny kraj

Nakoľko počet prijímateľov sociálnych služieb - seniorov v ZSS BBSK sa v rokoch 2013 až 2020 výraznejšie nezmenil, je financovanie uvedenej cieľovej skupiny dlhodobo na porovnateľnej úrovni, keďže došlo len k zmene druhu sociálnych služieb pre seniorov. Podrobnejšie informácie v Prílohe.

Košický samosprávny kraj

Objem finančných prostriedkov v rozpočte KSK vyčlenených na sociálnu oblasť sa každoročne zvyšuje. Potreba sociálnych služieb – dopyt – zodpovedá vytvorenej sieti sociálnych služieb v kraji, ročne je vybavených 95% z celkového počtu doručených žiadostí o poskytovanie sociálnych služieb.

1.14. Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb pre cieľovú skupinu (v oblasti bývania, stravovania, ponuky rôznych doplnkových služieb – rehabilitačných, voľnočasových a pod.).

Gestor: obce a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

Pri poskytovaní sociálnej služby v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK majú prijímatelia sociálnych služieb právo (priamo, alebo prostredníctvom volených zástupcov) podieľať sa na určovaní životných podmienok v zariadení, pri úprave domáceho poriadku, pri riešení vecí súvisiacich s podmienkami a kvalitou poskytovania sociálnych služieb a pri výbere aktivít vykonávaných vo voľnom čase.

Trnavský samosprávny kraj

Všetky ZSS OvZP TTSK v predmetnom období pokračovali v modernizácii priestorov zariadenia, redukcii lôžok, zabezpečovali dodávku kvalitných potravín pre prijímateľov sociálnej služby, hlavne výrobkov nutrične vhodných pre starších ľudí s akcentom na racionálnu výživu, zabezpečovali pre prijímateľov sociálnej služby nutričnú doplnkovú výživu – nápoj Medidrink – vid' opatrenie 1.8.

Na zabránenie sociálnej izolácie starších ľudí boli v ZSS vytvárané podmienky tým, že im boli denne ponúkané možnosti na zmysluplné využívanie voľného času prostredníctvom pracovných terapií a záujmových činností.

Nitriansky samosprávny kraj

Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb v oblasti

- *bývania sa v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zabezpečuje debarierizáciou ubytovacích a spoločenských priestorov, vytváraním nových ubytovacích priestorov, resp. rekonštrukciou existujúcich, modernizáciou vybavenia obytných a spoločenských priestorov, renováciou a rekonštrukciou sociálnych zariadení a kúpeľní.*
- *stravovania v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zabezpečuje rekonštrukciou, modernizáciou stravovacích priestorov v zmysle hygienických a prevádzkových požiadaviek cieľovej skupiny a ich zabezpečením klimatizačnými jednotkami. Na transport naporciovannej stravy sa používajú špeciálne upravené termokazety, aby sa minimalizovalo riziko kontaminácie hotového pokrmu.*
- *ponuky doplnkových služieb v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zabezpečuje modernizáciou, resp. rekonštrukciou spoločenských miestností, knižníc, internetových miestností, dielni na ručné práce, zariadením multisenzorických snoezelen miestností, multigeneračnej zóny za účelom aktívneho trávenia voľného času, fit-parku.*

Trenčiansky samosprávny kraj

Vo všetkých ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK pokračovalo zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb zavádzaním štandardov kvality ale aj ďalších doplnkových služieb s prihliadnutím na individuálne potreby prijímateľov.

Žilinský samosprávny kraj

V zariadeniach ŽSK sú vytvárané podmienky na rôzne športové aktivity, kultúrno-spoločenské podujatia, poskytujú sa kvalitné odborné činnosti ako bazálna stimulácia, liečebná rehabilitácia, terapia v snoezelen miestnosti, canisterapia, hipoterapia, taktiež biblioterapia, arteterapia, muzikoterapia, reminiscenčná terapia, bazálna stimulácia, pracovná terapia, zriadené sú rôzne dielne a miestnosti na prácu s drevom, textilným materiálom, hlinou, sklom a pod. Niektorí klienti majú možnosť navštevovať Univerzitu tretieho veku.

Banskobystrický samosprávny kraj

V existujúcich ZSS BBSK určených pre seniorov sa zvyšuje úroveň ubytovania, doplňujú sa kompenzačné pomôcky, nakupujú sa rôzne druhy pomôcok na uľahčenie práce zamestnancov pri manipulácii s imobilnými prijímateľmi sociálnych služieb, zabezpečuje sa bezbariérovosť, modernizujú sa spoločenské priestory, zavádzajú sa moderné technológie a internet, zvyšuje sa odbornosť zamestnancov. K zvýšeniu kvality sociálnych služieb pre skupinu seniorov prispieva aj registrácia nových verejných a obecných zariadení sociálnych služieb, ktoré majú spravidla vyšší štandard priestorového a materiálového vybavenia a nižšiu kapacitu. Vo všetkých ZSS sa pozornosť venuje voľnočasovým aktivitám. V rokoch 2018 a 2019 ZSS BBSK pokračovali v procese udržiavania zavedeného systému manažérstva kvality podľa normy EN ISO 9001:2008 a STN EN ISO 9001. V roku 2018 prebehol v 20 ZSS BBSK recertifikačný audit za účelom udržiavania zavedeného systému manažérstva kvality. V 7 ZSS prebehol prvý dozorný audit po recertifikačnom audite a v 2 ZSS BBSK prebehol druhý dozorný audit v procese recertifikácie nezávislého posúdenia existujúceho systému manažérstva kvality. V roku 2019 v rámci udržiavania zavedeného systému manažérstva kvality v ZSS BBSK prebehli audity systému manažérstva kvality nasledovne: 7 recertifikačných auditov, 1 prvý dozorný audit a 20 druhých dozorných auditov.

Košický samosprávny kraj

KSK pristúpil k postupnému zavádzaniu komplexného informačného systému (ďalej len „IS“) v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (ZSS). IS je moderný nástroj, ktorý predstavuje komplexné spravovanie a vedenie sociálnej, personálnej a majetkovej agendy šitý pre ZSS. Hlavným cieľom zavedenia tohto systému je zvýšenie efektivity práce v zariadení pomocou špecializovaných nástrojov pre často opakované operácie (vedenie depozít, automatický prepočet úhrad klientov, objednávanie počtu jedál v závislosti od skutočného počtu klientov a zamestnancov, vedenie individuálnych plánov a ošetrovateľskej dokumentácie..). V záujme zvýšenia kvality poskytovaných soc. služieb KSK pokračuje v modernizácii zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti, v zlepšovaní podmienok, vo voľnočasových aktivitách. Boli zavedené nové techniky zamerané na zmenu prístupu ku klientovi, rozvoj ergoterapie, napr.: rezonančná muzikoterapia, eukanistika, výroba šperkov, práca s pedigom, výroba balzamov, Vítkov chodník zameraný na stimuláciu chodidiel pohybu a koordinácie, kognitívne schopnosti rozvíjané v Snoezelen miestnosti.

Prešovský samosprávny kraj

Rovnako v období marec 2018 – február 2020 ZSS, okrem poskytovania starostlivosti definovanej zákonom o sociálnych službách, zabezpečovali zvyšovanie kvality sociálnych služieb aj poskytovaním ďalších činností. Kvalita bývania prijímateľov sociálnych služieb sa zlepšovala aj postupným znižovaním počtu lôžok na izbách. Prijímatelia sociálnych služieb sa znova zúčastňovali rôznych druhov terapií, či už biblioterapia, muzikoterapia, dramaterapia, venovali sa ručným prácam, pripravovali svoje výrobky na rôzne druhy prezentácii, zúčastňovali sa na duchovnom živote.

1.15. Vybudovať kvalitnú a dostatočnú sieť špecializovaných zariadení.

Gestor: obce a vyššie územné celky

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia soc. služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK v sledovanom období rozšíril kapacity špecializovaných zariadení (pre prijímateľov sociálnych služieb s Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou alebo demenciou rôzneho typu etiológie) v ZSS vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Trnavský samosprávny kraj

V sledovanom období TTSK pretransformoval 1 ZSS pre dospelých - v rámci už existujúcej kapacity vyčlenil 39 miest pre špecializované zariadenie. Transformáciou Krízového strediska v Trnave vzniklo špecializované zariadenie s kapacitou 10 miest, kde je poskytovaná sociálna služba ambulantnou formou deťom s diagnózou autizmus vo veku od 3 do 7 rokov. V decembri 2019 bolo odovzdané do užívania nové Centrum sociálnych služieb v Galante, kde budú poskytované sociálne služby ambulantnou formou v špecializovanom zariadení s kapacitou 10 miest. Spolu je v špecializovaných zariadeniach OvZP TTSK kapacita 305 miest.

Nitriansky samosprávny kraj

K 31.12.2019 je v registri poskytovateľov sociálnych služieb v druhu sociálnej služby špecializované zariadenie zapísaných 2378 miest, čo je oproti roku 2017 celkový nárast o 360 miest. Z toho v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK je nárast o 284 miest a u neverejných poskytovateľov sociálnych služieb je nárast o 76 miest. Ku skvalitňovaniu poskytovaných sociálnych služieb v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK prispieva aj to, že v roku 2018 z pôvodného počtu 2040,5 zamestnancov bol celkový počet navýšený o 38,5 zamestnancov. V priebehu roka 2019 došlo k navýšeniu o ďalších 60 zamestnancov. Konečný stav počtu zamestnancov v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK k 01.01.2020 celkom 2139,5 zamestnancov.

Trenčiansky samosprávny kraj

V roku 2018 bolo novovybudované špecializované zariadenie a v roku 2019 bola začatá rekonštrukcia špecializovaného zariadenia pre osoby s autizmom. Pri spracovávaní podkladov pre rozmiestnenie poskytovateľov v závislosti na cieľových skupinách sa vychádzalo hlavne z údajov v NCZI a potrieb občanov nášho kraja.

Žilinský samosprávny kraj

ŽSK zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v špecializovanom zariadení vo všetkých regiónoch prostredníctvom 24 účelne zlúčených ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti, celkovo v 38 prevádzkach (t. j. 38 miest poskytovania) s celkovou kapacitou cca 1 337. Prevažnú väčšinu klientov tvoria seniori a klienti v produktívnom veku.

Banskobystrický samosprávny kraj

Počet špecializovaných zariadení určených prevažne pre seniorov sa v kraji zvýšil v porovnaní s rokom 2017 o 3 zariadenia (1 neverejná a 2 ZSS BBSK) a počet miest o 89 miest. Všetky zariadenia sú zamerané na občanov s Alzheimerovou chorobou, 3 z nich aj pre demencie rôzneho typu etiológie, v 3 prípadoch aj na Parkinsonovu chorobu a v ďalšom aj na schizofréniu.

Košický samosprávny kraj

Sociálne služby pre seniorov zabezpečuje KSK aj v špecializovaných zariadeniach. V roku 2018 bol z rozpočtu KSK poskytnutý finančný príspevok na 310 miest v špecializovaných zariadeniach u neverejných, 344 u verejných + 38 ambulantnou formou. V roku 2019 to bolo 331 neverejných a 344 verejných, z toho 38 v ambulantnej starostlivosti.

Prešovský samosprávny kraj

Za sledované obdobie marec 2018 – február 2020 boli do registra PSK zapísaní šiesti neverejní poskytovatelia sociálnej služby v špecializovanom zariadení, pričom piati so zameraním na cieľovú skupinu fyzických osôb s Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou a demenciami rôzneho typu etiológie a jeden poskytovateľ so zameraním na cieľovú skupinu fyzických osôb so zdravotným postihnutím, ktorým je schizofrénia, mániodepresia a demencia.

1.16. Regulovať počet lôžok vo veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb.

Gestor: obce a vyššie územné celky

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia soc. služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

Znižovanie kapacít veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK je jednou z programových priorít Konceptie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii BSK. Tento proces dlhodobo prebieha vo viacerých ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.

Trnavský samosprávny kraj

Znižovanie kapacít veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK dlhodobo prebieha vo viacerých ZSS OvZP TTSK. Redukcia lôžok prebieha aj v súvislosti s procesom plnenia podmienok vyhlášky MZ SR č. 210/2016 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia (ďalej len „vyhláška č. 210/2016 Z. z.“).

Nitriansky samosprávny kraj

K zníženiu miest vo veľkokapacitných zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zatiaľ nedochádza, ale OSV ÚNSK pripravuje materiál, v ktorom sú zapracované aj požiadavky v zmysle vyhlášky č. 210/2016 Z. z. Podmienky vyhlášky majú za dôsledok znížovanie kapacít v niektorých ZSS.

Trenčiansky samosprávny kraj

TSK plní priebežne opatrenie – od roku 2018 došlo k zníženiu kapacít o viac ako 20 lôžok vo veľkokapacitných zariadeniach. Prihliadalo sa najmä na dodržiavanie platnej legislatívy, ktorá súvisí s poskytovaním sociálnych služieb.

Žilinský samosprávny kraj

ZSS v rámci plnenia štandardov kvality postupne pristupujú k regulácii počtu lôžok. Z toho 3 zariadenia sociálnych služieb sú zapojené do procesu deinštitucionalizácie a transformácie sociálnych služieb a ďalšie 3 ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, sa rozhodli zapojiť do (druhého kola) vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP na podporu prechodu poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej formy na komunitnú.

Banskobystrický samosprávny kraj

V BBSK dlhodobo nedochádza k zvyšovaniu počtu lôžok vo veľkokapacitných zariadeniach, ktoré boli uvedené do prevádzky v minulosti. Vo viacerých prípadoch došlo k ich zníženiu v záujme zvyšovania úrovne priestorových a materiálnych podmienok na poskytovanie služieb. Nové pobytové zariadenia pre cieľovú skupinu seniorov, ktoré boli zaregistrované, majú len výnimočne trojlôžkové izby, spravidla sú tu dvojlôžkové izby, prípadne jednolôžkové izby, pričom celková kapacita zariadenia zodpovedá súčasným maximálnym normám stanoveným legislatívou, resp. je nižšia (napr. v roku 2019 bolo zaregistrované 1 zariadenie pre seniorov s kapacitou 28 miest).

Košický samosprávny kraj

Realizuje sa priebežne, odstránili sa viaclôžkové izby, vznikajú jednolôžkové izby, postupne sa znižuje kapacita tých zariadení, ktoré neplnili vyhlášku o minimálnych štandardoch na ubytovacie zariadenia.

7.4.2. Rozvoj terénnych sociálnych služieb a ambulantných sociálnych služieb podporujúcich zotrvanie starších ľudí v prirodzenom rodinnom prostredí

Cieľ: Podporiť rozvoj terénnych sociálnych služieb a ambulantných sociálnych služieb podporujúcich zotrvanie starších ľudí v prirodzenom rodinnom prostredí.

Opatrenia:

1.1. Podporovať zotrvanie starších ľudí v prirodzenom sociálnom (rodinnom) prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb a ambulantných sociálnych služieb, reagovať pritom na vývoj potreby rozvoja determinovaného počtom potenciálnych prijímateľov v území (veková štruktúra obyvateľstva v území) a mierou ich závislosti.

Gestor: VÚC a obce, poskytovatelia sociálnych služieb

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

V súlade s filozofiou zotrvať v prirodzenom prostredí a uprednostňovať preto terénne sociálne služby pred pobytovými BSK v sledovanom období od marca 2018 do februára 2020 zapísal do Registra poskytovateľov sociálnych služieb:

- 2 poskytovateľov opatrovateľskej služby,
- 1 poskytovateľa, ktorý začal poskytovať sociálnu službu v dennom stacionári,
- 1 poskytovateľa prepravnej služby,
- 1 poskytovateľa, ktorý začal poskytovať sociálnu službu v dennom centre,
- 2 poskytovateľov podpornej služby – jedáleň.

Trenčiansky samosprávny kraj

V októbri 2019 boli oslovené vybrané mestá v súvislosti so spoluprácou v pripravovanom projekte v rámci podpory a zotrvania občana vo svojom prirodzenom prostredí. Následne ešte v októbri 2019 bola spracovaná a na webovej stránke TSK zverejnená štúdia uskutočniteľnosti projektu „Zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života“, aby sa k tomuto dokumentu mohli vyjadriť všetky stavovské organizácie i ostatné subjekty, ktoré sa venujú informatizácii a digitalizácii systémov verejnej správy. Predmetom realizácie projektu „Zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života“ je zvýšenie využívania asistenčných technológií v zmysle § 52 zákona o sociálnych službách v aktuálnom znení „Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci“ s cieľom umožniť znevýhodneným občanom:

1. zotrvanie v prirodzenom domácom prostredí;
2. skorší návrat do domáceho prostredia po hospitalizácii, resp. poskytnutí sociálnej služby;

Priamym výstupom projektu bude elektronická služba „Poskytovanie nástroja pre podporu asistovaného života“, ktorú TSK sprístupní tým subjektom na území TSK, ktoré poskytujú sociálnu službu osobe odkázanej na pomoc inej osoby. Prevádzku tejto elektronickej služby zabezpečí TSK, čo umožní poskytovateľom sociálnych služieb odbúrať starostlivosť o relevantné informačné technológie. Týmto projektom VUC naplňa kompetenciu podľa § 4 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov: podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja. Implementácia nástroja, ktorý bude monitorovať domáce prostredie občana so slabšou zdravotnou alebo fyzickou kondíciou a signalizovať neštandardné situácie dohliadajúcej osobe je nevyhnutná podmienka pre oddialenie nástupu občana do pobytového zariadenia. Predpokladom poskytnutia nástrojov je, že klient je spôsobilý pre osamelý život, ale okrem pomoci s vybranými úkonmi v zmysle jednotlivých stupňov odkázanosti v dohodnutých termínoch hrozí pri osamelom živote riziko vzniku neštandardnej situácie, kedy si klient sám nedokáže privolať pomoc alebo si neuvedomuje, že by si pomoc privolať mal.

Žilinský samosprávny kraj

V roku 2019 ŽSK zriadil denné centrum v priestoroch CSS ANIMA v Liptovskom Mikuláši. V roku 2019 ŽSK zriadil službu včasnej intervencie (ambulantnou formou a terénnou formou) v priestoroch CSS ANIMA v Liptovskom Mikuláši. V roku 2018 CSS Fantázia v Kysuckom Novom Meste začala poskytovať špecializované sociálne poradenstvo pre osoby trpiace Alzheimerovou chorobou a taktiež dospelými s mentálnym postihnutím (ambulantné, poradenské, terénne).

- Financovanie komunitných služieb ŽSK – poskytovanie finančného príspevku pre neverejných poskytovateľov špecializovaného sociálneho poradenstva, tlmočnickej služby, služby včasnej intervencie, sociálnej rehabilitácie;
- Skvalitňovanie poskytovaných sociálnych služieb (znižovaním kapacity zariadení, zriaďovaním jednolôžkových izieb, uplatňovaním „komunitnej“ filozofie v poskytovaní soc. služieb a pod.);
- Centrum sociálnych služieb Straník pripravuje doplnenie sociálnej služby: Jedáleň s miestom poskytovania sociálnej služby (ambulantnej a terénnej formy); Denný stacionár (ambulantnou formou);
- Rešpektovanie a uplatňovanie princípu deinštitucionalizácie a transformácie v plánovaní sociálnych služieb.

Banskobystrický samosprávny kraj

Pri analýze sociálnych služieb pre seniorov vnímame ako najväčší problém nedostatočné zabezpečenie terénnych sociálnych služieb, o čom svedčí aj skutočnosť, že vo väčšine obcí tieto služby nie sú

poskytované. Najviac je zastúpená terénna opatrovateľská služba. Avšak opatrovateľskú službu v domácnostiach má zaregistrovanú len 26% obcí kraja (133 v roku 2018 a 135 v roku 2019, k tomu 23 neverejných poskytovateľov v roku 2018 a 24 neverejných poskytovateľov v roku 2019). Ostatné terénne služby sú zanedbateľné. Nie je docenený ich skutočný význam, rozsah ich poskytovania (aj časový – noc, sviatok) nie je v súlade s reálnymi potrebami občanov.

Sociálna služba monitorovanie a signalizácia potreby pomoci je zaregistrovaná len v mestách Banská Bystrica, Brezno a Lučenec. V roku 2018 ani 2019 nedošlo k nárastu počtu jej poskytovateľov.

V rokoch 2018 a 2019 neboli zaregistrovaní noví poskytovatelia prepravnej služby. Nezvýšil sa počet poskytovateľov služby požičiavanie pomôcok. ÚNSS poskytuje sprievodcovskú a predčítateľskú službu pre občanov so zrakovým postihnutím.

Košický samosprávny kraj

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú vytvorené dve špecializované zariadenia – ambulantná forma: Arcus Košice – 10 miest, Subsidiu Rožňava – 10 miest. V zariadení ARCUS Košice je ambulantná služba využívaná na viac ako 80%. V zariadení SUBSIDIUM Rožňava nie je zo strany klientov o poskytovanie tejto služby záujem. Pre zatraktívnenie služby zariadenie budúcim klientom ponúkalo aj možnosť prepravy do a zo zariadenia, informácie o službe boli uverejnené v miestnej tlači, TV, na mestskom úrade a pod.. Napriek uvedenému nie je kapacita využívaná a KSK navrhne zrušenie tejto formy sociálnej služby.

Prešovský samosprávny kraj

Za sledované obdobie bolo do registra zapísaných 16 poskytovateľov opatrovateľskej služby. V období od marca 2018 do februára 2020 boli do registra zapísaní ďalší siedmi poskytovatelia sociálnej služby v dennom stacionári, z toho dvaja neverejní poskytovatelia s kapacitou 27 miest a piati verejní poskytovatelia s kapacitou 84 miest

Združenie kresťanských seniorov Slovenska

ZKS upozorňuje na nedostatočné plnenie opatrenia podporiť rozvoj terénnych sociálnych služieb a ambulantných sociálnych služieb podporujúcich zotrvanie starších ľudí v prirodzenom rodinnom prostredí.

1.2. Zabezpečiť dostupnosť asistenčných služieb, najmä monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci v prirodzenom sociálnom prostredí.

Gestor: obce

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Združenie miest a obcí Slovenska

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci v prirodzenom sociálnom prostredí je na úrovni miestnej územnej samosprávy známa najčastejšie pod názvom „služba SOS senior“ a čoraz viac samospráva ju zavádza ako jedno z opatrení na lokálnej úrovni určené najzraniteľnejším a najohrozenejším skupinám svojich občanov, zväčša ide o spojenie sociálnej služby s prácou mestských a obecných polícií, ide o aplikáciu systémov signalizovania potreby pomoci rôznymi telekomunikačnými prostriedkami (použitie je podľa uváženia konkrétnej samosprávy). Zabezpečenie poskytnutia takejto služby pre občanov vyžaduje ale vstupnú investíciu pre jej zriaďovateľa (krytie v rozpočte) a je často spojené aj s finančnou úhradou za poskytovanie služby zo strany občana. Ako príklad dobrej praxe uvádzame realizovanie tohto programu mestami Banská Bystrica, Košice, Hlohovec, Zlaté Moravce.

1.3. Zabezpečiť dostupnosť opatrovateľskej služby na celom území SR a vyhľadávanie starších osôb odkázaných na pomoc iných osôb.

Gestor: obce

Spolupracujúce subjekty: zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Združenie miest a obcí Slovenska

Podľa informácií zverejnených v Správe o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2016 v roku 2018 bola opatrovateľská služba v domácnosti poskytovaná celkovo 15 994 fyzickým osobám, z toho obce poskytli túto sociálnu službu 13 187 osobám (82 % z celkového počtu prijímateľov opatrovateľskej služby), čo je oproti roku 2017 nárast o 24 osôb. Neverejní poskytovatelia poskytli opatrovateľskú službu 2 807 klientom, čo oproti roku 2017 predstavuje pokles o 1 087 opatrovaných. Pravdepodobným dôvodom je ukončenie podpory opatrovateľskej služby z národného projektu v priebehu roku 2018. Opatrovateľskú službu ku koncu roka 2018 poskytovalo 5 747 zamestnancov 54 miest a obcí. V porovnaní s rokom 2017 ide o nárast o 321 zamestnancov (o 5,6 %). Neverejní poskytovatelia zamestnávali v sledovanom období 2 807 opatrovateľov, čo je až o 984 (35,1 %) menej ako v roku 2017, a to aj napriek nárastu počtu poskytovateľov opatrovateľskej služby o 45. Dôvodom je pravdepodobne, rovnako ako pri prijímateľoch, ukončenie finančnej podpory z národného projektu v priebehu roku 2018.

1.4. Riešiť nedostatočné financovanie prijímateľov domácej opatrovateľskej služby u neverejných poskytovateľov.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: obce, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR SR v roku 2018 opätovne pristúpilo po ukončení Národného projektu Podpora opatrovateľskej služby, realizovaného v období od novembra 2015 do júla 2018, k následnej podpore domácej opatrovateľskej služby prostredníctvom zdrojov európskych štrukturálnych fondov, a to kombináciou dvoch foriem možnosti podpory, formou dopytovo orientovaných projektov aj formou národného projektu. Implementačná agentúra MPSVR SR vyhlásila v júni 2018 výzvu na predkladanie dopytovo orientovaných projektov s názvom "Podpora opatrovateľskej služby" s celkovou výškou alokovanej sumy 58 mil. eur na podporu min. 2 700 pracovných miest opatrovateľiek/opatrovateľov. Doba realizácie projektu bude 26 mesiacov. Výzva je určená tak pre verejných poskytovateľov, ako aj neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. MPSVR SR zároveň nastavilo podmienky na zabezpečenie podpory opatrovateľskej služby aj pomocou menšieho Národného projektu „Podpora rozvoja a dostupnosti terénnej opatrovateľskej služby“ s celkovou výškou alokovanej sumy 5 mil. eur. Doba realizácie projektu od roku 2019 bude 28 mesiacov. Finančná podpora z európskych investičných štrukturálnych fondov je zacielená na malé obce (verejných poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby) do 1 000 obyvateľov s nízkym rozpočtom obce, ktoré majú najväčšie problémy s poskytovaním opatrovateľskej služby z dôvodu nedostatku finančných zdrojov, ako aj nedostatku odborného personálu na prípravu projektov na zabezpečenie spolufinancovania opatrovateľskej služby formou dopytovo orientovaných projektov. Okrem podpory výkonu približne 240 pracovných miest pre opatrovateľky/opatrovateľov sa národným projektom podporia ďalšie aktivity, ako napr. vzdelávanie opatrovateľiek/opatrovateľov a zástupcov samospráv v oblasti poskytovania a zabezpečovania domácej opatrovateľskej služby.

7.4.3. Humanizácia sociálnych služieb spojená s podporou deinštitucionalizácie sociálnych služieb

Cieľ: Humanizácia sociálnych služieb spojená s podporou deinštitucionalizácie sociálnych služieb

Opatrenia:

1.1. Vytvoriť podmienky na deinštitucionalizáciu sociálnych služieb - náhradu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť alternatívnym modelom siete spolupracujúcich a navzájom prepojených sociálnych služieb poskytovaných v integrovaných podmienkach miestnych komunít. Ide o potrebu poskytovania takých sociálnych služieb, ktoré zabezpečia jednotlivcovi nezávislý život, aktivity a sociálnu participáciu.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s VÚC a obcami

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR

V rámci nelegislatívnych zmien podporujúcich proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb MPSVR SR, v hodnotenom období (v roku 2019) pristúpilo k aktualizácii Stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb v Slovenskej republike (ďalej len „Stratégia DI“), a to v nadväznosti na navrhované ex ante kondicionality pre programové obdobie 2014 – 2020. Bola vytvorená pracovná skupina pre prípravu aktualizácie Stratégie DI, ktorej pracovné rokovanie sa uskutočnilo dňa 4.11.2019. Členmi pracovnej skupiny sú zástupcovia MPSVR SR, Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím, Asociácie prijímateľov sociálnych služieb v SR, Zväzu poskytovateľov sociálnych služieb v SR, Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Rady pre poradenstvo v sociálnej práci, Výskumného a školiaceho centra bezbariérového navrhovania, Slovenskej únie podporovaného zamestnávania, SOCIE – Nadácie na podporu sociálnych zmien, Združenia miest a obcí Slovenska a VÚC. Vybraní členovia tejto pracovnej skupiny sú zároveň členmi Výboru expertov pre deinštitucionalizáciu. Na predmetnom pracovnom rokovaní boli odkonzultované a navrhnuté zmeny a úpravy textu Stratégie DI, ktoré sú v súčasnosti zapracovávané.

1.2. Podporiť rozvoj terénnej sociálnej práce v obci poskytujúcej starším ľuďom a ich rodinám podporu a flexibilné služby a prispievajúcich k nezávislosti a sociálnej participácii starších ľudí.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach I. (ďalej len „NP TSP I.“) je podporený v rámci Operačného programu Ľudské zdroje – Prioritná os 4 Sociálne začlenenie, implementovaný v období 4 rokov (10/2015-09/2019 - 48 mesiacov), vo všetkých krajoch SR, vrátane BSK s celkovou výškou NFP 29 340 353,16 eura.

- NP TSP I je zameraný na pomoc osobám, ktoré žijú v riziku chudoby, sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo sú sociálne vylúčené. Do projektu bolo priemerne zapojených cca 230 subjektov (obce a mimovládne organizácie). Priemerne vykonávalo terénnu sociálnu prácu 219 subjektov v 215 obciach/mestách. Zo zazmluvneného počtu 600 TSP/TP vykonávalo k 31.03.2019 terénnu sociálnu prácu 516 pracovníkov (266 TP a 250 TSP). K 31.03.2019 z projektu profitovalo 48 812 osôb (najmä ľudia z marginalizovaných rómskych komunít a ľudia bez domova). K 31.03.2019 im bolo poskytnutých 1 513 732 intervencií (zamestnanosť 11%, bývanie 14%, zdravie 15%, sociálno-patologické javy 11%, financie a hospodárenie 18%, vzdelávanie 6%, sociálne zabezpečenie 21% a v kategórii iné 4%).

Národný projekt Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni (ďalej len „NP PVSSKIKÚ“) - bol rovnako implementovaný v období 4 rokov (10/2015-09/2019 - 48

mesiacov), vo všetkých krajoch SR, vrátane BSK s celkovou výškou NFP 20 915 000 eur. Realizáciou NP PVSSKIKÚ sa rozšírila cieľová skupina o fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu svojich životných návykov, spôsobu života, závislosti od návykových látok alebo návykových škodlivých činnosti a z dôvodu, že fyzická osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, rozšíril rozsah poskytovaných odborných činností a aktivít realizovaných v oblasti podpory osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením v regiónoch a súčasne sa rozšírila podpora výkonu zaregistrovaných poskytovateľov sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni (komunitné centrum (KC)) o podporu nízkoprahových denných centier (NDC) a nízkoprahových sociálnych služieb pre deti a rodinu (NSSDR)). Priemerne bolo vo výkone 96 poskytovateľov KC/NDC/NSSDR, z toho 61 verejných poskytovateľov a 35 neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, celkovo s 274 zamestnancami. Počet podporených klientov v KC/NDC/NSSDR bol celkovo viac ako 41 000.

Dňa 21.2.2019 bol Komisiou pri Monitorovacom výbore OP ĽZ pre prioritné osi 2,3 a 4 schválený projektový zámer Národného projektu Podpora a zvyšovanie kvality terénnej sociálnej práce (NP TSP II), ktorý v období 46 mesiacov (3Q 2019 – 4Q 2022) podporí činnosť 250 terénnych sociálnych pracovníkov, 200 terénnych pracovníkov a 50 špecialistov vo vybraných oblastiach (zamestnanosť, bývanie, finančná oblasť – exekúcie a oddľžovanie). Alokovaná suma na projekt je vo výške 32 127 960,47 eura. Ako v predchádzajúcom projekte aj do tohto sa budú môcť zapájať organizácie, ktoré sa systematicky venujú sociálnej práci s ľuďmi bez domova vo vybraných mestách SR. Rovnako bol 21.2.2019 schválený projektový zámer Národného projektu Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni, ideové pokračovanie NP PVSSKIKU, prostredníctvom ktorého budú podporené sociálne služby v komunitných centrách, nízkoprahových denných centrách a nízkoprahové soc. služby pre deti a rodinu. Implementácia projektu 3Q/2019 – 4Q/2022; celkovo sa predpokladá podpora 300 pracovníkov; alokácia na projekt je vo výške 21 227 287,26 eura. Aktuálne sú oba projekty vo fáze spúšťania a zazmluvňovania zapojených subjektov.

1.3. Podporovať opatrenia na prevenciu inštitucionalizácie a závislosti na dlhodobej starostlivosti.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s MZ SR

Spolupracujúce subjekty: obce a VÚC, seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V rámci legislatívnych zmien podporujúcich proces deinštitucionalizácie novela zákona o sociálnych službách, vykonaná s účinnosťou od 1. januára 2018 zákonom č. 331/2017 Z. z. vzhľadom na povahu a charakter služby včasnej intervencie a najmä jej preventívne pôsobenie z hľadiska nepriaznivých dôsledkov zdravotného postihnutia dieťaťa od 0-7 rokov veku na jeho sociálne začlenenie a začlenenie jeho rodiny, novo ustanovila povinnosť vyššieho územného celku poskytovať finančný príspevok na prevádzku tejto sociálnej služby, ak o poskytovanie VÚC požiada neverejného poskytovateľa tejto sociálnej služby. Právnou podmienkou je neposkytovanie tejto sociálnej služby s cieľom dosiahnuť zisk, a žiadosť vyššieho územného celku o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, a to pri viazanosti právom výberu poskytovateľa sociálnej služby fyzickou osobou, ktorá je odkázaná na sociálnu službu a žiada o jej zabezpečenie a realizáciu práva informovaného výberu poskytovateľa tejto sociálnej služby (vrátane dostupnosti informácií v zrozumiteľnej forme o spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná). Takto realizovaná finančná podpora poskytovateľov služby včasnej intervencie od 1. januára 2018 priaznivo prispela k rozvoju, dostupnosti a udržateľnosti tejto sociálnej služby. Tento rozvoj dokumentuje aj zvýšenie počtu poskytovateľov služby včasnej intervencie v prospech rodín s deťmi so zdravotným postihnutím. Na základe aktuálnych údajov z Centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb sa na území Slovenskej republiky služba včasnej intervencie poskytuje na 80. miestach – 30. verejnými aj neverejnými poskytovateľmi tejto sociálnej služby.

7.4.4. Poskytovatelia neformálnej starostlivosti (opatrovatelia) a ich sociálna ochrana

Cieľ: Podporiť poskytovateľov neformálnej starostlivosti (opatrovateľov) a ich sociálnu ochranu.

Opatrenia:

1.1. Zabezpečiť prístup k informáciám a k základnému školeniu o problematike starostlivosti o starších ľudí odkázaných na pomoc iných osôb aj osobám, ktoré poskytujú neformálnu pomoc.

Gestor: obce

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: s plnením opatrenia sa nezačalo

Opatrenie bude MPSVR SR realizovať v kontexte s novou systémovou zmenou podpory odkázanosti fyzických osôb odkázaných na pomoc inej osoby pri sebaobslužbe z prostriedkov štátneho rozpočtu, a to v súlade so záväzkom z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020-2024.

1.2. Vytvoriť podmienky na zvýšenie zamestnanosti starších žien, ktoré sa podieľajú na poskytovaní neformálnej pomoci rodinným príslušníkom odkázaným na pomoc iných fyzických osôb, najmä flexibilným pracovným časom a tiež prostredníctvom sociálnych služieb poskytovaných denne terénnou formou a ambulantnou formou.

Gestor: obce a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Bratislavský samosprávny kraj

BSK vynakladá finančné prostriedky na poskytovanie alebo zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb ambulantnou formou pre občanov BSK so zdravotným postihnutím.

Trnavský samosprávny kraj

V ZSS O v ZP TTSK je v súčasnosti celkový počet zamestnancov 934 z toho je 591 vo veku 50 a viac rokov, čo je 63,27 % z celkového počtu zamestnancov, pričom väčšiu časť zamestnancov tvoria ženy.

Nitriansky samosprávny kraj

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK poskytujú sociálne služby aj ambulantnou formou, čo v konečnom dôsledku môžeme chápať ako jednu z podmienok na zvýšenie zamestnanosti starších žien, ktoré sa podieľajú na poskytovaní neformálnej pomoci rodinným príslušníkom odkázaným na pomoc iných fyzických osôb. V ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK sa zo strany zamestnancov nestretli s požiadavkou flexibilného pracovného času z dôvodu poskytovania neformálnej pomoci rodinným príslušníkom odkázaným na pomoc iných fyzických osôb.

Trenčiansky samosprávny kraj

V ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK je zamestnaných 1283 zamestnancov, z ktorých takmer 80% tvoria ženy a v celkovom počte zamestnancov je cca 800 zamestnancov vo veku nad 50 a viac rokov.

Žilinský samosprávny kraj

V ZSS ŽSK je zamestnaných cca 900 zamestnancov vo veku 50 a viac rokov, z ktorých väčšina sú ženy. ZSS ŽSK ako zamestnávateľ tejto cieľovej skupiny sa snažia prispôbovať pracovný čas ich dopravným možnostiam a rodinným pomerom.

Banskobystrický samosprávny kraj

Vzhľadom na to, že terénne a ambulantné sociálne služby v kraji nie sú dostatočne zastúpené, nie sú vytvorené ani podmienky na zvýšenie zamestnanosti starších žien, ktoré sa podieľajú na poskytovaní neformálnej pomoci rodinným príslušníkom odkázaným na pomoc iných fyzických osôb. V ZSS

prevažnú časť zamestnancov tvoria ženy, medzi ktorými sú aj staršie ženy. Väčšinou pracujú v nepretržitej prevádzke ZSS, kde sú limitované možnosti pre flexibilný pracovný čas.

Košický samosprávny kraj

V roku 2019 začal KSK poskytovať odľahčovaciu službu vo všetkých zariadeniach v svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a týmto krokom podporil opatrovateľov napriek tomu, že ide o priamu kompetenciu obcí.

Prešovský samosprávny kraj

Registráciou poskytovateľov sociálnych služieb zameraných na seniorov (či už verejných, resp. neverejných), a to terénnej sociálnej služby – opatrovateľská služba a ambulantnej sociálnej služby – denný stacionár sa vytvárajú podmienky na zvýšenie zamestnanosti starších žien, ktoré sa podieľajú na poskytovaní neformálnej pomoci rodinným príslušníkom odkázaným na pomoc iných fyzických osôb.

1.3. Zvýšiť úroveň sociálnej ochrany neformálne opatrovujúcich fyzických osôb tak, aby sa predchádzalo riziku ich chudoby a riziku sociálneho vylúčenia a zvýšila sa schopnosť členov rodín prevziať starostlivosť o starších rodinných príslušníkov.

Gestor: MPSVR SR

Termín plnenia: 2018

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia“). Novelizáciou uvedeného zákona, vykonanou s účinnosťou od 1. júla 2018 zákonom č. 191/2018 Z. z., sa prispelo k zvýšeniu úrovne sociálnej ochrany opatrovujúcich osôb, úpravou výšky peňažného príspevku na opatrovanie v závislosti od počtu opatrovaných osôb a rozsahu opatrovania ako i zmenou vo výplati peňažného príspevku na opatrovanie v prípade úmrtia opatrovanej osoby s cieľom prekonať obdobie po jej smrti:

- výška peňažného príspevku na opatrovanie sa ustanovila pevnou sumou a zaviedla sa možnosť jej zmeny prostredníctvom nariadenia vlády SR vždy k 1. júlu,
- pre poberateľov v produktívnom veku vzrástla základná výška peňažného príspevku na opatrovanie o cca 120 eur, a to z pôvodných 249,35 eura na 369,36 eura,
- zásadne sa zvýšila aj výška peňažného príspevku na opatrovanie pre poberateľov dôchodkovej dávky o cca 92 eur, a to z pôvodných 92,52 eura na 184,71 eura pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- upustilo sa od krátenia výšky peňažného príspevku na opatrovanie pri hospitalizácii osoby s ťažkým zdravotným postihnutím presahujúcej 30 dní (v prípade, že osoba vykonávajúca opatrovanie je sprievodcom osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti),
- zvýšila sa hranica ochrany príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím z 1,7 na 2 násobok sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu
- v prípade úmrtia opatrovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa vyplati peňažný príspevok na opatrovanie za celý mesiac, v ktorom opatrovaná osoba zomrela, ako aj za nasledujúci mesiac.

K ďalšiemu zvýšeniu peňažného príspevku na opatrovanie pre obe skupiny poberateľov prišlo od 1. júla 2019, a to na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 172/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie a výška peňažného príspevku na opatrovanie. Od uvedeného dátumu je základná výška peňažného príspevku na opatrovanie u poberateľov v produktívnom veku 430,35 eura mesačne, teda v sume čistej minimálnej mzdy. U

poberateľov, ktorým je poskytovaný dôchodok, výška peňažného príspevku vzrástla na 215,18 eura mesačne, pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

1.4. Zabezpečiť rozvoj odľahčovacej služby pre rodinných opatrovateľov v záujme udržania ich fyzického a duševného zdravia.

Gestor: obce

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Združenie miest a obcí Slovenska

Problematika riešenia zabezpečenia odľahčovacích služieb pre rodinných opatrovateľov je problematickou oblasťou celého systému sociálnych služieb a to aj v podmienkach verejných poskytovateľov sociálnych služieb. Samosprávy, ktoré túto službu poskytujú je možné považovať za príklady dobrej praxe pre ostatné mestá a obce. Propagácia tejto sociálnej služby by si ale do budúcnosti zaslužila výraznejšiu propagáciu.

1.5. Podporovať poskytovanie dlhodobej starostlivosti v komunitách s previazanosťou a kontinuitou neformálnej starostlivosti aj formálnej starostlivosti v záujme vytvorenia podmienok na zosúladenie pracovného a rodinného života.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami a VÚC

Spolupracujúce subjekty: poskytovatelia sociálnych služieb, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V nariadení vlády Slovenskej republiky č. 185/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovърšili dôchodkový vek na rok 2019, sa novo diferencuje výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou pre pobytovú sociálnu službu v zariadení a pre ambulantnú sociálnu službu v zariadení. Novo sa priznáva východiskový pomer tejto potrebnej osobnej starostlivosti, na účely určenia výšky tohto finančného príspevku, pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby v zariadení oproti pobytovej sociálnej službe v zariadení vo výške 2/3- t. j. cca 66,67 % podielu časového rozsahu (podľa prílohy č. 6 k zákonu o sociálnych službách, účinnej do 31. 12. 2018, tento pomer premietnutý do výšky finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou, pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby v zariadení oproti pobytovej sociálnej službe v zariadení predstavoval len 1/2).

Výška finančného príspevku pre ambulantnú sociálnu službu v zariadení podmienenom odkázanosťou vo svojich dôsledkoch totiž predstavuje vyššiu mieru finančnej podpory, a to aj v záujme vytvorenia motivačných nástrojov pre širšiu preferenciu tejto formy poskytovanej sociálnej služby pred pobytovou formou sociálnej služby a jej želaný rozvoj. Tento prístup k určeniu vzájomného pomeru výšky finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou pre pobytovú sociálnu službu v zariadení a pre ambulantnú sociálnu službu v zariadení sa uplatnil aj v nariadení ustanovujúcom výšku tohto finančného príspevku na spolufinancovanie sociálnej služby v ZSS podmienených odkázanosťou zo štátneho rozpočtu na rok 2020.

1.6. Zabezpečiť odbornú podporu, informácie a pomoc (vrátane finančnej podpory) rodinám a opatrovateľom (vrátane ich psychosociálnej podpory).

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Novelou zákona o sociálnych službách, vykonanou s účinnosťou od 1. januára 2018 zákonom č. 331/2017 Z. z. sa vykonali viaceré zmeny a doplnky právnej úpravy dotýkajúcej sa služby včasnej intervencie. Do stimulácie komplexného vývinu dieťaťa právna úprava predpokladá zapájať aj členov rodiny dieťaťa tak, aby získali potrebné zručnosti, vedomosti a prax v oblasti starostlivosti o svoje dieťa so špecifickými potrebami. S pôsobnosťou vyššieho územného celku vo veci zabezpečenia poskytovania služby včasnej intervencie je novo previazaná aj obligatornosť financovania tejto sociálnej služby zo strany vyššieho územného celku. Služba včasnej intervencie vyžaduje prierezovú participáciu odborníkov z viacerých oblastí, a to aj z hľadiska analýzy skutkového a právneho stavu v tejto oblasti a identifikácie potreby prijatia prípadných opatrení v tejto oblasti, a to tak v legislatívnej i nelegislatívnej oblasti. Z tohto dôvodu bola na úrovni štátneho tajomníka MPSVR SR vytvorená pracovná skupina pozostávajúca aj zo zástupcov rezortu školstva, vedy, výskumu a športu, zdravotníctva, VÚC, poskytovateľov služby včasnej intervencie a v neposlednom rade rodičov detí, ktorým sa táto služba poskytuje. Táto pracovná skupina realizovala pracovné stretnutia aj v hodnotenom období (dňa 15.11.2018, 11.11.2019 a 15.1.2020) a jej činnosť bude kontinuálne pokračovať.

1.7. Iniciovat' a podporovat' vzdelávacie a výcvikové programy pre neformálnych poskytovateľov zamerané na starostlivosť o starších ľudí, integrovaný prístup k zdraviu, pohodu a starostlivosť o starších ľudí, na sociálne a psychologické aspekty starnutia.

Gestor: MPSVR SR v spolupráci s obcami

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: s plnením opatrenia sa nezačalo

Opatrenie bude MPSVR SR realizovať v kontexte s novou systémovou zmenou podpory odkázanosti fyzických osôb odkázaných na pomoc inej osoby pri sebaobslužbe z prostriedkov štátneho rozpočtu, a to v súlade so záväzkom z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020-2024.

7.4.5. Koordinácia a integrácia dlhodobej zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb

Cieľ 1: Vytvoriť právne podmienky na možnosť úhrady nákladov za zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb zo zdrojov verejného zdravotného poistenia.

Gestor: MZ SR v spolupráci s MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: obce a VÚC, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotné poisťovne, zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb

Termín plnenia: 2014

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo zdravotníctva SR

Zákonom č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 351/2017 Z. z.“), bolo umožnené poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť, ak ju poskytujú zamestnanci, ktorí spĺňajú podmienky na výkon zdravotníckeho povolania aj bez zmluvy so zdravotnou poisťovňou.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Viaczdrojové financovanie sociálnych služieb posilnil s účinnosťou od 1. januára 2018 aj zákon č. 351/2017 Z. z., a to za ustanovených podmienok garantovaným poskytnutím paušálnej platby za ošetrovateľskú starostlivosť v ZSS (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie) zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, a to v rámci ustanoveného limitu minimálneho počtu určených lôžok na paušálnu úhradu za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti.

MZ SR a MPSVR SR po analýze zdravotného systému a sociálneho systému neidentifikovali právne prekážky, aby sa poskytovatelia zdravotnej starostlivosti mohli registrovať a poskytovať zároveň zdravotnú starostlivosť aj sociálne služby a následne ich mali hrať podľa predpisov jedného alebo druhého rezortu. Preto sa oba rezorty dohodli na úpravách vlastných systémov, pretože ich považujú za realizovateľnejšie z hľadiska časového (príprava právnej úpravy, uvedenie zmien do praxe) aj vecného (jednoduchšie a zrozumiteľnejšie zavedenie zmien do praxe) pred prípravou zákona o dlhodobej starostlivosti, na ktorého potrebu prípravy v danom čase, nedošlo ku konsenzu všetkých zúčastnených strán. Do Národnej rady Slovenskej republiky bol dňa 23.08.2019 predložený vládny návrh zákona ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1613), ktorý reagoval aj na skúsenosti aplikačnej praxe poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb. Tento vládny návrh zákona bol prerokovaný Národnou radou Slovenskej republiky len v prvom čítaní a bolo rozhodnuté o nepokračovaní v rokovaní o tomto vládnom návrhu zákona (v dôsledku nedosiahnutia zhody o problematike stratifikácie nemocníc, ktorá bola tiež obsahovou náplňou predmetného návrhu).

Cieľ 2: Zvyšovať zosúladienie zamestnania a starostlivosti o odkázaných členov rodiny prostredníctvom organizovania súťaží a auditov zamestnaneckých prarodinných a prarodových politík.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: IVPR

Termín plnenia: 2014

Stav plnenia: cieľ splnený

7.5. Hmotná núdza a chudoba

S cieľom znížiť riziko chudoby a sociálneho vylúčenia bolo v sledovanom období od marca 2018 do februára 2020 došlo v zmysle novely zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“), ktorá nadobudla účinnosť od 1. apríla 2019 k zvýšeniu súm pomoci v hmotnej núdzi o 5%, a to dávky v hmotnej núdzi na všetkých šiestich úrovniach, ako aj aktivačného príspevku, ochranného príspevku a príspevku na nezaopatrené dieťa. Zároveň sa v záujme zachovania reálnej hodnoty predmetných súm v čase na základe vývoja sociálnoekonomickej situácie v krajine, uvedenou novelou zákona, zaviedol pravidelný valorizačný mechanizmus, ktorým sa budú každoročne upravovať sumy pomoci v hmotnej núdzi, a to na základe úpravy sumy životného minima k 1. júlu predchádzajúceho kalendárneho roka. Od 1. januára 2020 sa v súlade s § 15 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi zvýšili sumy pomoci v hmotnej núdzi, konkrétne sumy dávky v hmotnej núdzi, sumy ochranného príspevku, sumy aktivačného príspevku, suma príspevku na nezaopatrené dieťa a sumy príspevku na bývanie, a to koeficientom 1,025, ktorým sa upravili sumy životného minima k 1. júlu 2019.

V rámci zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa naďalej uplatňuje ochranný princíp vo vzťahu k seniorom, tzn. u fyzickej osoby, ktorá dosiahla vek potrebný na nárok na starobný dôchodok sa neskúmala možnosť zabezpečenia alebo zvýšenia si príjmu vlastnou prácou. Od apríla 2019 sa v zmysle novely zákona o pomoci v hmotnej núdzi uvedená povinnosť neskúma ani u fyzickej osoby,

ktorá je poberateľom predčasného starobného dôchodku. Takýmto osobám vznikne nárok na ochranný príspevok v rámci pomoci v hmotnej núdzi.

Nadalej sa v rámci pomoci v hmotnej núdzi uplatňuje aj možnosť vzniku nároku na príspevok na bývanie v rámci poskytovanej pomoci v hmotnej núdzi v prípade osôb, ktorým sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb pre seniorov.

Za príjem na účely nároku na pomoc v hmotnej núdzi sa nepovažuje 25 % zo starobného dôchodku bez jeho zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku a z predčasného starobného dôchodku, pričom dôchodcov, ktorý získal obdobie dôchodkového poistenia viac ako 25 rokov, sa táto suma zvyšuje o 1 % priznaného starobného dôchodku bez jeho zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku a predčasného starobného dôchodku a vyplácaného starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku za každý ďalší rok dôchodkového poistenia získaného po 25. roku dôchodkového poistenia.

Podľa dostupných administratívnych údajov bolo v roku 2018 priemerne mesačne 3162 osôb vo veku 65+ evidovaných v systéme v hmotnej núdzi, čo predstavovalo 2% z celkového počtu osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi. V roku 2019 bolo v systéme pomoci v hmotnej núdzi predmetná skupina, tvorila 1,9% z celkového počtu osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Medziročne došlo k v absolútnom počte osôb vo veku 65+ v systéme pomoci v hmotnej núdzi, a to o 14,4%. Tento pokles sa však prejavila aj v znížení pomeru danej skupiny na celkovom počte osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Pokiaľ ide o vek osôb s nárokom na pomoc v hmotnej núdzi, tento ukazovateľ patrí medzi najrizikovejšie faktory vytvárajúce profil chudoby. Podľa EÚ SILC 2018 bolo v riziku chudoby 12,2 % obyvateľov Slovenska, t. j. 650 tis. ľudí. V porovnaní s výsledkami EÚ SILC 2017 nastal mierny pokles, a to o 0,2 percentuálneho bodu. Podiel starších ľudí 65 + ohrozených rizikom chudoby bol na úrovni 6,4% (zdroj údajov EÚ SILC 2018, Štatistický úrad SR).

Pomoc seniorom bola v sledovanom období poskytovaná aj prostredníctvom Operačného programu potravinovej a materiálnej pomoci z Fondu Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, formou poskytovania potravinových balíčkov a hygienických balíčkov. V roku 2018 bola potravinová pomoc formou potravinových balíčkov distribuovaná 4247 osobám vo veku 65+, čo tvorí 2,2 % z celkového počtu osôb, ktorým bola poskytnutá potravinová pomoc a 31 osobám vo veku 65 + bola distribuovaná základná materiálna pomoc formou hygienických balíčkov.

7.6. Sociálne začlenenie starších ľudí, ktorí majú ťažké zdravotné postihnutie

Cieľ: Podporovať sociálne začlenenie starších ľudí, ktorí majú ťažké zdravotné postihnutie.

Opatrenie:

Poskytovať účelovo viazané peňažné dávky za účelom zmiernenia znevýhodnení vyplývajúcich z ťažkého zdravotného postihnutia.

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia upravuje zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Novelizáciou uvedeného zákona vykonanou s účinnosťou od 1. júla 2018 zákonom č. 191/2018 Z. z. sa prispelo aj k podpore sociálneho začlenenia starších ľudí, ktorí majú ťažké zdravotné postihnutie, a to konkrétne týmito úpravami:

Zvýšila sa výška peňažného príspevku na opatrovanie v závislosti od počtu opatrovaných osôb a rozsahu opatrovania, a to

- výška peňažného príspevku na opatrovanie sa ustanovila pevnou sumou a zaviedla sa možnosť jej zmeny prostredníctvom nariadenia vlády SR vždy k 1. júlu,
- pre poberateľov v produktívnom veku vzrástla základná výška peňažného príspevku na opatrovanie o cca 120 eur, a to z pôvodných 249,35 eura na 369,36 eura,
- zásadne sa zvýšila aj výška peňažného príspevku na opatrovanie pre poberateľov dôchodkovej dávky o cca 92 eur, a to z pôvodných 92,52 eura na 184,71 eura pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- upustilo sa od krátenia výšky peňažného príspevku na opatrovanie pri hospitalizácii osoby s ťažkým zdravotným postihnutím presahujúcej 30 dní (v prípade, že osoba vykonávajúca opatrovanie je sprievodcom osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti),
- zvýšila sa hranica ochrany príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím z 1,7 na 2 násobok sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu.

S cieľom pomôcť fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie prekonať obdobie po smrti opatrovanej osoby sa vyplatí peňažný príspevok na opatrovanie za celý mesiac, v ktorom opatrovaná osoba zomrela, ako aj za nasledujúci mesiac.

K ďalšiemu zvýšeniu peňažného príspevku na opatrovanie pre obe skupiny poberateľov prišlo od 1. júla 2019, a to na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 172/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie a výška peňažného príspevku na opatrovanie. Od uvedeného dátumu je základná výška peňažného príspevku na opatrovanie u poberateľov v produktívnom veku 430,35 eura mesačne, teda v sume čistej minimálnej mzdy. U poberateľov, ktorým je poskytovaný dôchodok, výška peňažného príspevku vzrástla na 215,18 eura mesačne pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ďalšie významné zmeny

- rozšíril sa okruh osôb, ktorým je možné vyhotoviť parkovací preukaz (napr. aj osobám so zníženou imunitou v dôsledku akútnej onkologickej liečby),
- rozšíril sa okruh osôb, ktorým je možné poskytovať peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla (t.j. aj fyzickým osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré nie sú odkázané na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ale sú zaradené do chronického dialyzačného programu, do transplantáčného programu a ktorým sa poskytuje akútna onkologická liečba a pri hematoonkologickom ochorení aj udržiavacia liečba),
- znížila sa administratívna záťaž pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím napr. v týchto situáciách:
 - parkovací preukaz je vyhotovený automaticky v prípade, ak bola fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím posúdená za odkázanú na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom (bez nutnosti osobitného konania);
 - zrušila sa povinnosť predložiť vyhlásenie o majetku (ak tento doklad bol predložený úradu v priebehu posledného štvrtroka);
 - zefektívnila sa aj lekárska posudková činnosť (pri ďalšom posudzovaní zdravotného stavu posudkový lekár nemusí byť viazaný iba skutočnosťami uvedenými v lekárskom náleze všeobecného lekára, ale môže vychádzať aj z lekárskeho nálezu odborného lekára).

7.7. Skvalitňovanie života starších ľudí

7.7.1. Mobilita starších ľudí, ľahko prístupná a cenovo dostupná doprava

Cieľ 1: Vytvárať podmienky na udržateľnú kvalitu života starších ľudí, pre mobilitu starších ľudí a cenovo dostupnú dopravu.

Opatrenie:

Udržať a podľa možnosti aj zlepšovať súčasnú úroveň poskytovaných zliav z cestovného pre starších cestujúcich.

Gestor: v oblasti poskytovania sociálnych zliav MDVRR SR; v oblasti poskytovania komerčných zliav – jednotlivé železničné spoločnosti

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, jednotliví dopravcovia v železničnej doprave na základe Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní**Ministerstvo dopravy a výstavby SR**

V rámci modernizácie a dispečerizácie železničných tratí, ako aj pri rekonštrukciách prijímacích budov a nástupišť sa budujú v železničných staniciach a zastávkach vizuálne a automatické hlasové informačné systémy pre cestujúcu verejnosť. V snahe zjednodušiť cestovanie vlakom imobilným cestujúcim zrealizovali slovenské železnice projekt zavedenia zdvíhacích plošín, a súbežne s modernizáciou železničných tratí v našej sieti prebieha budovanie bezbariérových prístupov imobilných cestujúcich v rámci areálu železničných staníc, a to stavebnými úpravami ako sú rampy, rozšírenie dverí pre imobilné osoby na invalidnom vozíku, bezbariérové prechody na peróny; zriadenie alebo rekonštrukcia hygienických zariadení pre osoby na invalidných vozíkoch; ako aj ostatné vizuálne a audio značenia prístupov a pod. Neustále taktiež prebieha projekt obnovy vozového parku železničného osobného prepravcu (ZSSK), v rámci ktorého dochádza k výmene regionálnych a prímestských vlakov na slovenských železničiach. Tieto vlaky sú nízkopodlažné, s multifunkčnými priestormi pre imobilných cestujúcich s vozíkmi a taktiež sú vybavené informačným systémom. Čo sa týka zachovania cenovej dostupnosti, tá bola nielen zachovaná, ale bola dokonca rozšírená zavedením bezplatnej dopravy v novembri 2014.

Cieľ 2: Podpora mobility starších ľudí formou zlepšovania prístupnosti dopravnej infraštruktúry a služieb verejnej osobnej dopravy

Opatrenie:

Zvýšenie počtu bezbariérových prístupov k dopravnej infraštruktúre a zvýšenie počtu nízkopodlažných vozidiel verejnej osobnej dopravy.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: relevantní prijímatelia pre projekty v rámci súčasného a budúceho operačného programu v sektore dopravy

Termín plnenia: priebežne do konca roku 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní**Ministerstvo dopravy a výstavby SR**

Opatrenia na zabezpečenie bezbariérovosti sa realizujú pri všetkých projektoch modernizácie koľajovej infraštruktúry železníc (mimoúrovňový prístup na nástupištia železničných staníc, nájazdové rampy, kabínové výťahy, zdvíhacie plošiny a pod.), infraštruktúry MHD (električkové trate) a pri nákupoch dráhových vozidiel (vlaky, trolejbusy a električky).

Modernizácia železničnej infraštruktúry je takmer výhradne financovaná z fondov EÚ a v rámci každého projektu sú pri výbere a schvaľovaní hodnotené a následne monitorované horizontálne princípy (rovnosť mužov a žien a nediskriminácia).

Železničné koľajové vozidlá a infraštruktúra

V rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (OPII) vyjadrujú v tejto oblasti ciele a ich naplnenie horizontálne princípy rovnosti mužov a žien a nediskriminácia, ktoré sa sledujú za všetky projekty financované z tohto operačného programu. Stav napĺňania indikátorov za jednotlivé roky programového obdobia 2014 – 2020 je súčasťou príslušnej výročnej správy OPII.

V roku 2019 boli uvedené do prevádzky 4 nové ľahké motorové jednotky radu 861 financované z OPII a bolo odovzdané do prevádzky parkovisko (terminál P&R) v meste Pezinok vybavené v zmysle TSI PRM (technické špecifikácie interoperability pre osoby so zníženou pohyblivosťou) - bezbariérový prístup do podchodu na nástupištia s kabínovým výťahom, vodiace prvky pre slabozrakých na chodníkoch, hlasový a obrazový informačný systém).

V rokoch 2018 – 2019 prebiehali stavebné práce na modernizácii traťového úseku Púchov – Považská Teplá, ktorý by mal byť postupne uvedený do prevádzky koncom roku 2021. Na úseku prebieha komplexná modernizácia existujúcej trate a výstavba cca 9 km novej trate vrátane výstavby bezbariérových prístupov. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky železničné stanice Považská Bystrica a Považská Teplá plne vybavené v zmysle TSI PRM (technické špecifikácie interoperability pre osoby so zníženou pohyblivosťou).

Vozidlá a infraštruktúra MHD

V rokoch 2018 – 2019 bolo dodaných a uvedených do prevádzky v meste Žilina (DPMŽ) spolu 19 ks nízkopodlažných trolejbusov. Trolejbusy sú vybavené manuálnou výklopnou plošinou pre uľahčenie nástupu cestujúcich na vozíku. Priestor pre detský kočík a invalidný vozík je vyčlenený oproti týmto dverám, je vybavený zariadením na ukotvenie vozíka počas prepravy a ovládacím tlačidlom pre privolanie asistenčnej služby pre výstup a nástup. Vozidlá sú vybavené hlasovým a obrazovým informačným systémom pre cestujúcich.

V roku 2018 boli uvedené do prevádzky modernizované električkové trate v meste Košice (projekt II. etapa MET) s celkovou dĺžkou 4,475 km, pričom bolo zmodernizovaných spolu 7 zastávok. V roku 2019 bola uvedená do prevádzky modernizovaná električková trať v meste Bratislava „Karloveská radiála“ v dĺžke cca 4,8 km, kde bolo zmodernizovaných 6 zastávok, ktoré sú prístupné pre osoby s obmedzenou mobilitou a orientáciou, sú vybavené vodiacími pásmi pre slabozrakých a nevidiacich a obrazovým informačným systémom (resp. aj hlasovým pre slabozrakých a nevidiacich).

Opatrenia:

- dopravná osвета seniorov zameraná na vyzdvihnutie potreby dodržiavania dopravných predpisov a výučbu bezpečného správania sa seniorov v cestnej premávke,
- vzdelávať seniorov ako sa správať v premávke, konkrétne na priechode pre chodcov, ako dodržiavať predpisy cestnej premávky s dôrazom na počty nehôd zavinených osobami v dôchodkovom veku,
- dopravná osвета seniorov formou prednášok o nových legislatívnych zmenách v pravidlách cestnej premávky SR.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: MV SR, MZ SR, MŠVVŠ SR, vyššie územné celky, policajný zbor MV SR, miestne a regionálne správy, vzdelávací sektor, zdravotné organizácie, dopravní a územní plánovači, výcvikové zariadenia a autoškoly atď.

Termín plnenia: priebežne počas celého trvania realizácie stratégie „Národný plán na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky na roky 2011-2020“.

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

MDV SR v rámci svojej pôsobnosti vykonávalo počas obdobia 03/2018 až 02/2020 osvetovú, vzdelávaciu a propagačnú činnosť v oblasti zvyšovania bezpečnosti cestnej premávky medzi širokou verejnosťou vrátane seniorov. V sledovanom období MDV SR propagovalo dôležitosť zvyšovania bezpečnosti cestnej premávky prostredníctvom organizácie podujatí určených pre širokú verejnosť, na ktorých sa zúčastňovali aj seniori (napr. osvetové a vzdelávacie podujatia „BECEP v akcii“). Tiež poskytlo viacerým zariadeniam pre seniorov reflexné materiály pre zvýšenie viditeľnosti v cestnej premávke (napr. reflexné pásky, reflexné prívesky, pexesá BECEP s dopravnými značkami a pod.) a distribuovalo tiež informačný leták „Stále aktívni za volantom“ venovaný téme šoférovanie vo vyššom veku.

Ministerstvo vnútra SR

V hodnotenom období mimo projektu „Bezpečná jeseň života“ s tematickým zameraním „Dopravná výchova“ bolo zrealizovaných 123 aktivít s účasťou 3149 seniorov. V súčinnosti Policajný zbor participoval na 12 preventívno-bezpečnostných a dopravno-bezpečnostných aktivitách, pri ktorých bolo oslovených 852 seniorov.

7.7.2. Informovanosť a dostupnosť kultúry, podpora solidarity a súdržnosti medzi generáciami

Cieľ 1: Rozvíjať aktívny prístup seniorov ku kultúre, podporovať rozvoj ich kultúrnych potrieb s cieľom motivovať ich k tvorbe kultúrnych hodnôt a tým aj k zmysluplnej tvorbe vlastného života, napomáhať ich začlenenie do spoločnosti a proces sociálnej inklúzie.

Opatrenia na podporu aktívneho starnutia, rozvoja a napĺňania kultúrnych potrieb seniorov – oblasť kultúra:

1.1. Podporovať prostredníctvom dotačného systému MK SR aktívnu účasť seniorov na tvorbe kultúrnych hodnôt.

Gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo kultúry SR

Podmienky na plnenie úloh vyplývajúcich z predmetného dokumentu boli zabezpečené prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín (dotačný systém v rámci rozpočtovej kapitoly Kultúra). V rokoch 2018 a 2019 išlo v rámci predmetného programu - každoročne - o prerozdeľovanie finančných prostriedkov v celkovej sume 980 000 eur. V roku 2018 bolo z dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín podporených 23 kultúrnych aktivít pre seniorov v celkovej sume 74 800 eur. V roku 2019 bolo podporených celkom 34 podujatí pre seniorov v celkovej sume 119 500 eur.

V podprograme periodická tlač – boli podporené 2 periodiká na podporu aktívneho starnutia: projekt časopis Schody (v rokoch 2018 a 2019 podporený sumou celkom 3 800 eur), ktorý realizuje Žilinská Univerzita v Žiline a časopis Fórum seniorov (v roku 2019 bol podporený sumou 7 400 eur), ktorý realizuje OZ Fórum pre pomoc starším – národná sieť. Oba časopisy sú zamerané na sprístupňovanie kultúry a tiež informácií o kultúre, ako aj na ochranu kultúrnych práv seniorov. V podprograme zameranom na neformálne vzdelávanie so zdravotným postihnutím bolo pre cieľovú skupinu seniorov v roku 2018 podporených 6 projektov v celkovej sume 10 300 eur; v roku 2019 bolo podporených 8 projektov v celkovej sume 14 900 eur (išlo o rôzne súťaže a tvorivé dielne na posilňovanie pamäti prostredníctvom interaktívnych formátov). Podujatia v podprograme živá kultúra mali formu tvorivých dielní, prehliadok, výstav, festivalov a pod.

1.2. Podporovať dostupnosť kultúry pre seniorov prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR.

Gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo kultúry SR

Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR napomáhajú k rozvoju aktívneho prístupu seniorov ku kultúre, podporujú rozvoj ich kultúrnych potrieb s cieľom motivovať ich k tvorbe kultúrnych hodnôt a tým aj k zmysluplnej tvorbe vlastného života a ich začleneniu do spoločnosti a procesu sociálnej inklúzie širokou škálou svojich činností. V sledovanom období organizácie v pôsobnosti MK SR zrealizovali nespočetné množstvo kultúrnych aktivít a podujatí prístupných seniorom, čím prispeli k rozvíjaniu ich kultúrneho povedomia. Štátne kultúrne organizácie podporujú dostupnosť kultúry pre seniorov predovšetkým poskytovaním zliav na vlastné podujatia v rozmedzí 30% – 50 % z ceny vstupeniek.

1.3. Rozvíjať neformálne celoživotné vzdelávanie seniorov prostredníctvom kultúrnych mechanizmov a kultúrnych inštitúcií s cieľom zvyšovať povedomie o význame aktívneho starnutia, predchádzať diskriminácii a sociálnemu vylúčeniu.

Gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo kultúry SR

Podmienky tohto opatrenia sú napĺňané prostredníctvom rôznorodej činnosti viacerých podriadených organizácií MK SR a ich ponúkaných kultúrno-vzdelávacích programov pre seniorov. Pre bližšie informácie týkajúce sa kultúrno-vzdelávacích programov pre seniorov viď prílohu.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Významná časť vzdelávacích programov všetkých univerzít tretieho veku sa venuje kultúre, histórii či ľudovým remeslám, kde v mnohých prípadoch sú starší učitelia nositeľmi jedinečných spomienok na osobnosti, miesta či udalosti. Tie sú častokrát zaznamenávané vo forme záverečných prác, ktoré sú hodnotené odborníkmi a sú východiskovým materiálom napr. pre medzigeneračné aktivity alebo ďalšiu kooperáciu na úrovni mesta alebo regiónu. Lektorský sú vedený VŠ učiteľmi ako aj predstaviteľmi mnohých kultúrnych inštitúcií.

1.4. Zvýšiť dostupnosť informácií o kultúre a možnostiach aktívnej participácie na tvorbe kultúrnych hodnôt pre seniorov.

Gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo kultúry SR

Podmienky tohto opatrenia sa snaží MK SR napĺňať hlavne zlepšovaním prístupu seniorov ku kultúre a sprístupňovaním možnosti ich participácie na kultúrnom živote. Seniori sú o aktivitách informovaní prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov – od moderných (elektronické informácie na webových stránkach, distribúcia pozvánok prostredníctvom e-mailu) až po klasické, ako je zverejnenie informácií v rozhlase, televízii, novinách v tlačovej forme, prípadne priamym telefonickým kontaktom. Pre bližšie informácie týkajúce sa aktívnej participácie seniorov na tvorbe kultúrnych hodnôt viď prílohu.

Cieľ 2: Podporovať prípravu na aktívne starnutie, rúcať stereotypy voči starším ľuďom, posilňovať medzigeneračné vzťahy, zodpovedať otázky zdravia a prevencie chorôb, zdravého životného štýlu, aktívneho využitia voľného času a duševnej očisty prostredníctvom relácií vysielaných v televízii a rozhlase.

Opatrenie:

Každoročne pri tvorbe programovej a vysielacej štruktúry rozhlasového a televízneho vysielania prihliadať na potreby starších ľudí a zaradiť do vysielania relácie pre starších zamerané aj na vzdelávanie.

Gestor: RTVS

Spolupracujúce subjekty: seniorské organizácie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Rozhlas a televízia Slovenska

RTVS sa v rámci svojich televíznych a rozhlasových programových služieb systematicky venuje aj starším divákovi a poslucháčovi, pričom dôraz kladie na premyslenú dramaturgiu. Vysiela pre nich množstvo dokumentárneho, zábavného, hudobného, či dramatického programu, ako i pravidelné magazíny. Ťažisko programov je koncentrované na programových službách Dvojka, ktorá reflektuje špecifické cieľové skupiny a Trojka, ktorej programový okruh je zameraný priamo na starších divákov. 22. decembra 2019 RTVS spustila svoj tretí kanál, Trojku. Ide o programový okruh zameraný na starších divákov, v ktorom je štruktúra programov vyskladaná z archívnej pôvodnej televíznej tvorby. Hlavné motto okruhu znie: „S Trojkou nikdy nezostarneš.“ Archív RTVS za vyše pol storočia televízneho vysielania obsahuje všetky žánre – od dokumentov, cez dramatické, hudobné a zábavné programy až po publicistiku, či vzdelávanie. RTVS chce Trojkou prezentovať tvorivé a umelecké výkony nielen pamätníkom, ale aj mladším divákovi. Pre bližšie informácie týkajúce sa relácií pre starších viď prílohu.

Opatrenie:

Podporiť rozvoj cykloturistiky a pešej turistiky na Slovensku.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: Klub slovenských turistov

Termín plnenia: 2014 a následne

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Pri podpore NPAS v oblasti cykloturistiky a pešej turistiky došlo k poskytnutiu dotácií v zmysle § 29 ods. 10 pís. f) zákona č. 91/2010 Z. z. „O podpore cestovného ruchu“ v znení neskorších predpisov na infraštruktúru cestovného ruchu, okrem výstavby zariadení určených na ubytovanie, ako boli oprava značenia, preznačenie a vyznačovanie cykloturistických trás a chodníkov pre cykloturistiku a pešiu turistiku. Taktiež v oblasti cykloturistiky bol prijatý zákon o dotáciách na rozvoj cyklistickej dopravy a cykloturistiky č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, kde v zmysle § 3 boli schválené dotácie spojené s budovaním a rekonštrukciou cyklistickej infraštruktúry, ako aj s osvetovými a propagačnými kampaňami, ktorých cieľom je podpora cyklistickej dopravy a cykloturistiky, boli začaté výstavby cyklospojení, organizované a vyhlásené rôzne výzvy na zvýšenie povedomia a propagáciu cykloturistiky ako jednej z foriem trvalo udržateľného cestovného ruchu. V prvej výzve uspelo 61 žiadateľov a prerozdedia si celkovo 13 mil. eur.

Cieľ 3: Umožniť širšiu účasť občanov so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie na cestovnom ruchu prostredníctvom potrebného stavebno-technického riešenia.

Opatrenie:

Splnenie cieľa zabezpečiť prostredníctvom novej vyhlášky, ktorou sa ustanovia technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v ubytovacích a stravovacích zariadeniach.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR

Termín plnenia: v priebehu roka 2014 (v súvislosti s prijatím stavebného zákona)

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Splnenie cieľa je zabezpečené prostredníctvom novej vyhlášky o všeobecných technických požiadavkách, ktorá je prílohou návrhu zákona o výstavbe, ktorý bol od 16.04.2019 do 10.05.2019 predmetom medzirezortného pripomienkového konania. V uvedenej vyhláške sa ustanovujú aj technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie v ubytovacích a stravovacích zariadeniach. Návrh zákona bol predložený dňa 15.01.2020 na rokovanie vlády SR, ktoré bolo prerušené. Uznesenie vlády SR nebolo vydané.

Cieľ 4: Podpora filatelistických združení, a to pri usporadúvaní filatelistických podujatí, ktoré majú vzdelávací a náučný charakter a sú určené prevažne pre širokú verejnosť.

Opatrenie:

Poskytnutie technicko-organizačnej podpory filatelistickým podujatiam, najmä Dňom filatelie Slovenska, národným a regionálnym výstavám, Dňu slovenskej poštovej známky a filatelie, inaugurácii poštových známok a iným, a to formou finančného príspevku (napr. na prenájom priestorov, príležitostnú poštovú pečiatku, prevoz výstavných panelov, propagačnú a publikačnú činnosť, kultúrny program a pod.).

MDVRR SR ako spolu usporiadateľ uvedených podujatí spolu s filatelistickými združeniami v rámci programu aktívneho starnutia podporí rozvoj organizovanej filatelie na Slovensku, pričom ide o nenáročné finančné aktivity a odhadované náklady na ich zabezpečenie by ročne predstavovali približne 4800 €.

Gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: dobrovoľné filatelistické združenia a Slovenská pošta, a. s.

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Medzi MDV SR a Zväzom slovenských filatelistov (ďalej len „ZSF“) bol k Zmluve o spolupráci č. 103/C500/2018 podpísaný Dodatok 3, ktorého súčasťou bol Plán spolupráce ministerstva a filatelistických občianskych združení zastúpených ZSF na rok 2018. Ministerstvo poskytlo na plnenie predmetného uznesenia na uvedený rok finančné prostriedky vo výške 4 800 eur. Medzi MDV SR a ZSF bol k Zmluve o spolupráci č. 163/C500/2019 protokolárne schválený Plán spolupráce MDV SR a filatelistických občianskych združení zastúpených ZSF na rok 2019. MDV SR poskytlo na plnenie predmetného uznesenia na uvedený rok finančné prostriedky vo výške 4 800 eur. V priebehu rokov 2018/2019 sa podľa uvedeného plánu spolupráce uskutočnili mnohé aktivity, na ktorých sa podieľali filatelisti – seniori. Pre bližšie informácie viď prílohu.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

V spolupráci so Zväzom slovenských filatelistov pripravila ročný vzdelávací program, ktorý môžu jednotlivé univerzity tretieho veku použiť. Žilinská univerzita v Žiline tak od jesene 2020 organizuje ročný vzdelávací program „Zberateľstvo a filatelia“,

7.7.3. Bezpečnosť a kvalita potravín

Cieľ 1: Zabezpečiť medzigeneračnú výmenu v poľnohospodárstve.

Opatrenie:

Zabezpečiť medzigeneračný tútoring v poľnohospodárstve priamo v teréne.

Gestor: MPRV SR v spolupráci s Agroinštitútom Nitra (štátny podnik)

Spolupracujúce subjekty: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, ÚPSVaR

Termín plnenia: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní**Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Mladým poľnohospodárom je prostredníctvom MPRV SR 2014-2020 poskytovaná možnosť pomoci formou vzdelávacích aktivít a poradenských služieb. Agroinštitút Nitra, štátny podnik, realizuje akreditovaný vzdelávací program pre mladých a začínajúcich farmárov, ktorí nemajú poľnohospodárske vzdelanie v rozsahu 40 hodín s názvom „Základy podnikania a podporné opatrenia v agrosektore“. V rámci programového obdobia 2014-2020 bolo zatiaľ certifikovaných pre oblasť poľnohospodárstva 60 poradcov.

Cieľ 2: Zabezpečiť celoživotné vzdelávanie pre starších ľudí pracujúcich v poľnohospodárstve.

Opatrenie:

Školenia seniorov pracujúcich v poľnohospodárstve, najmä v oblasti IKT (kurzy, semináre, vzdelávacie víkendy špeciálne navrhnuté a prispôsobené pre seniorov zamerané na aktuálne požiadavky trhu práce, rozvíjanie počítačovej gramotnosti a PC zručností, komunikácie prostredníctvom internetu i špecifické témy podľa požiadaviek respondentov).

Gestor: MPRV SR v spolupráci s Agroinštitútom Nitra (štátny podnik)

Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní**Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Percento účasti seniorov na vzdelávaní kopíruje percentuálny podiel seniorov pracujúcich v poľnohospodárstve. V roku 2019 bol najväčší počet seniorov vo veku 50-60 rokov zaznamenaný v rámci kurzu k získaniu odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými látkami a rovnako v rámci vzdelávania pôdohospodárskych poradcov.

Cieľ 3: Zabezpečiť vzdelávanie v oblasti kvality potravín.

Opatrenie:

Semináre na témy kvality potravín a najmä ich zdravotnej bezchybnosti, ktoré umožnia starším ľuďom zistiť, ktoré potraviny sú kvalitné. Toto opatrenie by bolo realizované v spolupráci so staršími ľuďmi pracujúcimi v poľnohospodárstve a ktorí by sami mohli poskytnúť ich pohľad na výrobu potravín a ich kvalitu.

Gestor: MPRV SR v spolupráci s Agroinštitútom Nitra (štátny podnik)

Spolupracujúce subjekty: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Úrad verejného zdravotníctva, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní**Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Odbor bezpečnosti potravín a výživy bol v roku 2018 organizátorom, alebo spoluorganizátorom 5 konferencií a v roku 2019 bol odbor bezpečnosti potravín a výživy organizátorom alebo spoluorganizátorom 6 konferencií zameraných na bezpečnosť potravinového reťazca.

Asociácia univerzít tretieho veku na Slovensku

Univerzity tretieho veku sa venuje problematike kvality potravín v rámci dlhodobých programov zameraných na zdravý životný štýl alebo v cielené pripravených programoch – napr. Potraviny a spotrebiteľ, Potraviny a zdravie človeka, Výživa a netradičné formy medicíny. Špecifické postavenie v tejto oblasti má univerzita tretieho veku Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Od roku 2014 organizuje Viedecku univerzitu tretieho veku. Sprístupňuje toto záujmové vzdelávanie aj pre seniorom žijúcich vo vidieckych obciach, ktorí nemajú možnosť pravidelne dochádzať za vzdelávaním na pôdu univerzity. Ponuka pripravovaných vzdelávacích programov v rámci troch modulov Kvalita života seniorov, Hospodárenie na vidieku a Civilizačná gramotnosť seniorov odráža jedinečnú štruktúru všetkých fakúlt SPU v Nitre a nimi zastrešovaných študijných programov.

Cieľ 4: Zohľadnenie požiadaviek starších ľudí v komunitárnej legislatívne v oblasti potravín.

Opatrenie:

Zabezpečenie systematického uplatňovania špecifických požiadaviek staršej časti obyvateľstva prostredníctvom nových potravinárskych komunitárnych prepisov.

Gestor: MPRV SR

Termín: priebežne 2014 - 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

V rámci prípravy a pripomienkovania európskej legislatívy sa priebežne zohľadňujú požiadavky starších ľudí, ako napr. v rámci nariadenia (EÚ) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktoré upravujú problematiku označovania potravín. V súčasnosti sa pristupuje k označovaniu potravín aj grafickou formou pre lepšie porozumenie informácií o potravinách spotrebiteľom.

7.7.4. Životné prostredie, jeho kvalita a udržateľnosť

Cieľ 1: Zabezpečiť starším ľuďom prístup k vzdelávacím, kultúrnym a duchovným aktivitám v oblasti starostlivosti o životné prostredie a poskytnúť im dostatok príležitostí na ich osobnostný rozvoj aj vo vyššom veku.

Opatrenie:

Zabezpečiť environmentálnu výchovu a vzdelávanie prostredníctvom edukačných programov pre cieľovú skupinu seniorov.

Gestor: MŽP SR a jeho vecne príslušné organizácie

Spolupracujúce subjekty: Kluby dôchodcov, seniorské organizácie, Živica

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: opatrenie sa priebežne plní

Ministerstvo životného prostredia SR

MŽP SR a jeho vecne príslušné organizácie (SAŽP, ŠOP, SMOPAJ, ZOO Bojnice, Slovenské banské múzeum) zabezpečujú environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu pre všetky vekové kategórie v spolupráci so seniorskými organizáciami, prostredníctvom ktorých ich informujú o organizovaných akciách. Ide o akcie rôzneho charakteru ako napr. tvorivé dielne, prednášky, kurzy, filmy, exkurzie.

Cieľ 2: Umožniť dôchodcom návštevu expozícií a výstav so zľavou na vstupnom; dobudovať bezbariérové prístupy v areáli zoologickej záhrady.

Opatrenie:

Dôchodcom poskytnúť možnosť navštíviť expozície múzeí, jaskýň a zoologickej záhrady so zľavou na vstupnom.

Gestor: MŽP SR

Spolupracujúce subjekty: vecne príslušné organizácie MŽP SR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo životného prostredia SR

Dôchodcom je poskytnutá možnosť navštíviť expozície múzeí, jaskýň a zoologickej záhrady so zľavou na vstupnom.

Cieľ 3: Zabezpečiť informovanosť najmä starších ľudí o počasi, smogových, meteorologických a protipovodňových výstrahách, o vlnách horúčav, o kvalite životného prostredia.

Opatrenie:

Prevádzkovať monitorovacie strediská kvality životného prostredia ako službu občanom, najmä starším a obyvateľom so zdravotnými ťažkosťami.

Gestor: MŽP SR

Spolupracujúce subjekty: vecne príslušné organizácie MŽP SR

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo životného prostredia SR

MŽP SR zabezpečuje aj monitorovacie stanice kvality ovzdušia. Momentálne Slovenský hydrometeorologický ústav pripravuje projekt „Skvalitnenie Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia“.

Cieľ 4: Formou spoločenských, vzdelávacích a kultúrno-výchovných akcií, stretnutí študentov so staršou generáciou pozitívne pôsobiť na rozvoj osobností mladej generácie a zároveň zapojiť staršiu generáciu do spoločenského diania a týmto pozitívne vplývať na medzigeneračné vzťahy.

Opatrenie:

Realizovať spoločenské, vzdelávacie a kultúrno-výchovné akcie pozitívne ovplyvňujúce medzigeneračné vzťahy.

Gestor plnenia opatrenia: MŽP SR a jeho vecne príslušné organizácie

Spolupracujúce subjekty: Kluby dôchodcov, seniorské organizácie, študenti

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo životného prostredia SR

V dňoch 9.-11.10.2019, pri príležitosti 100. výročia vzniku štátnej ochrany prírody na Slovensku, sa v Liptovskom Mikuláši konal 25. ročník Stretnutia seniorov štátnej ochrany prírody Slovenska. Pre bližšie informácie týkajúce sa spoločenských, vzdelávacích a kultúrno-výchovných akcií viď prílohu.

7.7.5. Cenová dostupnosť energií

Cieľ: Prostredníctvom štátnej regulácie sieťových odvetví pri využití možností daných zákonom č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach prijímať opatrenia na ochranu domácností starších ľudí a dôchodcov, ako zraniteľných odberateľov elektriny a plynu.

Gestor: Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Termín: priebežne do roku 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Na základe schválenej regulačnej politiky na roky 2017 – 2021, ktorá definuje ciele a priority pre všetky regulované oblasti, ktoré spadajú do pôsobnosti úradu, a vychádzajúc z výsledkov aplikačnej praxe, vznikla potreba úprav niektorých zavedených praktík, v cenovej regulácii. K zapracovaniu zmien, za účelom zlepšenia systému regulácie a odstránenia neaktuálnych ustanovení, úrad v rokoch 2018 a 2019 vydal a zverejnil v Zbierke zákonov SR novelizácie nasledovných vyhlášok:

- vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení vyhlášky č. 206/2018 Z. z.,
- vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 248/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení vyhlášky č. 205/2018 Z. z.,
- vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 21/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odovzdávania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou v znení vyhlášky č. 204/2018 Z. z..

V súčasnosti prebieha štvrtý rok regulačného obdobia, ktoré začalo v roku 2017. V Regulačnej politike na obdobie rokov 2017 – 2021 sa nachádza množstvo ustanovení, ktoré kladú veľký dôraz na ochranu zraniteľných odberateľov elektriny a plynu, ako aj problematiku energetickej chudoby.

Porovnanie maximálnych cien za dodávku elektriny a plynu pre zraniteľných odberateľov je zabezpečené formou cenovej kalkulačky, ktorá je úradom zverejnená na jeho webovom sídle.

Úrad taktiež pristúpil k novelizácii zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov, kde s účinnosťou od 28.06.2017 zákonom č. 164/2017 Z. z. zaviedol povinnosť dodávateľa elektriny a plynu predkladať pri návrhu ceny vyhodnotenie vplyvu návrhu ceny na jednotlivé skupiny odberateľov, ako nástroj na ochranu zraniteľného odberateľa elektriny a plynu.

7.7.6. Jednoduché technológie pre starších ľudí, prispôsobovanie tovarov a služieb potrebám starších ľudí

Cieľ 1: Podpora technických inovácií v oblasti výroby jednoduchých zariadení pre starších ľudí.

Spôsob plnenia:

Podporovať technické inovácie v oblasti jednoduchých zariadení pre domácnosti (len s najdôležitejšími základnými funkciami), ktoré dokážu starší ľudia samostatne využívať aj vo vysokom veku, resp. so zmenenými schopnosťami.

Gestor: MH SR

Spolupracujúce subjekty: vývojové pracoviská, VŠ, akadémie

Termín plnenia: priebežne 2014 – 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Ministerstvo hospodárstva SR

MH SR v rámci podpory technických inovácií využíva jednoduchý podporný nástroj tzv. Inovačné vouchere – ide o podporenie podnikateľských subjektov, ktoré majú potenciál zvyšovať svoju konkurencieschopnosť prostredníctvom inovácií vlastných produktov, služieb a procesov pri riešení inovačných projektov riešiteľmi projektu – oprávnenými organizáciami aj v oblasti sociálnych inovácií.

Ministerstvo vnútra SR

Od 1. 1. 2018 MV SR rozšírilo spôsob prístupu k službám na číse tiesňového volania 112 o možnosť oznámenia tiesňovej informácie prostredníctvom krátkej textovej správy, tzv. SMS pre občanov, teda aj seniorov a osôb zdravotne znevýhodnených (napr. so sluchovým postihnutím) nachádzajúcich sa v tiesni, v ohrození života alebo majetku. Za hodnotené obdobie bolo evidovaných približne 55 000 SMS, ktoré boli zaslané na číslo tiesňového volania 112.

Cieľ 2: Zvýšiť úroveň katastra, geodézie a kartografie pre obyvateľov pomocou moderného informačného systému, zlepšiť prístup k údajom z katastra nehnuteľností z pohľadu efektívnosti pre občanov, vrátane starších ľudí, ako aj zamestnancov rezortu a taktiež neustále udržiavať jeho aktuálnosť a bezpečnosť s cieľom zabezpečiť priority a úlohy na úseku geodézie, kartografie a katastra.

Opatrenie:

Ukončiť implementáciu prebiehajúcich programov - Operačného programu informatizácia spoločnosti – Elektronické služby katastra nehnuteľností (ESKN) a Základná báza údajov pre geografický informačný systém (ZB GIS).

Gestor: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Spolupracujúce subjekty: organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ÚGKK SR a miestne orgány štátnej správy vykonávajúce štátnu správu na úseku geodézie, kartografie a katastra

Termín plnenia: priebežne do roku 2020

Stav plnenia: cieľ sa priebežne plní

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Projekt Elektronické služby katastra nehnuteľností bude poskytovať 45 elektronických služieb. K prvým 15. službám pribudlo v roku 2019 ďalších 30 elektronických služieb.

Realizuje sa poskytovanie výpisov z listov vlastníctva na právne účely prostredníctvom Integrovaných obslužných miest. Poskytovanie informácií z katastra nehnuteľností sa vykonáva aj cestou Klientskych centier (KAMO), ktoré zriaďuje a riadi MV SR.

BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BSK – Bratislavský samosprávny kraj
KSK – Košický samosprávny kraj
MDV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby SR
MF SR – Ministerstvo financií SR
MH SR – Ministerstvo hospodárstva SR
MK SR – Ministerstvo kultúry SR
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR
NBS – Národná banka Slovenska
NIP – Národný inšpektorát práce
NSK – Nitriansky samosprávny kraj
OvZP – Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti
PSK – Prešovský samosprávny kraj
PZ SR – Policajný zbor SR
RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska
RÚVZ SR – Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR
TSK – Trenčiansky samosprávny kraj
TTSK – Trnavský samosprávny kraj
ÚPSVaR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPVII – Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
ÚV SR – Úrad vlády SR
ÚVZ SR – Úrad verejného zdravotníctva SR
ÚRSO – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚC – Vyšší územný celok
ZKS – Združenie kresťanských seniorov
ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj
ZSS – zariadenie sociálnych služieb